

หนังสือเรียนรายวิชาพื้นฐาน

การงานอาชีพ

ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔

กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพ
ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน
พุทธศักราช ๒๕๕๑

ป.๔

ตัวอย่าง
คู่มือครู

อกท.

ใช้ประกอบการสอนคู่กับหนังสือเรียน

- ✓ สร้างทักษะแห่งศตวรรษที่ 21
- ✓ ส่งเสริมการเรียนรู้ Active Learning เพื่อพัฒนาสมรรถนะ
- ✓ ใช้วิธีสอนหลากหลาย ตามธรรมชาติวิชา
- ✓ มีคำอธิบายรายวิชา โครงสร้างรายวิชา
- ✓ มีแนวทาง และเครื่องมือวัดและประเมินผลที่หลากหลาย
- ✓ แม่ข่ายสำหรับครูผู้สอน สำหรับนักเรียน
- ✓ เพิ่มคลังสื่อ Digital : PowerPoint, Interactive 3D, Simulation และอื่นๆ ให้การสอน ง่าย สนุก ได้ผลสัมฤทธิ์

หนังสือเล่มนี้อยู่ในระหว่างส่งตรวจพิจารณา
เนื้อหาอาจมีการปรับปรุงแก้ไข

- อรรถกฤษ
- วราภรณ์ กัน
- ไพโรจน์ กระใจ
- มนต์รี สมไร

▲ ภาพปกนี้มีขนาดเท่ากับหนังสือเรียนฉบับจริงของนักเรียน

ดาวน์โหลด แผนการจัดการเรียนรู้
www.aksorn.com/download

คู่มือครู

การทำงานอาชีพ ป.4

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

กลุ่มสาระการเรียนรู้การทำงานอาชีพ
ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551

ผู้เรียบเรียงคู่มือครู

สายงานวิชาการ อจท.

บรรณาธิการคู่มือครู

นางสาวจตุพร ไยไพโรจน์

นางณรตน์นันทน์ เพิ่มสกุล

พิมพ์ครั้งที่ 1

สงวนลิขสิทธิ์ตามพระราชบัญญัติ

รหัสสินค้า 1407004

Teacher Script

AKSORN

www.aksorn.com

จัดพิมพ์และจำหน่ายทั่วประเทศโดย

บริษัท อักษรเจริญทัศน์ อจท. จำกัด

142 ถนนตะนาว เขตพระนคร กรุงเทพมหานคร 10200

โทร. 0 2622 2999 (อัตโนมัติ 20 คู่สาย)

แฟกซ์ : บริษัท ไทยรับแปล จำกัด โทร. 0 2903 9101-6

คำแนะนำการใช้

คู่มือครูรายวิชาพื้นฐาน การงานอาชีพ ป.4 จัดทำขึ้นเพื่อให้ครูผู้สอนใช้เป็นแนวทางวางแผนการจัดการเรียนการสอน เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและการประกันคุณภาพผู้เรียนตามนโยบายของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.)

องค์ประกอบการจัดการเรียนการสอน เพื่ออำนวยความสะดวกครูผู้สอน

การจัดการเรียนรู้ Active Learning เพื่อพัฒนาสมรรถนะผู้เรียน ช่วยสร้างความเข้าใจในกระบวนการออกแบบการจัดการเรียนการสอน Active Learning เพื่อพัฒนาสมรรถนะผู้เรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

คำอธิบายรายวิชา แสดงขอบข่ายเนื้อหาสาระของรายวิชา ซึ่งครอบคลุมมาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัดตามที่หลักสูตรกำหนด

คู่มือครูมีองค์ประกอบที่ง่ายต่อการใช้งาน

โซน

1

สำหรับครูผู้สอน

แนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยแนะนำขั้นตอนการสอน และการจัดกิจกรรมอย่างละเอียดเพื่อให้ผู้เรียนบรรลุผลสัมฤทธิ์ตามตัวชี้วัด

นำ

สอน

สรุป

ประเมิน

ตัวชี้วัดระหว่างทาง

ตัวชี้วัดปลายทาง

ระบุกิจกรรมสะท้อนตัวชี้วัดระหว่างทางและตัวชี้วัดปลายทาง

Active Learning เพื่อนำไปสู่สมรรถนะ

แนวทางการจัดการเรียนรู้ Active Learning ที่เน้นให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ผ่านการคิด การสำรวจค้นหา การมีปฏิสัมพันธ์ร่วมกัน และการลงมือทำ เพื่อนำผู้เรียนไปสู่สมรรถนะ

เกร็ดแนะครู

ความรู้เสริมสำหรับครู ข้อเสนอแนะ ข้อสังเกต แนวทางการจัดกิจกรรม และอื่น ๆ เพื่อประโยชน์ในการจัดการเรียนการสอน

ใบกิจกรรมและใบงาน

ช่วยอำนวยความสะดวกในการจัดการเรียนการสอน ด้วยการจัดทำใบกิจกรรมและใบงานให้เข้าถึงง่ายผ่านการสแกน QR Code

โครงสร้างการจัดการเรียนรู้รายวิชา

ระบุตัวชี้วัดระหว่างทางและตัวชี้วัดปลายทาง ช่วยให้เห็นภาพรวมของการจัดการเรียนการสอนของรายวิชาก่อนที่จะลงมือสอนจริง

โครงสร้างการจัดการเรียนรู้รายหน่วยการเรียนรู้

ช่วยสร้างความเข้าใจและเห็นภาพรวมในการออกแบบแผนการจัดการเรียนรู้แต่ละหน่วยการเรียนรู้

สาระสำคัญสำหรับครู

ช่วยให้เห็นภาพรวมคอนเซปต์ และเนื้อหาสำคัญของหน่วยการเรียนรู้

คลังข้อสอบ

ช่วยอำนวยความสะดวกในการวัดและประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้วยข้อสอบกลางภาคและข้อสอบปลายภาคที่ตรงตามตัวชี้วัด

นำ

สอน

สรุป

ประเมิน

โซน 1

Practice Teaching

ขั้นนำ

- ครูให้นักเรียนทำแบบทดสอบก่อนเรียน
- ครูให้นักเรียนจับคู่กับเพื่อน แล้วสลับกันเล่าประสบการณ์ในการใช้ส่วนหัวหรือของเล่นของตนเองให้เพื่อนฟัง จากนั้นครูให้นักเรียนออกมาเล่า
- ของใช้ส่วนตัวและของเล่นของนักเรียนและเพื่อนแตกต่างกันหรือไม่ อย่างไร
- ถ้าไม่ใช้ส่วนหัวหรือของเล่นของตนเองจะเกิดผลอย่างไร
- นักเรียนมีวิธีจัดเก็บของใช้ส่วนตัวหรือของเล่นอย่างไร
- นักเรียนมีปัญหาในการจัดเก็บของใช้ส่วนตัวหรือของเล่นอย่างไรบ้าง และถ้าต้องการทำงานได้ดีขึ้นควรทำอย่างไร

เกร็ดแนะครู

ครูกระตุ้นความสนใจของนักเรียนโดยให้นักเรียนดูภาพในหนังสือเรียน หน้า 1 แล้วครูตั้งประเด็นคำถามเกี่ยวกับภาพ เช่น

- เหตุการ์ณในภาพคืออะไร
- เพราะเหตุใดเด็กในภาพจึงได้รับบาดเจ็บ
- ถ้าไม่ต้องการให้เกิดอุบัติเหตุดังกล่าว ควรแก้ปัญหาอย่างไร

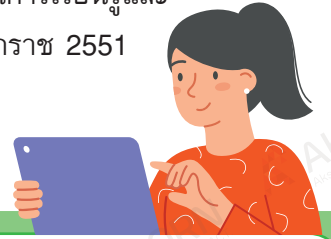

หมายเหตุ การเรียนรู้

หน่วยการเรียนรู้มุ่งเน้นให้นักเรียนเกิดทักษะการทำงานตามขั้นตอนเพื่อให้งานสำเร็จตามเป้าหมาย โดยคำนึงถึงการใช้พลังงานและทรัพยากรอย่างประหยัดและคุ้มค่า โดยมีปฏิทินผ่านงานการดูแลและจัดเก็บของใช้ ซึ่งการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนควรเน้นให้นักเรียนเห็นความสำคัญของการทำงาน เรียนรู้จากประสบการณ์ตรง มีทักษะการทำงานร่วมกัน ทำงานตามขั้นตอนจนบรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้ และสามารถนำหลักการทำงานไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน

T5

โดยใช้หนังสือเรียนรายวิชาพื้นฐาน การงานอาชีพ ป.4 ของบริษัท อักษรเจริญทัศน์ อจท. จำกัด เป็นสื่อหลัก (Core Materials) ประกอบการสอนและการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เพื่อให้สอดคล้องตามมาตรฐานการเรียนรู้และ ตัวชี้วัดกลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพ ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551

โซน

2

สำหรับผู้เรียน

ประกอบด้วยองค์ประกอบต่าง ๆ ที่เป็นประโยชน์สำหรับครู เพื่อนำไปประยุกต์ใช้ จัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้ผู้เรียน

เป้าหมาย การเรียนรู้

ชี้แจงเป้าหมายให้ทราบว่า หน่วยการเรียนรู้ต้องการเน้นให้ผู้เรียน บรรลุอะไร ทำอะไรได้ หรือผลลัพธ์ที่คาดหวังว่าจะเกิดขึ้นกับผู้เรียน

นักเรียนควรรู้

ความรู้เพิ่มเติมจากเนื้อหา สำหรับอธิบายเสริมให้กับผู้เรียน

ข้อสอบเน้น การคิด

ตัวอย่างข้อสอบที่มุ่งเน้นการคิด มีทั้งปรนัย-อัตนัย พร้อมเฉลย อย่างละเอียด

กิจกรรม 21st Century Skills

กิจกรรมที่ให้ผู้เรียนได้ประยุกต์ใช้ความรู้ สร้างผลงาน หรือทำกิจกรรม รวบรวม เพื่อให้เกิดทักษะที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21

กิจกรรม ท้าทาย

เสนอแนะแนวทางการจัดกิจกรรม เพื่อต่อยอดสำหรับผู้เรียนที่เรียนรู้ ได้อย่างรวดเร็ว และต้องการท้าทายความสามารถในระดับที่สูงขึ้น

กิจกรรม สร้างเสริม

เสนอแนะแนวทางการจัดกิจกรรมซ่อมเสริมสำหรับผู้เรียนที่ควร ได้รับการพัฒนาการเรียนรู้

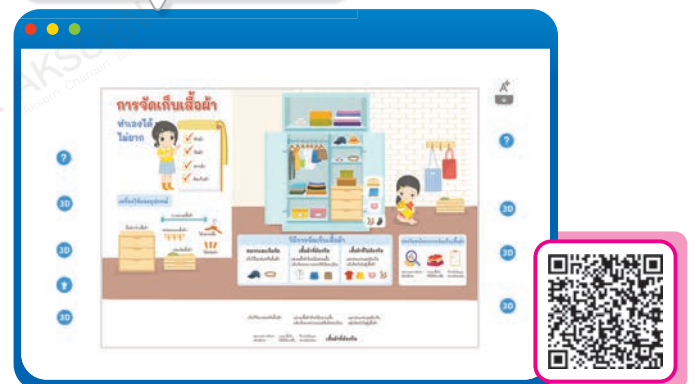

สื่อ Digital

เสริมพลังการจัดการเรียนรู้ด้วยสื่อดิจิทัลที่หลากหลาย เข้าถึงง่าย ด้วยการสแกน QR Code

- คลิปอักษรเรียนสรุป
- คลิปสื่อประกอบการสอน
- PowerPoint
- Smart Infographic
- Audio

ตัวอย่าง : Smart Infographic

โซน 1

นำ

สอน

สรุป

ประเมิน

การดูแลรักษาของใช้ส่วนตัว การเก็บเสื้อผ้าและเครื่องแต่งกาย การจัดโต๊ะ เก้าอี้ และเอกสาร

สำรวจสิ่งของรอบตัวของหนูว่า อะไรบ้างที่เป็นของใช้ส่วนตัว

การดูแลของใช้ส่วนตัว

หลักการดูแลของใช้ส่วนตัว

1. แยกของใช้ส่วนตัวออกจากเป็นประเภท
2. จัดเก็บของใช้ส่วนตัวแต่ละประเภทตามความเหมาะสม
3. จัดเก็บให้เรียบร้อย สะอาดลดการค้นหาย และไม่มีสูญหาย

ของใช้ส่วนตัว หมายถึง สิ่งของเครื่องใช้ส่วนบุคคลที่ไม่ใช้ร่วมกับผู้อื่น และเป็นสิ่งที่เราจำเป็นต้องใช้ประจำ เช่น เสื้อผ้า เครื่องแต่งกาย รองเท้า เข็มขัดตัว แก้วน้ำ แปรงสีฟัน อุปกรณ์การเรียน

ของใช้ส่วนตัว

ขั้นสอน

สังเกต รับรู้

1. ครูนำของใช้ส่วนตัวมาให้ดู แล้วให้นักเรียนร่วมกัน แสดงความคิดเห็นว่ามีวิธีการดูแลรักษาของใช้ส่วนตัวอย่างไร
2. นักเรียนยกตัวอย่างวิธีการดูแลและจัดเก็บ ของใช้ส่วนตัวที่คล้ายๆ กัน

ทำตามแบบ

3. นักเรียนสืบค้นวิธีการประหยัดทรัพยากรหรือ การใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่าเกี่ยวกับการดูแล รักษาของใช้ส่วนตัวจากแหล่งการเรียนรู้ โดย ครูแนะนำแหล่งสืบค้นข้อมูล เช่น PowerPoint การงานอาชีพ ป.4 หน่วยการเรียนรู้ที่ 1 ดูแล และจัดเก็บของใช้ แล้วยกตัวอย่างวิธีปฏิบัติตน ในการทำงานอย่างไร

เตรียมและดู

ครูอธิบายเกี่ยวกับกระบวนการทำงานว่า เป็นการดำเนินงานที่มีรูปแบบชัดเจนเพื่อให้งานสำเร็จ ตามเป้าหมายที่วางไว้ ซึ่งมีขั้นตอน ดังนี้

1. วิเคราะห์งาน เป็นการกำหนดงานที่จะทำ ว่าเป็นงานลักษณะใด ทำไปเพื่ออะไร
2. วางแผนงาน เป็นการกำหนดรายละเอียด ของงานที่ต้องทำ เช่น ขั้นตอนการทำงาน อุปกรณ์หรือเครื่องมือ ค่าใช้จ่าย ระยะเวลาในการทำงาน
3. ปฏิบัติงาน เป็นการลงมือปฏิบัติงานตามแผน โดยมีการตรวจสอบการทำงานเป็นระยะ
4. ประเมินผลการทำงาน เป็นการตรวจสอบ ผลงานงาน ร้อยภาพพร้อม และวิธีแก้ไข

ข้อสอบเน้น การคิด

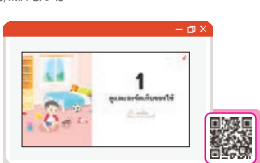
- ข้อใดเป็นการจัดเก็บสิ่งของได้อย่างเหมาะสม
1. เก็บบัตรประจำตัวประชาชนไว้ในกระเป๋าเสื้อต่าง
  2. พับและเก็บเสื้อผ้าที่ไม่ค่อยได้ใช้ไว้ใต้เตียง
  3. เก็บสมุดบัญชีธนาคารไว้ในลิ้นชัก
  4. เก็บหนังสืออ่านไว้ใต้หมอน

(วิเคราะห์คำตอบ) การเก็บบัตรประจำตัวประชาชนไว้ในกระเป๋าเสื้อต่าง เป็นการจัดเก็บที่เหมาะสม เพราะสะดวกต่อการหยิบใช้ และ ทำให้บัตรไม่พังทลาย ดังนั้น ข้อ 1. จึงเป็นคำตอบที่ถูกต้อง

สื่อ Digital

PowerPoint

ครูให้นักเรียนศึกษาวิธีการดูแลรักษาของใช้ด้วยสื่อจาก PowerPoint เพื่อ การดูแลและจัดเก็บของใช้ส่วนตัวและส่วนรวม <https://www.aksorn.com/qrcode/IMPCCAP40>

โซน 2

T6

การจัดการเรียนรู้ Active Learning เพื่อพัฒนาสมรรถนะผู้เรียน

การจัดการเรียนรู้ **Active Learning** เป็นการออกแบบการจัดการเรียนรู้ให้ผู้เรียนได้นำความรู้ ทักษะ เจตคติ และคุณค่า มาลงมือปฏิบัติผ่านกิจกรรมหลากหลายรูปแบบ เพื่อสร้างความรู้ของตนเองและสื่อสารได้ด้วยความเข้าใจ จนบรรลุเป้าหมายการเรียนรู้และเกิดสมรรถนะ (Competency) ซึ่งการจัดการเรียนรู้ **Active Learning** มีองค์ประกอบที่สำคัญ คือ การเรียนรู้ผ่านการคิด การเรียนรู้จากการสำรวจและค้นหา การเรียนรู้จากการมีปฏิสัมพันธ์ร่วมกัน และการเรียนรู้ผ่านการลงมือทำ โดยการจัดการเรียนรู้ **Active Learning** ต้องเลือกใช้ให้เหมาะสมกับตัวชี้วัด จุดเน้นของสาระ และธรรมชาติของวิชา เพื่อให้การจัดการเรียนรู้เกิดประสิทธิภาพที่จะทำให้ผู้เรียนเกิดสมรรถนะตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ ซึ่งวิธีการจัดการเรียนรู้ **Active Learning** ที่มีประสิทธิภาพและนำผู้เรียนไปสู่สมรรถนะมีหลากหลายวิธี

องค์ประกอบของการจัดการเรียนรู้ Active Learning

การเรียนรู้ผ่านการคิด

เน้นวิธีการเรียนรู้ของผู้เรียน โดยผู้เรียนจะมีส่วนร่วมสำคัญในกระบวนการคิด เพื่อต่อยอดการเรียนรู้ของตนเอง

การเรียนรู้จากการสำรวจและค้นหา

เน้นกระตุ้นให้ผู้เรียนได้สำรวจค้นหา โดยเชื่อมโยงความสนใจและประสบการณ์โดยตรงระหว่างเรื่องที่สอนกับความสนใจของตนเอง

การเรียนรู้จากการมีปฏิสัมพันธ์ร่วมกัน

เน้นการมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้สอนกับผู้เรียน และผู้เรียนกับผู้เรียน โดยผู้เรียนสามารถเข้าถึงความรู้ได้ภายใต้การแนะนำของผู้สอน หรือการทำงานร่วมกับเพื่อน รวมถึงมีการสื่อสารและนำเสนอผลงานให้ผู้อื่นได้รับรู้

การเรียนรู้ผ่านการลงมือทำ

เน้นให้ผู้เรียนมีโอกาสดลงมือปฏิบัติผ่านการร่วมมือกันวางแผน วิเคราะห์ สังเคราะห์ สร้างชิ้นงานหรือนวัตกรรม

ตัวอย่าง วิธีการจัดการเรียนรู้ Active Learning

- กระบวนการปฏิบัติ (Practice Teaching)
- วิธีการสอนแบบใช้กรณีตัวอย่าง (Case)
- กระบวนการทางภูมิศาสตร์ (Geo Literacy)
- วิธีสอนโดยใช้สถานการณ์จำลอง (Simulation)
- วิธีสอนแบบแก้ปัญหา (Problem Solving Method)
- วิธีสอนโดยการอภิปรายกลุ่มย่อย (Small Group Discussion)
- การจัดการเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐาน (Brain-Based Learning)
- การเรียนรู้ด้วยกระบวนการสืบสอบ (Inquiry-Based Learning)
- การเรียนรู้โดยใช้โครงงานเป็นฐาน (Project-Based Learning)
- รูปแบบการจัดการเรียนการสอนแบบสืบสอบความรู้ (5Es Instructional Model)
- การเรียนการสอนเน้นมโนทัศน์ (Concept Based Teaching and Learning)
- รูปแบบการสอน PPP Model
- วิธีสอน Task-Based Language Teaching

คู่มือครูรายวิชาพื้นฐาน การงานอาชีพ ป.4 รวมถึงสื่อการเรียนรู้รายวิชาพื้นฐาน การงานอาชีพ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ผู้จัดทำได้ออกแบบการสอน (Instruction Design) ให้เป็นการจัดการเรียนรู้ **Active Learning** โดยใช้กระบวนการปฏิบัติ (Practice Teaching) เป็นรูปแบบหลักเนื่องจากเป็นรูปแบบการจัดการเรียนการสอนที่สอดคล้องกับจุดเน้นของสาระและธรรมชาติวิชา อีกทั้งยังใช้รูปแบบการจัดการเรียนการสอนอื่นๆ และเทคนิคต่างๆ มาใช้ร่วมในการออกแบบจัดการเรียนการสอน เพื่อให้ครูสามารถนำไปใช้จัดการเรียนรู้ในชั้นเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ และทำให้ผู้เรียนสามารถบรรลุผลสัมฤทธิ์ตามมาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัด อีกทั้งยังบรรลุสมรรถนะสำคัญของผู้เรียนและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามที่หลักสูตรได้กำหนดไว้

คำอธิบายรายวิชา

การงานอาชีพ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพ
เวลาเรียน 40 ชั่วโมง/ปี

ศึกษา วิเคราะห์ เหตุผลในการทำงานให้บรรลุเป้าหมาย โดยทำงานตามเป้าหมายที่วางไว้อย่างเป็นขั้นตอน กระบวนการทำงาน ด้วยความขยัน อดทน รับผิดชอบ และซื่อสัตย์ เข้าใจและปฏิบัติงานโดยใช้พลังงาน ทรัพยากรอย่าง ประหยัดและคุ้มค่า ปฏิบัติตนอย่างมีมารยาทในการทำงาน บอกความหมายและความสำคัญของการอาชีพ

โดยใช้กระบวนการทำงาน กระบวนการปฏิบัติ กระบวนการคิดวิเคราะห์ และกระบวนการทำงานกลุ่ม

เพื่อให้เกิดความรู้ ความคิด ความเข้าใจ สามารถสื่อสารสิ่งที่เรียนรู้และเห็นคุณค่าของการทำงาน และนำความรู้ ที่เรียนไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน มีความสามารถในการตัดสินใจ มีจริยธรรม คุณธรรม และค่านิยมที่เหมาะสม และมี จิตสำนึกในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม

ตัวชี้วัด

มาตรฐาน	ตัวชี้วัดระหว่างทาง	ตัวชี้วัดปลายทาง
มฐ. ง 1.1	ป.4/1, ป.4/3	ป.4/2, ป.4/4
มฐ. ง 2.1	-	ป.4/1
	2 ตัวชี้วัด	3 ตัวชี้วัด

รวม 5 ตัวชี้วัด

โครงสร้างการจัดการเรียนรู้รายวิชา

ภาระงานอาชีพ ป.4

หน่วย การเรียนรู้	ตัวชี้วัด	สมรรถนะสำคัญ ของผู้เรียน	การประเมิน	สื่อที่ใช้
1 ดูแลและ จัดเก็บของใช้ 7 ชั่วโมง	<p>ตัวชี้วัดระหว่างทาง</p> <ol style="list-style-type: none"> อธิบายเหตุผลในการทำงานให้บรรลุเป้าหมาย (มฐ. ง 1.1 ป.4/1) ปฏิบัติตนอย่างมีมารยาทในการทำงาน (มฐ. ง 1.1 ป.4/3) <p>ตัวชี้วัดปลายทาง</p> <ol style="list-style-type: none"> ทำงานบรรลุเป้าหมายที่วางไว้อย่างเป็นขั้นตอน ด้วยความขยัน อดทน รับผิดชอบ และซื่อสัตย์ (มฐ. ง 1.1 ป.4/2) ใช้พลังงานและทรัพยากรในการทำงานอย่างประหยัดและคุ้มค่า (มฐ. ง 1.1 ป.4/4)	<p>1) สมรรถนะที่ 1</p> <p>ความสามารถในการสื่อสาร</p> <p>ตัวชี้วัดที่ 1</p> <p>ใช้ภาษาถ่ายทอดความรู้ ความเข้าใจ ความคิด ความรู้สึก และทัศนะของตนเองด้วยการพูดและการเขียน</p> <p>พฤติกรรมบ่งชี้</p> <ol style="list-style-type: none"> พูดถ่ายทอดความรู้ ความเข้าใจ จากสารที่อ่าน ฟัง หรือดูตามที่กำหนดได้ <p>2) สมรรถนะที่ 1</p> <p>ความสามารถในการคิด</p> <p>ตัวชี้วัดที่ 1</p> <p>คิดพื้นฐาน (การคิดวิเคราะห์)</p> <p>พฤติกรรมบ่งชี้</p> <ol style="list-style-type: none"> เชื่อมโยงความสัมพันธ์ของข้อมูลที่พบเห็นในบริบทที่เป็นสิ่งใกล้ตัว <p>3) สมรรถนะที่ 4</p> <p>ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต</p> <p>ตัวชี้วัดที่ 1</p> <p>นำกระบวนการเรียนรู้ที่หลากหลายไปใช้ในชีวิตประจำวัน</p> <p>พฤติกรรมบ่งชี้</p> <ol style="list-style-type: none"> นำความรู้ ทักษะ และกระบวนการที่หลากหลายมาสร้างชิ้นงาน/สิ่งของ/เครื่องมือใช้ และสามารถนำมาแก้ปัญหาในการดำเนินชีวิตประจำวันได้อย่างเหมาะสม <p>ตัวชี้วัดที่ 3</p> <p>ทำงานและอยู่ร่วมกันในสังคมอย่างมีความสุข</p> <p>พฤติกรรมบ่งชี้</p> <ol style="list-style-type: none"> ทำงานด้วยตนเองได้สำเร็จ ทำงานร่วมกับผู้อื่น สามารถแสดงความคิดเห็นและยอมรับความคิดเห็นผู้อื่น เห็นคุณค่าของการมีชีวิตและครอบครัวที่อบอุ่นเป็นสุข	<ul style="list-style-type: none"> - ตรวจแบบทดสอบก่อนเรียน - ตรวจแบบทดสอบหลังเรียน - ตรวจใบงานที่ 1.1 เรื่อง ของใช้ส่วนตัวของหนู - ตรวจใบงานที่ 1.2 เรื่อง จัดโต๊ะเขียนหนังสือและกระเป๋า - ตรวจใบงานที่ 1.3 เรื่อง หนูจัดตู้เสื้อผ้า - ตรวจใบกิจกรรม เรื่อง กระบวนการดูแลและจัดเก็บของใช้ส่วนตัว - สังเกตพฤติกรรมการทำงานรายบุคคล - สังเกตคุณลักษณะอันพึงประสงค์ - ประเมินความสามารถในการสื่อสารและ - ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต	<ul style="list-style-type: none"> - หนังสือเรียนรายวิชาพื้นฐาน ภาระงานอาชีพ ป.4 - ใบงานที่ 1.1 เรื่อง ของใช้ส่วนตัวของหนู - ใบงานที่ 1.2 เรื่อง จัดโต๊ะเขียนหนังสือและกระเป๋า - ใบงานที่ 1.3 เรื่อง หนูจัดตู้เสื้อผ้า - ใบกิจกรรม เรื่อง กระบวนการดูแลและจัดเก็บของใช้ส่วนตัว - แบบประเมินสมรรถนะสำคัญ - PowerPoint - คลิปสื่อประกอบการสอน เรื่อง การทำความสะอาดเสื้อผ้า - คลิปวิดีโออักษรเรียนสรุป เรื่อง การดูแลรักษาและจัดเก็บของใช้ส่วนตัวและส่วนรวม - Smart Infographic เรื่อง การจัดเก็บเสื้อผ้าทำได้ไม่ยาก - แบบทดสอบก่อนเรียน - แบบทดสอบหลังเรียน

หน่วย การเรียนรู้	ตัวชี้วัด	สมรรถนะสำคัญ ของผู้เรียน	การประเมิน	สื่อที่ใช้
2 มารยาทเด็กดี 4 ชั่วโมง	ตัวชี้วัดระหว่างทาง 1. ปฏิบัติตนอย่างมีมารยาทในการทำงาน (มฐ. ง 1.1 ป.4/3)	สมรรถนะที่ 4 ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต ตัวชี้วัดที่ 1 นำกระบวนการเรียนรู้ที่หลากหลายไป ใช้ในชีวิตประจำวัน พฤติกรรมบ่งชี้ 1. นำความรู้ ทักษะ และกระบวนการที่ หลากหลายมาสร้างชิ้นงาน/สิ่งของ/ เครื่องใช้ และสามารถนำมาแก้ปัญหา ในการดำเนินชีวิตประจำวันได้อย่าง เหมาะสม ตัวชี้วัดที่ 3 ทำงานและอยู่ร่วมกันในสังคมอย่างมี ความสุข พฤติกรรมบ่งชี้ 1. ทำงานด้วยตนเองได้สำเร็จ 2. ทำงานร่วมกับผู้อื่น สามารถแสดง ความคิดเห็นและยอมรับความคิดเห็น ผู้อื่น 3. เห็นคุณค่าของการมีชีวิตและครอบครัว ที่อบอุ่นเป็นสุข	- ตรวจสอบทดสอบ ก่อนเรียน - ตรวจสอบทดสอบ หลังเรียน - ตรวจสอบงานที่ 2.1 เรื่อง แผนผังความคิดแสดง มารยาทในการปฏิบัติ ตน - ตรวจสอบกิจกรรม เรื่อง ปฏิบัติตนอย่างมี มารยาท - สังเกตพฤติกรรม การทำงานรายบุคคล - สังเกตพฤติกรรม การทำงานกลุ่ม - สังเกตคุณลักษณะ อันพึงประสงค์ - ประเมินความสามารถ ในการใช้ทักษะชีวิต	- หนังสือเรียนรายวิชา พื้นฐาน การงานอาชีพ ป.4 - ใบงานที่ 2.1 เรื่อง แผนผังความคิดแสดง มารยาทในการปฏิบัติ ตน - ใบกิจกรรม เรื่อง ปฏิบัติตนอย่างมี มารยาท - แบบประเมิน สมรรถนะสำคัญ - PowerPoint - คลิปสื่อประกอบการ สอน เรื่อง มารยาท ในการใช้ห้องน้ำ - คลิปวิดีโออักษรเรียน สรุป เรื่อง มารยาทใน การปฏิบัติตน - แบบทดสอบก่อนเรียน - แบบทดสอบหลังเรียน
3 ไม้ดอก ไม้ประดับ 9 ชั่วโมง	ตัวชี้วัดระหว่างทาง 1. อธิบายเหตุผลในการทำงานให้บรรลุ เป้าหมาย (มฐ. ง 1.1 ป.4/1) 2. ปฏิบัติตนอย่างมีมารยาทในการทำงาน (มฐ. ง 1.1 ป.4/3) ตัวชี้วัดปลายทาง 1. ทำงานบรรลุเป้าหมายที่วางไว้อย่างเป็น ขั้นตอน ด้วยความขยัน อดทน รับผิดชอบ และซื่อสัตย์ (มฐ. ง 1.1 ป.4/2) 2. ใช้พลังงานและทรัพยากรในการทำงานอย่าง ประหยัดและคุ้มค่า (มฐ. ง 1.1 ป.4/4)	1) สมรรถนะที่ 2 ความสามารถในการคิด ตัวชี้วัดที่ 2 คิดขั้นสูง (การคิดสังเคราะห์ คิดสร้างสรรค์ คิดอย่างมีวิจารณญาณ) พฤติกรรมบ่งชี้ 1. คิดสังเคราะห์ เพื่อนำไปสู่การ สร้างองค์ความรู้หรือสารสนเทศ ประกอบการตัดสินใจเกี่ยวกับตนเอง และสังคมได้อย่างเหมาะสม 2) สมรรถนะที่ 4 ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต ตัวชี้วัดที่ 1 นำกระบวนการเรียนรู้ที่หลากหลาย ไปใช้ในชีวิตประจำวัน	- ตรวจสอบทดสอบ ก่อนเรียน - ตรวจสอบทดสอบ หลังเรียน - ตรวจสอบงานที่ 3.1 เรื่อง ขยายพันธุ์ไม้ดอก ไม้ประดับ - ตรวจสอบงานที่ 3.2 เรื่อง การปลูกและดูแล รักษาไม้ดอก ไม้ประดับ - ตรวจสอบใบกิจกรรม เรื่อง ปลูกไม้ดอกไม้ประดับ - สังเกตพฤติกรรม การทำงานรายบุคคล - สังเกตพฤติกรรม การทำงานกลุ่ม - สังเกตคุณลักษณะ อันพึงประสงค์	- หนังสือเรียนรายวิชา พื้นฐาน การงานอาชีพ ป.4 - ใบงานที่ 3.1 เรื่อง ขยายพันธุ์ไม้ดอก ไม้ประดับ - ใบงานที่ 3.2 เรื่อง การปลูกและดูแล รักษาไม้ดอก ไม้ประดับ - ใบกิจกรรม เรื่อง ปลูกไม้ดอกไม้ประดับ - แบบประเมิน สมรรถนะสำคัญ - PowerPoint - คลิปสื่อประกอบการ สอน เรื่อง การปลูก ไม้ดอกไม้ประดับ - คลิปอักษรเรียนสรุป เรื่อง หลักและวิธีการ ปลูกไม้ดอกไม้ประดับ

หน่วย การเรียนรู้	ตัวชี้วัด	สมรรถนะสำคัญ ของผู้เรียน	การประเมิน	สื่อที่ใช้
		<p>พฤติกรรมบ่งชี้</p> <p>1. นำความรู้ ทักษะ และกระบวนการที่หลากหลายมาสร้างชิ้นงาน/สิ่งของ/เครื่องใช้ และสามารถนำมาแก้ปัญหาในการดำเนินชีวิตประจำวันได้อย่างเหมาะสม</p> <p>ตัวชี้วัดที่ 3</p> <p>ทำงานและอยู่ร่วมกันในสังคมอย่างมีความสุข</p> <p>พฤติกรรมบ่งชี้</p> <p>2. ทำงานร่วมกับผู้อื่น สามารถแสดงความคิดเห็นและยอมรับความคิดเห็นผู้อื่น</p>	<p>- ประเมินความสามารถในการคิดและความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต</p>	<p>- แบบทดสอบก่อนเรียน</p> <p>- แบบทดสอบหลังเรียน</p>
<p>4</p> <p>ซ่อมแซมอุปกรณ์</p> <p>6</p> <p>ครัวโม่</p>	<p>ตัวชี้วัดระหว่างทาง</p> <p>1. อธิบายเหตุผลในการทำงานให้บรรลุเป้าหมาย (มฐ. ง 1.1 ป.4/1)</p> <p>2. ปฏิบัติตนอย่างมีมารยาทในการทำงาน (มฐ. ง 1.1 ป.4/3)</p> <p>ตัวชี้วัดปลายทาง</p> <p>1. ทำงานบรรลุเป้าหมายที่วางไว้อย่างเป็นขั้นตอน ด้วยความขยัน อดทน รับผิดชอบ และซื่อสัตย์ (มฐ. ง 1.1 ป.4/2)</p> <p>2. ใช้พลังงานและทรัพยากรในการทำงานอย่างประหยัดและคุ้มค่า (มฐ. ง 1.1 ป.4/4)</p>	<p>1) สมรรถนะที่ 1</p> <p>ความสามารถในการสื่อสาร</p> <p>ตัวชี้วัดที่ 1</p> <p>ใช้ภาษาถ่ายทอดความรู้ ความเข้าใจ ความคิด ความรู้สึก และทัศนะของตนเองด้วยการพูดและการเขียน</p> <p>พฤติกรรมบ่งชี้</p> <p>1. พูดถ่ายทอดความรู้ ความเข้าใจ จากสารที่อ่าน ฟัง หรือดูตามที่กำหนดได้</p> <p>2) สมรรถนะที่ 2</p> <p>ความสามารถในการคิด</p> <p>ตัวชี้วัดที่ 1</p> <p>คิดพื้นฐาน (การคิดวิเคราะห์)</p> <p>พฤติกรรมบ่งชี้</p> <p>3. ระบุรายละเอียดคุณลักษณะ และความคิดรวบยอดของข้อมูลต่าง ๆ ที่พบเห็นในบริบทที่เป็นสิ่งใกล้ตัว</p> <p>3) สมรรถนะที่ 4</p> <p>ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต</p> <p>ตัวชี้วัดที่ 1</p> <p>นำกระบวนการเรียนรู้ที่หลากหลายไปใช้ในชีวิตประจำวัน</p>	<p>- ตรวจแบบทดสอบก่อนเรียน</p> <p>- ตรวจแบบทดสอบหลังเรียน</p> <p>- ตรวจใบงานที่ 4.1 เรื่อง การใช้เครื่องมือซ่อมแซมสิ่งของในบ้าน</p> <p>- ตรวจใบกิจกรรมเรื่อง บันทึใจให้ผู้ยากไร้</p> <p>- ตรวจใบกิจกรรมเรื่อง บันทึใจให้ผู้ยากไร้</p> <p>- สังเกตพฤติกรรมการทำงานรายบุคคล</p> <p>- สังเกตพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม</p> <p>- สังเกตคุณลักษณะอันพึงประสงค์</p> <p>- ประเมินความสามารถในการคิดและความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต</p>	<p>- หนังสือเรียนรายวิชาพื้นฐาน การงานอาชีพ ป.4</p> <p>- ใบงานที่ 4.1 เรื่อง การใช้เครื่องมือซ่อมแซมสิ่งของในบ้าน</p> <p>- ตรวจใบกิจกรรมเรื่อง บันทึใจให้ผู้ยากไร้</p> <p>- แบบประเมินสมรรถนะสำคัญ</p> <p>- PowerPoint</p> <p>- คลิปสื่อประกอบการสอน เรื่อง เครื่องมือช่าง</p> <p>- คลิปอักษรเรียนสรุปเรื่อง การซ่อมแซมสิ่งของเครื่องใช้ในบ้าน</p> <p>- แบบทดสอบก่อนเรียน</p> <p>- แบบทดสอบหลังเรียน</p>

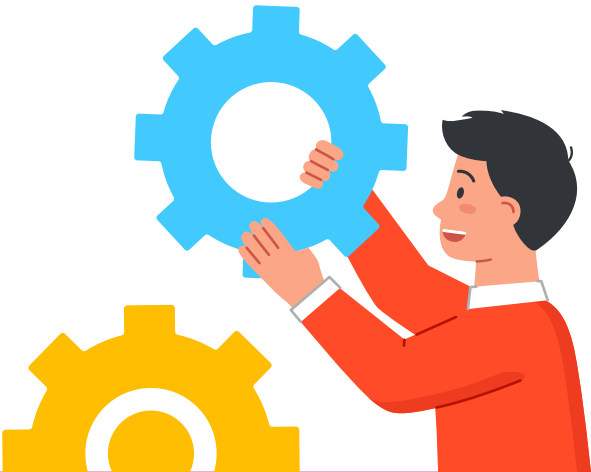
หน่วยการเรียนรู้	ตัวชี้วัด	สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน	การประเมิน	สื่อที่ใช้
		<p>พฤติกรรมบ่งชี้</p> <ol style="list-style-type: none"> นำความรู้ ทักษะ และกระบวนการที่หลากหลายมาสร้างชิ้นงาน/สิ่งของ/เครื่องใช้ และสามารถนำมาแก้ปัญหาในการดำเนินชีวิตประจำวันได้อย่างเหมาะสม <p>ตัวชี้วัดที่ 3</p> <p>ทำงานและอยู่ร่วมกันในสังคมอย่างมีความสุข</p> <p>พฤติกรรมบ่งชี้</p> <ol style="list-style-type: none"> ทำงานร่วมกับผู้อื่น สามารถแสดงความคิดเห็นและยอมรับความคิดเห็นผู้อื่น 		
<p>5</p> <p>งานประดิษฐ์จากใบตอง</p> <p>6</p> <p>ข้าวโมง</p>	<p>ตัวชี้วัดระหว่างทาง</p> <ol style="list-style-type: none"> อธิบายเหตุผลในการทำงานให้บรรลุเป้าหมาย (มฐ. ง 1.1 ป.4/1) ปฏิบัติตนอย่างมีมารยาทในการทำงาน (มฐ. ง 1.1 ป.4/3) <p>ตัวชี้วัดปลายทาง</p> <ol style="list-style-type: none"> ทำงานบรรลุเป้าหมายที่วางไว้อย่างเป็นขั้นตอน ด้วยความขยัน อดทน รับผิดชอบ และซื่อสัตย์ (มฐ. ง 1.1 ป.4/2) ใช้พลังงานและทรัพยากรในการทำงานอย่างประหยัดและคุ้มค่า (มฐ. ง 1.1 ป.4/4) 	<ol style="list-style-type: none"> สมรรถนะที่ 1 ความสามารถในการสื่อสาร <p>ตัวชี้วัดที่ 1</p> <p>ใช้ภาษาถ่ายทอดความรู้ ความเข้าใจ ความคิด ความรู้สึก และทัศนะของตนเองด้วยการพูดและการเขียน</p> <p>พฤติกรรมบ่งชี้</p> <ol style="list-style-type: none"> พูดถ่ายทอดความรู้ ความเข้าใจจากสารที่อ่าน ฟัง หรือดูตามที่กำหนดได้ <ol style="list-style-type: none"> สมรรถนะที่ 2 ความสามารถในการคิด <p>ตัวชี้วัดที่ 2</p> <p>คิดขั้นสูง (การคิดสังเคราะห์ คิดสร้างสรรค์ คิดอย่างมีวิจารณญาณ)</p> <p>พฤติกรรมบ่งชี้</p> <ol style="list-style-type: none"> คิดอย่างสร้างสรรค์เพื่อนำไปสู่การสร้างองค์ความรู้ใหม่หรือสารสนเทศประกอบการตัดสินใจเกี่ยวกับตนเองและสังคมได้อย่างเหมาะสม <ol style="list-style-type: none"> สมรรถนะที่ 4 ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต <p>ตัวชี้วัดที่ 1</p> <p>นำกระบวนการเรียนรู้ที่หลากหลายไปใช้ในชีวิตประจำวัน</p>	<ul style="list-style-type: none"> - ตรวจสอบทดสอบก่อนเรียน - ตรวจสอบทดสอบหลังเรียน - ตรวจใบงานที่ 5.1 เรื่อง งานประดิษฐ์จากใบตอง - ใบกิจกรรม เรื่อง เลือกประดิษฐ์ของใช้ของตกแต่ง - แบบประเมินสมรรถนะสำคัญ - PowerPoint - คลิปสื่อประกอบการสอน เรื่อง งานประดิษฐ์จากใบตอง - คลิปอักษรเรียนสรุปเรื่อง งานประดิษฐ์ของใช้และของตกแต่งจากวัสดุธรรมชาติ - Smart Infographic เรื่อง ของใช้และของตกแต่งจากวัสดุในท้องถิ่น - แบบทดสอบก่อนเรียน - แบบทดสอบหลังเรียน 	<ul style="list-style-type: none"> - หนังสือเรียนรายวิชาพื้นฐาน การงานอาชีพ ป.4 - ใบงานที่ 5.1 เรื่อง งานประดิษฐ์จากใบตอง - ใบกิจกรรม เรื่อง เลือกประดิษฐ์ของใช้ของตกแต่ง - แบบประเมินสมรรถนะสำคัญ - PowerPoint - คลิปสื่อประกอบการสอน เรื่อง งานประดิษฐ์จากใบตอง - คลิปอักษรเรียนสรุปเรื่อง งานประดิษฐ์ของใช้และของตกแต่งจากวัสดุธรรมชาติ - Smart Infographic เรื่อง ของใช้และของตกแต่งจากวัสดุในท้องถิ่น - แบบทดสอบก่อนเรียน - แบบทดสอบหลังเรียน

หน่วย การเรียนรู้	ตัวชี้วัด	สมรรถนะสำคัญ ของผู้เรียน	การประเมิน	สื่อที่ใช้
		<p>พฤติกรรมบ่งชี้</p> <p>1. นำความรู้ ทักษะ และกระบวนการที่หลากหลายมาสร้างชิ้นงาน/สิ่งของ/เครื่องใช้ และสามารถนำมาแก้ปัญหาในการดำเนินชีวิตประจำวันได้อย่างเหมาะสม</p> <p>ตัวชี้วัดที่ 3</p> <p>ทำงานและอยู่ร่วมกันในสังคมอย่างมีความสุข</p> <p>พฤติกรรมบ่งชี้</p> <p>1. ทำงานด้วยตนเองได้สำเร็จ</p> <p>2. ทำงานร่วมกับผู้อื่น สามารถแสดงความคิดเห็นและยอมรับความคิดเห็นผู้อื่น</p> <p>4) สมรรถนะที่ 5</p> <p>ความสามารถในการใช้เทคโนโลยี</p> <p>ตัวชี้วัดที่ 3</p> <p>เลือกและใช้เทคโนโลยีเพื่อพัฒนาตนเองและสังคม</p> <p>พฤติกรรมบ่งชี้</p> <p>1. เลือกและใช้เทคโนโลยีในการเรียนรู้ อย่างสร้างสรรค์และมีคุณธรรม</p>		
<p>6</p> <p>งานประดิษฐ์จากกระดาษ</p> <p>4</p> <p>ชั่วโมง</p>	<p>ตัวชี้วัดระหว่างทาง</p> <p>1. อธิบายเหตุผลในการทำงานให้บรรลุเป้าหมาย (มฐ. ง 1.1 ป.4/1)</p> <p>2. ปฏิบัติตนอย่างมีมารยาทในการทำงาน (มฐ. ง 1.1 ป.4/3)</p> <p>ตัวชี้วัดปลายทาง</p> <p>1. ทำงานบรรลุเป้าหมายที่วางไว้อย่างเป็นขั้นตอน ด้วยความขยัน อดทน รับผิดชอบ และซื่อสัตย์ (มฐ. ง 1.1 ป.4/2)</p> <p>2. ใช้พลังงานและทรัพยากรในการทำงานอย่างประหยัดและคุ้มค่า (มฐ. ง 1.1 ป.4/4)</p>	<p>1) สมรรถนะที่ 1</p> <p>ความสามารถในการสื่อสาร</p> <p>ตัวชี้วัดที่ 1</p> <p>ใช้ภาษาถ่ายทอดความรู้ ความเข้าใจ ความคิด ความรู้สึก และทัศนะของตนเองด้วยการพูดและการเขียน</p> <p>พฤติกรรมบ่งชี้</p> <p>1. พูดถ่ายทอดความรู้ ความเข้าใจ จากสารที่อ่าน ฟัง หรือดูตามที่กำหนดได้</p> <p>2) สมรรถนะที่ 2</p> <p>ความสามารถในการคิด</p> <p>ตัวชี้วัดที่ 2</p> <p>คิดขั้นสูง (การคิดสังเคราะห์ คิดสร้างสรรค์ คิดอย่างมีวิจารณญาณ)</p>	<p>- ตรวจสอบทดสอบก่อนเรียน</p> <p>- ตรวจสอบทดสอบหลังเรียน</p> <p>- ตรวจสอบใบงานที่ 6.1 เรื่อง สร้างชิ้นงานจากกระดาษ</p> <p>- ตรวจสอบใบกิจกรรม เรื่อง สร้างสรรค์งานประดิษฐ์</p> <p>- ตรวจสอบใบกิจกรรม เรื่อง สร้างสรรค์งานประดิษฐ์</p> <p>- สังเกตพฤติกรรมการทำงานรายบุคคล</p> <p>- สังเกตพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม</p> <p>- สังเกตคุณลักษณะอันพึงประสงค์</p>	<p>- หนังสือเรียนรายวิชาพื้นฐาน การงานอาชีพ ป.4</p> <p>- ใบงานที่ 6.1 เรื่อง สร้างชิ้นงานจากกระดาษ</p> <p>- ใบกิจกรรม เรื่อง สร้างสรรค์งานประดิษฐ์</p> <p>- แบบประเมินสมรรถนะสำคัญ</p> <p>- PowerPoint</p> <p>- คลิปอักษรเรียนสรุปเรื่อง งานประดิษฐ์ของใช้และของตกแต่งจากวัสดุธรรมชาติ</p>

หน่วยการเรียนรู้	ตัวชี้วัด	สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน	การประเมิน	สื่อที่ใช้
		<p>พฤติกรรมบ่งชี้</p> <p>2. คิดอย่างสร้างสรรค์เพื่อนำไปสู่การสร้างองค์ความรู้หรือสารสนเทศประกอบการตัดสินใจเกี่ยวกับตนเอง และสังคมได้อย่างเหมาะสม</p> <p>3) สมรรถนะที่ 4</p> <p>ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต</p> <p>ตัวชี้วัดที่ 1</p> <p>นำกระบวนการเรียนรู้ที่หลากหลายไปใช้ในชีวิตประจำวัน</p> <p>พฤติกรรมบ่งชี้</p> <p>1. นำความรู้ ทักษะ และกระบวนการที่หลากหลายมาสร้างชิ้นงาน/สิ่งของ/เครื่องมือ และสามารถนำมาแก้ปัญหาในการดำเนินชีวิตประจำวันได้อย่างเหมาะสม</p> <p>ตัวชี้วัดที่ 3</p> <p>ทำงานและอยู่ร่วมกันในสังคมอย่างมีความสุข</p> <p>พฤติกรรมบ่งชี้</p> <p>1. ทำงานด้วยตนเองได้สำเร็จ</p> <p>2. ทำงานร่วมกับผู้อื่น สามารถแสดงความคิดเห็นและยอมรับความคิดเห็นผู้อื่น</p> <p>4) สมรรถนะที่ 5</p> <p>ความสามารถในการใช้เทคโนโลยี</p> <p>ตัวชี้วัดที่ 1</p> <p>เลือกและใช้เทคโนโลยีเพื่อพัฒนาตนเองและสังคม</p> <p>พฤติกรรมบ่งชี้</p> <p>1. เลือกและใช้เทคโนโลยีในการเรียนรู้ อย่างสร้างสรรค์และมีคุณธรรม</p>	<p>- ประเมินความสามารถในการสื่อสาร ความสามารถในการคิด ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต และความสามารถในการใช้เทคโนโลยี</p>	<p>- แบบทดสอบก่อนเรียน</p> <p>- แบบทดสอบหลังเรียน</p>

หน่วย การเรียนรู้	ตัวชี้วัด	สมรรถนะสำคัญ ของผู้เรียน	การประเมิน	สื่อที่ใช้
7 อาชีพในฝัน 4 ชั่วโมง	ตัวชี้วัดปลายทาง 1. อธิบายความหมายและความสำคัญของอาชีพ (มฐ. ง 2.1 ป.4/1)	1) สมรรถนะที่ 1 ความสามารถในการสื่อสาร ตัวชี้วัดที่ 1 ใช้ภาษาถ่ายทอดความรู้ ความเข้าใจ ความคิด ความรู้สึก และทัศนะของตนเองด้วยการพูดและการเขียน พฤติกรรมบ่งชี้ 1. พูดถ่ายทอดความรู้ ความเข้าใจจากสารที่อ่าน ฟัง หรือดูตามที่กำหนดได้ 2) สมรรถนะที่ 4 ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต ตัวชี้วัดที่ 2 เรียนรู้ด้วยตนเองและเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง พฤติกรรมบ่งชี้ 1. มีทักษะในการแสวงหาความรู้ ข้อมูล ข่าวสาร ตัวชี้วัดที่ 1 ทำงานและอยู่ร่วมกันในสังคมอย่างมีความสุข พฤติกรรมบ่งชี้ 2. ทำงานร่วมกับผู้อื่น สามารถแสดงความคิดเห็น และยอมรับความคิดเห็นผู้อื่น 3) สมรรถนะที่ 5 ความสามารถในการใช้เทคโนโลยี ตัวชี้วัดที่ 3 เลือกและใช้เทคโนโลยีเพื่อพัฒนาตนเองและสังคม พฤติกรรมบ่งชี้ 1. เลือกและใช้เทคโนโลยีในการเรียนรู้ อย่างสร้างสรรค์และมีคุณธรรม	- ตรวจสอบทดสอบก่อนเรียน - ตรวจสอบทดสอบหลังเรียน - ตรวจสอบงานที่ 7.1 เรื่อง อาชีพในฝัน - ตรวจสอบกิจกรรม เรื่อง อาชีพในชุมชน - แบบประเมินสมรรถนะสำคัญ - PowerPoint - คลิปอักษรเรียนสรุปเรื่อง ก้าวสู่อาชีพ - แบบทดสอบก่อนเรียน - แบบทดสอบหลังเรียน - ประเมินความสามารถในการสื่อสาร ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต และความสามารถในการใช้เทคโนโลยี	หนังสือเรียนรายวิชาพื้นฐาน การงานอาชีพ ป.4 - ใบงานที่ 7.1 เรื่อง อาชีพในฝัน - ใบกิจกรรม เรื่อง อาชีพในชุมชน - แบบประเมินสมรรถนะสำคัญ - PowerPoint - คลิปอักษรเรียนสรุปเรื่อง ก้าวสู่อาชีพ - แบบทดสอบก่อนเรียน - แบบทดสอบหลังเรียน

สารบัญ

หน่วยการเรียนรู้	โครงสร้าง การจัดการเรียนรู้ รายหน่วยการเรียนรู้	สาระสำคัญ สำหรับครู	แนวทาง การจัด การเรียนรู้
หน่วยการเรียนรู้ที่ 1 ดูแลและจัดเก็บของใช้	T1-T2	T3-T4	T5-T14
หน่วยการเรียนรู้ที่ 2 มารยาทเด็กดี	T15	T16	T17-T24
หน่วยการเรียนรู้ที่ 3 ไม้ดอกไม้ประดับ	T25-T27	T28	T29-T40
หน่วยการเรียนรู้ที่ 4 ซ่อมแซมอุปกรณ์	T41-T42	T43-T44	T45-T58
หน่วยการเรียนรู้ที่ 5 งานประดิษฐ์จากใบตอง	T59-T60	T61-T62	T63-T74
หน่วยการเรียนรู้ที่ 6 งานประดิษฐ์จากกระดาษ	T75-T76	T77-T78	T79-T90
หน่วยการเรียนรู้ที่ 7 อาชีพในฝัน	T91	T92	T93-T98

โครงสร้างการจัดการเรียนรู้หน่วยที่ 1

แผนการจัดการเรียนรู้	จุดประสงค์	สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน	กระบวนการการเรียนรู้	ประเมิน	สื่อที่ใช้
แผนฯ ที่ 1 การดูแล ของใช้ ส่วนตัว 3 ชั่วโมง	<ol style="list-style-type: none"> อธิบายขั้นตอนการดูแลของใช้ส่วนตัว จัดตู้เสื้อผ้า โต๊ะเขียนหนังสือ และกระเป๋านักเรียนได้อย่างถูกต้องและเหมาะสม (K) ปฏิบัติงานในการดูแลของใช้ส่วนตัว จัดตู้เสื้อผ้า โต๊ะเขียนหนังสือ และกระเป๋านักเรียนตามลำดับขั้นตอน (S) ปฏิบัติงานด้วยความขยันอดทน สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ (A) ตระหนักถึงการใช้ทรัพยากรอย่างประหยัด และคุ้มค่าในชีวิตประจำวัน และการทำงาน (A)	<ol style="list-style-type: none"> สมรรถนะที่ 1 ความสามารถในการสื่อสาร ตัวชี้วัดที่ 1 ใช้ภาษาถ่ายทอดความรู้ ความเข้าใจ ความคิด ความรู้สึก และทัศนะของตนเองด้วยการพูดและการเขียน พฤติกรรมบ่งชี้<ol style="list-style-type: none"> พูดถ่ายทอดความรู้ ความเข้าใจจากสารที่อ่าน ฟัง หรือดูตามที่กำหนดได้ สมรรถนะที่ 2 ความสามารถในการคิด ตัวชี้วัดที่ 1 คิดพื้นฐาน (การคิดวิเคราะห์) พฤติกรรมบ่งชี้<ol style="list-style-type: none"> เชื่อมโยงความสัมพันธ์ของข้อมูลที่พบเห็นในบริบทที่เป็นสิ่งใกล้ตัว สมรรถนะที่ 4 ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต ตัวชี้วัดที่ 1 นำกระบวนการเรียนรู้ที่หลากหลายไปใช้ในชีวิตประจำวัน พฤติกรรมบ่งชี้<ol style="list-style-type: none"> นำความรู้ ทักษะ และกระบวนการที่หลากหลายมาสร้างชิ้นงาน/สิ่งของ/เครื่องใช้ และสามารถนำมาแก้ปัญหาในการดำเนินชีวิตประจำวันได้อย่างเหมาะสม ตัวชี้วัดที่ 3 ทำงานและอยู่ร่วมกันในสังคมอย่างมีความสุข พฤติกรรมบ่งชี้ <ol style="list-style-type: none"> ทำงานด้วยตนเองได้สำเร็จ ทำงานร่วมกับผู้อื่น สามารถแสดงความคิดเห็นและยอมรับความคิดเห็นผู้อื่น เห็นคุณค่าของการมีชีวิตและครอบครัวที่อบอุ่นเป็นสุข	กระบวนการปฏิบัติ (Practice Teaching)	<ul style="list-style-type: none"> - ตรวจสอบทดสอบก่อนเรียน - ตรวจสอบงานที่ 1.1 เรื่องของใช้ส่วนตัวของหนู - ตรวจสอบงานที่ 1.2 เรื่องจัดโต๊ะเขียนหนังสือและกระเป๋านักเรียน - ตรวจสอบงานที่ 1.3 เรื่องหนูจัดตู้เสื้อผ้า - ประเมินการนำเสนอผลงาน - สังเกตพฤติกรรมการทำงานรายบุคคล - สังเกตคุณลักษณะอันพึงประสงค์	<ul style="list-style-type: none"> - หนังสือเรียน - รายวิชาพื้นฐาน - ภาระงานอาชีพ ป.4 - แบบทดสอบก่อนเรียน - ใบงานที่ 1.1 เรื่องของใช้ส่วนตัวของหนู - ใบงานที่ 1.2 เรื่องจัดโต๊ะเขียนหนังสือและกระเป๋านักเรียน - ใบงานที่ 1.3 เรื่องหนูจัดตู้เสื้อผ้า - PowerPoint - คลิปอักษรเรียนสรุป เรื่อง การดูแลรักษา และจัดเก็บของใช้ส่วนตัวและส่วนรวม

แผนการจัด การเรียนรู้	จุดประสงค์	สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน	กระบวนการ การเรียนรู้	ประเมิน	สื่อที่ใช้
แผนฯ ที่ 2 กระบวนการ ดูแลและจัด เก็บของใช้	1. อธิบายหลักการและ ขั้นตอนการดูแลและ จัดเก็บของใช้ส่วนตัว ของตนเองได้ (K) 2. ปฏิบัติงานตามลำดับ ขั้นตอนในการดูแลและ จัดเก็บของใช้ส่วนตัว (S) 3. ปฏิบัติงานได้อย่าง คล่องแคล่วด้วยความ ขยัน อดทน ทำงาน ร่วมกับผู้อื่นได้ (A) 4. ตระหนักถึงการใช้อย่าง ประหยัดและคุ้มค่า (A)	1) สมรรถนะที่ 1 ความสามารถในการสื่อสาร ตัวชี้วัดที่ 1 ใช้ภาษาถ่ายทอดความรู้ ความเข้าใจ ความคิด ความรู้สึก และทัศนะของ ตนเองด้วยการพูดและการเขียน พฤติกรรมบ่งชี้ 1. พูดย่อทอดความรู้ ความเข้าใจจาก สารที่อ่าน ฟัง หรือดูตามที่กำหนดได้ 2) สมรรถนะที่ 2 ความสามารถในการคิด ตัวชี้วัดที่ 2 คิดพื้นฐาน (การคิดวิเคราะห์) พฤติกรรมบ่งชี้ 2. เชื่อมโยงความสัมพันธ์ของข้อมูลที่ พบเห็นในบริบทที่เป็นสิ่งใกล้ตัว 3) สมรรถนะที่ 4 ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต ตัวชี้วัดที่ 1 นำกระบวนการเรียนรู้ที่หลากหลาย ไปใช้ในชีวิตประจำวัน พฤติกรรมบ่งชี้ 1. นำความรู้ ทักษะ และกระบวนการที่ หลากหลายมาสร้างชิ้นงาน/สิ่งของ/ เครื่องมือใช้ และสามารถนำมาแก้ปัญหา ในการดำเนินชีวิตประจำวันได้อย่าง เหมาะสม ตัวชี้วัดที่ 3 ทำงานและอยู่ร่วมกันในสังคมอย่างมี ความสุข พฤติกรรมบ่งชี้ 1. ทำงานด้วยตนเองได้สำเร็จ 2. ทำงานร่วมกับผู้อื่น สามารถแสดง ความคิดเห็นและยอมรับ ความคิดเห็นผู้อื่น 3. เห็นคุณค่าของการมีชีวิตและ ครอบครัวที่อบอุ่นเป็นสุข	รูปแบบการ จัดการเรียน การสอนแบบ สืบสอบ ความรู้ (5Es Instructional Model) - ตรวจใบกิจกรรม เรื่อง กระบวนการดูแลและจัดเก็บ ของใช้ส่วนตัว - สังเกตพฤติกรรม การทำงานรายบุคคล - สังเกตคุณลักษณะ อันพึงประสงค์ - ตรวจแบบทดสอบ หลังเรียน - ประเมินความสามารถใน การใช้ทักษะชีวิต	- หนังสือเรียน - รายวิชาพื้นฐาน การทำงานอาชีพ ป.4 - ใบกิจกรรม เรื่อง กระบวนการดูแล และจัดเก็บของใช้ ส่วนตัว - PowerPoint - คลิปสื่อประกอบ การสอน เรื่อง การทำความสะอาด เสื้อผ้า - Smart Infographic เรื่อง เรื่อง การจัด เก็บเสื้อผ้าทำเอง ได้ไม่ยาก - แบบทดสอบ หลังเรียน	

สาระสำคัญสำหรับครู

หน่วยการเรียนรู้ที่ 1 ดูแลและจัดเก็บของใช้

การทำงานให้บรรลุเป้าหมายตามกระบวนการทำงาน

ในชีวิตประจำวัน เราต้องมีการทำงานต่าง ๆ ทั้งงานในบ้านและงานนอกบ้าน การทำงานควรตั้งเป้าหมายการทำงาน ทำงานตามขั้นตอนการทำงาน และมีคุณธรรมในการทำงาน เพื่อให้งานสำเร็จตามเป้าหมายที่ตั้งไว้

กระบวนการทำงานมีลำดับขั้นตอน ดังนี้

กระบวนการทำงาน

วิเคราะห์งาน

เป็นการพิจารณารายละเอียดของงานว่า ทำไปเพื่ออะไร มีลักษณะงานเป็นแบบใด

วางแผนทำงาน

เป็นการกำหนดวิธีการทำงานและขั้นตอนการทำงานตั้งแต่เริ่มต้นจนเสร็จงาน เช่น ต้องใช้อุปกรณ์ เครื่องมือใดในการทำงาน ใช้เวลาเท่าใด และมีค่าใช้จ่ายเท่าไร

ปฏิบัติงาน

ลงมือปฏิบัติงานตามแผนงานที่วางไว้ และมีการตรวจสอบการทำงานเป็นระยะ

ประเมินผลการทำงาน

ตรวจสอบการทำงานว่าได้ทำตามแผนที่วางไว้หรือไม่ และประเมินคุณภาพของผลงาน บอกข้อบกพร่องและข้อควรปรับปรุงแก้ไขในการทำงานเพื่อให้ผลงานดีขึ้น

ตัวอย่าง การใช้ทักษะกระบวนการทำงานในการดูแลและจัดเก็บของใช้

กระเป๋านักเรียน เป็นของใช้ส่วนตัวของเราที่ต้องใช้ใส่หนังสือเรียนและอุปกรณ์การเรียน จึงต้องการดูแลและจัดเก็บให้เป็นระเบียบ เพื่อให้หยิบใช้งานได้ง่าย สะดวก และสามารถใช้งานได้อีกนาน

กระบวนการทำงาน

วิเคราะห์งาน

- ทำอะไร จัดกระเป๋านักเรียนแบบสะพาย
- ทำไม เพื่อให้กระเป๋านักเรียนสะอาด ค้นหาอุปกรณ์การเรียนได้ง่าย
- อย่างไร ทำความสะอาดกระเป๋านักเรียนและจัดหนังสือเรียนและอุปกรณ์การเรียนตามตารางเรียน

ปฏิบัติงาน

ปฏิบัติงานตามแผนที่วางไว้ โดยตรวจสอบการทำงานในทุกขั้นตอน

วางแผนการทำงาน

- ระยะเวลาในการทำงาน วันอาทิตย์ เวลา 09.00-10.00 น.
- ขั้นตอนการทำงาน
  - ทำความสะอาดกระเป๋าสะพาย
  - จัดอุปกรณ์การเรียนใส่ที่จัดเก็บ
  - จัดหนังสือและอุปกรณ์การเรียนใส่กระเป๋าตามตารางเรียน

ประเมินผลการทำงาน

ตรวจความเรียบร้อยของกระเป๋านักเรียน และบอกข้อควรปรับปรุง โดยใส่กล่องดินสอไว้ที่ช่องด้านหน้าเพราะหยิบใช้สะดวก

ขั้นตอนการดูแลและจัดเก็บกระเป๋านักเรียน

นำหนังสือเรียนและของใช้ออกจากกระเป๋า
แล้วทำความสะอาดกระเป๋าสะพาย

นำผ้าชุบน้ำบิดพอหมาดมาเช็ดกล่อง
ดินสอ แล้วจัดเรียงอุปกรณ์การเรียนใส่
กล่องดินสอ

ดูตารางเรียน แล้วจัดเตรียมสมุด หนังสือเรียน
และอุปกรณ์การเรียนของวันจันทร์ใส่กระเป๋า
สะพาย โดยให้หยิบใช้ง่าย

ตรวจสอบความเรียบร้อยของกระเป๋า
นักเรียน โดยมีสิ่งของที่ต้องใช้ครบถ้วน
และเป็นระเบียบ

หน่วยการเรียนรู้ที่

๑

ดูแลและจัดเก็บของใช้

เพื่อน ๆ จะจัดเก็บ
สิ่งของในภาพให้เป็น
ระเบียบได้อย่างไร

เป้าหมายการเรียนรู้ประจำหน่วยที่ ๑

๑. บอกวิธีการจัดเก็บและดูแลรักษาของใช้ส่วนตัว เสื้อผ้า เครื่องแต่งกาย กระเป๋า โตะ และเอกสารส่วนตัว (มฐ. ง ๑.๑ ป.๔/๑)
๒. จัดเก็บของใช้ส่วนตัวอย่างเป็นขั้นตอน ด้วยความขยัน อดทน และรับผิดชอบ (มฐ. ง ๑.๒ ป.๔/๒)
๓. มีมารยาทในการจัดเก็บสิ่งของต่าง ๆ (มฐ. ง ๑.๑ ป.๔/๓)
๔. จัดเก็บของใช้ส่วนตัว เสื้อผ้า เครื่องแต่งกาย กระเป๋า โตะ และเอกสารส่วนตัวได้อย่างประหยัดและคุ้มค่า (มฐ. ง ๑.๑ ป.๔/๔)

สาระสำคัญ

การดูแลของใช้ส่วนตัวอย่างถูกวิธี ช่วยทำให้ของใช้มีอายุการใช้งานนานขึ้นและช่วยประหยัดค่าใช้จ่าย

Practice Teaching

ขั้นนำ

1. ครูให้นักเรียนทำแบบทดสอบก่อนเรียน
2. ครูให้นักเรียนจับคู่กับเพื่อน แล้วผลัดกันเล่าประสบการณ์ในการจัดเก็บของใช้ส่วนตัวหรือของเล่นของตนเองให้เพื่อนฟัง จากนั้นครูสุ่มนักเรียนออกมาเล่า ดังนี้
  - 1) ของใช้ส่วนตัวและของเล่นของนักเรียนและเพื่อนแตกต่างกันหรือไม่ อย่างไร
  - 2) ถ้าไม่จัดเก็บของใช้ส่วนตัวและของเล่นจะเกิดผลอย่างไร
  - 3) นักเรียนมีวิธีจัดเก็บของใช้ส่วนตัวหรือของเล่นอย่างไร
  - 4) นักเรียนมีปัญหาในการจัดเก็บของใช้ส่วนตัวหรือของเล่นอย่างไรบ้าง และถ้าต้องการทำงานได้ดีขึ้นควรทำอย่างไร

เกร็ดแะครู

ครูกระตุ้นความสนใจของนักเรียนโดยให้นักเรียนดูภาพในหนังสือเรียน หน้า 1 แล้วครูตั้งประเด็นคำถามเกี่ยวกับภาพ เช่น

- เหตุการณ์ในภาพคืออะไร
- เพราะเหตุใดเด็กในภาพจึงได้รับบาดเจ็บ
- ถ้าไม่ต้องการให้เกิดอุบัติเหตุดังภาพ ควรแก้ปัญหาอย่างไร

เป้าหมาย การเรียนรู้

หน่วยการเรียนรู้นี้มุ่งเน้นให้นักเรียนเกิดทักษะการทำงานตามขั้นตอนเพื่อให้งานสำเร็จตามเป้าหมาย โดยคำนึงถึงการใช้พลังงานและทรัพยากรอย่างประหยัดและคุ้มค่า โดยฝึกปฏิบัติผ่านงานการดูแลและจัดเก็บของใช้ ซึ่งการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนควรเน้นให้นักเรียนเห็นความสำคัญของการทำงาน เรียนรู้จากประสบการณ์ตรง มีทักษะการทำงานร่วมกันทำงานตามขั้นตอนจนบรรลุเป้าหมายที่วางไว้ และสามารถนำหลักการการทำงานไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน

แนวตอบ คำถามประจำหน่วยการเรียนรู้

การจัดเก็บสิ่งของในห้องนอนให้เป็นระเบียบ สามารถปฏิบัติได้ ดังนี้

1. วิเคราะห์ว่างานที่ต้องจัดเก็บมีงานอะไรบ้าง เช่น จัดเก็บของเล่นเข้าที่ให้เป็นระเบียบ
2. วางแผนการจัดเก็บ เช่น
  - ของเล่นที่ต้องจัดเก็บมีอะไรบ้าง
  - ของเล่นแต่ละชิ้นมีวิธีจัดเก็บอย่างไรตามลำดับก่อนและหลัง
  - จัดเก็บไว้ที่ใด
  - ใช้เวลาทำงานเท่าไร
3. ลงมือจัดเก็บของเล่นตามแผนที่วางไว้
4. ตรวจสอบความเรียบร้อยของการจัดเก็บของเล่น โดยคำนึงถึงการหยิบใช้งานได้สะดวกและปลอดภัย

ชั้นสอน

สังเกต รับรู้

1. ครูนำของใช้ส่วนตัวมาให้ดู แล้วให้นักเรียนร่วมกันแสดงความคิดเห็นว่ามีวิธีการดูแลรักษาของใช้ส่วนตัวเหล่านี้อย่างไร
2. นักเรียนยกตัวอย่างวิธีการดูแลและจัดเก็บของใช้ส่วนตัวที่เคยทำ

ทำตามแบบ

3. นักเรียนสืบค้นวิธีการประหยัดทรัพยากรหรือการใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่าเกี่ยวกับการดูแลรักษาของใช้ส่วนตัวจากแหล่งการเรียนรู้ โดยครูแนะนำแหล่งสืบค้นข้อมูล เช่น PowerPoint การงานอาชีพ ป.4 หน่วยการเรียนรู้ที่ 1 ดูแลและจัดเก็บของใช้ แล้วบอกว่าแต่ละวิธีมีจุดเด่นในการทำงานอย่างไร

เกร็ดแฉะครู

ครูอธิบายเกี่ยวกับกระบวนการทำงานว่าเป็นการทำงานที่มีจุดประสงค์เพื่อให้งานสำเร็จตามเป้าหมายที่วางไว้ ซึ่งมีขั้นตอน ดังนี้

1. วิเคราะห์งาน เป็นการจำแนกงานที่จะทำว่าเป็นงานลักษณะใด ทำไปเพื่ออะไร
2. วางแผนงาน เป็นการกำหนดรายละเอียดของงานที่ต้องทำ เช่น ขั้นตอนการทำงาน อุปกรณ์หรือเครื่องมือ ค่าใช้จ่าย ระยะเวลาในการทำงาน
3. ปฏิบัติงาน เป็นการลงมือปฏิบัติงานตามแผน โดยมีการตรวจสอบการทำงานเป็นระยะ
4. ประเมินผลการทำงาน เป็นการตรวจสอบผลของงาน ข้อบกพร่อง และวิธีแก้ไข

การดูแลรักษาของใช้ส่วนตัว การจัดเก็บเสื้อผ้าและเครื่องแต่งกาย การจัดโต๊ะ กระเป๋ และเอกสารส่วนตัว เป็นการทำงานในชีวิตประจำวัน ซึ่งการทำงานเพื่อให้งานต่าง ๆ บรรลุผล ต้องทำงานตามลำดับอย่างเป็นขั้นตอนตามกระบวนการทำงาน และทำด้วยความตั้งใจ ขยัน อดทน และมีความรับผิดชอบ

สำรวจสิ่งของรอบตัวของหนูๆ นะคะว่ามีอะไรบ้างที่เป็นของใช้ส่วนตัว

๑ การดูแลของใช้ส่วนตัว

หลักการดูแลของใช้ส่วนตัว

๑. แยกของใช้ส่วนตัวออกเป็นประเภท
๒. จัดเก็บของใช้ส่วนตัวแต่ละประเภทตามความเหมาะสม
๓. จัดเก็บให้เรียบร้อย สะดวกต่อการค้นหา และไม่สูญหาย

ของใช้ส่วนตัว หมายถึง สิ่งของเครื่องใช้ส่วนบุคคลที่ไม่ใช้ร่วมกับผู้อื่น และเป็นสิ่งที่เราจำเป็นต้องใช้ประจำ เช่น เสื้อผ้า เครื่องแต่งกาย รองเท้า ผ้าเช็ดตัว แก้วน้ำ แปรงสีฟัน อุปกรณ์การเรียน

ของใช้ส่วนตัว

อุปกรณ์การเรียน

ของเล่น

เครื่องแต่งกาย

สื่อ Digital

PowerPoint

ครูให้นักเรียนศึกษาวิธีการดูแลรักษาของใช้โดยใช้สื่อจาก PowerPoint เรื่อง การดูแลและจัดเก็บของใช้ส่วนตัวและส่วนรวม <https://www.aksorn.com/qrcode/TMPPECAP40>

ข้อสอบเน้น การคิด

ข้อใดเป็นการจัดเก็บสิ่งของได้อย่างเหมาะสม

1. เก็บบัตรประจำตัวประชาชนไว้ในกระเป๋าตังค์
2. พับและเก็บเสื้อผ้าที่ไม่ค่อยใส่ไว้ใต้เตียง
3. เก็บสมุดบัตรไว้ในกระเป๋านักเรียน
4. เก็บหนังสือนิทานไว้ใต้หมอน

วิเคราะห์คำตอบ การเก็บบัตรประจำตัวประชาชนไว้ในกระเป๋าตังค์ เป็นการจัดเก็บที่เหมาะสม เพราะสะดวกต่อการหยิบใช้ และทำให้บัตรไม่หักงอ ดังนั้น ข้อ 1. จึงเป็นคำตอบที่ถูกต้อง

วิธีการดูแลของใช้ส่วนตัว

๑ ของใช้และของเล่น

๑. ใช้และเล่นอย่างทะนุถนอม เพื่อไม่ให้ของใช้และของเล่นชำรุดก่อนเวลาอันควร
๒. จัดเก็บให้เป็นระเบียบ เพื่อให้สะดวกในการหยิบใช้งานและป้องกันการสูญหาย เช่น เก็บดินสอใส่กล่องดินสอ เก็บของเล่นไว้ในกล่องใส่ของเล่น
๓. ทำความสะอาดของใช้และของเล่นเป็นประจำ เพื่อไม่ให้เป็นที่แหล่งสะสมเชื้อโรคและฝุ่นละออง

๒ เสื้อผ้าเครื่องแต่งกาย

๑. ดูแลขณะสวมใส่และหลังสวมใส่เสื้อผ้า โดยระมัดระวังไม่ให้เสื้อผ้าเปื้อน คราบสกปรกหรือฉีกขาดชำรุด หากเสื้อผ้าเปื้อน ควรรีบทำความสะอาดทันที เช่น ขยี้บริเวณที่เปื้อนด้วยน้ำเปล่าจนคราบจางไป
๒. ทำความสะอาดเสื้อผ้า เมื่อสวมใส่เสื้อผ้าแล้ว ควรซักให้สะอาด โดยแยกผ้าก่อนซักตามประเภทของผ้า เช่น ผ้าขาว ผ้าสี เสื้อ กระโปรง หรือเสื้อผ้าที่มีรอยเปื้อนมาก ซักเสื้อผ้าด้วยผงซักฟอกและซักด้วยน้ำเปล่าจนสะอาด แล้วนำไปตากให้แห้ง

๓. จัดเก็บให้เป็นระเบียบ เมื่อผ้าที่ซักและตากแห้งแล้ว ให้เก็บมาพับหรือรีดให้เรียบร้อย

การทำความสะอาดเสื้อผ้า

คลิกเพื่อดูวิดีโอการทำความสะอาดเสื้อผ้า

ชั้นสอน

ทำเองโดยไม่มีแบบ

๔. นักเรียนทำใบงานที่ 1.1 เรื่อง ของใช้ส่วนตัว ของหนู โดยเขียนแผนผังมโนทัศน์วิธีการดูแลของใช้ส่วนตัวของตนเอง
๕. นักเรียนออกมานำเสนอผลงานของตนเอง
๖. นักเรียนจัดโต๊ะเขียนหนังสือและกระเป๋านักเรียนของตนเองในชั้นเรียน แล้วบันทึกขั้นตอน ข้อดีของการทำงานลงในใบงานที่ 1.2 เรื่อง จัดโต๊ะเขียนหนังสือและกระเป๋า

ฝึกให้ชำนาญ

๗. ครูจำลองตู้เสื้อผ้าในชั้นเรียนและเตรียมเสื้อผ้า จากนั้นให้นักเรียนแบ่งกลุ่มเพื่อร่วมกันนำเสื้อผ้าจัดเข้าไปในตู้เสื้อผ้าจำลอง แล้วนำเสนอวิธีการทำงาน

ข้อสอบเน้น การคิด

การจัดเก็บของใช้ส่วนตัว ควรยึดหลักตามข้อใด

1. วางง่าย สบายมือ
2. วางที่ไหนก็ได้ สบายใจดี
3. หยิบง่าย หยยก็รู้ ดูงามตา
4. ใครใคร่หยิบ หยิบ ใครใคร่วาง วาง

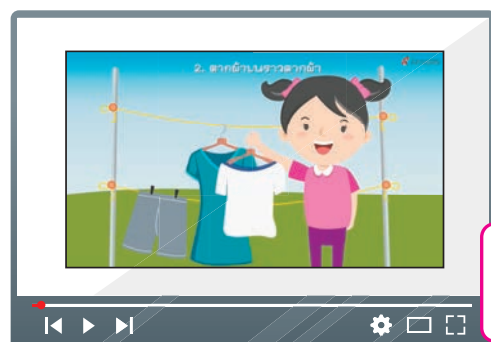
วิเคราะห์คำตอบ การจัดเก็บสิ่งต่างๆ เน้นความเป็นระเบียบ ทำให้หยิบใช้งานสะดวกและสิ่งของไม่สูญหาย เพราะรู้ว่าจัดเก็บไว้ที่ใด ดังนั้น ข้อ 3. จึงเป็นคำตอบที่ถูกต้อง

สื่อ Digital

คลิปสื่อประกอบการสอน

ศึกษาเพิ่มเติมเกี่ยวกับการทำความสะอาดเสื้อผ้า จากคลิปสื่อประกอบการสอน เรื่อง การทำความสะอาดเสื้อผ้า <https://www.aksorn.com/qrcode/4t10101>

ชั้นสอน

ฝึกให้ชำนาญ

8. นักเรียนทำใบงานที่ 1.3 เรื่อง หนูจัดตู้เสื้อผ้า โดยให้นักเรียนแต่ละคนกลับไปจัดตู้เสื้อผ้าที่บ้านของตนเอง แล้วบันทึกลงในใบงาน
9. นักเรียนแต่ละคนออกมานำเสนอวิธีการจัดตู้เสื้อผ้าของตนเอง พร้อมทั้งบอกว่าเกี่ยวข้องกับการใช้ทรัพยากรอย่างประหยัดและคุ้มค่าอย่างไร

๒ การจัดเก็บเอกสารส่วนตัว

เอกสารส่วนตัวที่หนูๆ รู้จัก มีอะไรบ้างคะ

หลักการจัดเก็บเอกสารส่วนตัว

เอกสารส่วนตัว ควรจัดเก็บให้เรียบร้อยเป็นหมวดหมู่ เพื่อสะดวกต่อการค้นหาและป้องกันการสูญหาย

เอกสารส่วนตัวเป็นเอกสารที่มีความสำคัญกับเจ้าของ เพราะสามารถบอกรายละเอียดของบุคคลได้ โดยเอกสารจะบันทึกรายละเอียดเฉพาะตัวต่าง ๆ ไว้ เช่น ลายมือชื่อ วันเดือนปีเกิด ภาพถ่าย ที่อยู่ เอกสารส่วนตัวแบ่งตามประเภทได้ ดังนี้

ต้องพกติดตัว

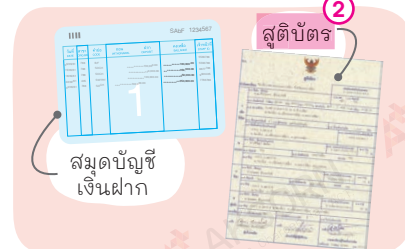

เอกสารส่วนตัวที่จำเป็นต้องพกติดตัว เช่น บัตรประจำตัวประชาชน บัตรประจำตัวนักเรียน บัตรประจำตัวผู้ป่วย เพื่อเป็นการแสดงตัวและเป็นประโยชน์ในการติดต่อกับหน่วยงานต่าง ๆ

เก็บไว้ที่บ้าน

เอกสารส่วนตัวที่ไม่จำเป็นต้องพกติดตัว เช่น สมุดบัญชีเงินฝาก สูติบัตร ทะเบียนบ้าน ซึ่งนักเรียนควรเก็บเอกสารเหล่านี้ไว้ที่บ้านให้เป็นระเบียบเรียบร้อย เป็นหมวดหมู่ เพื่อให้สูญหายและสะดวกในการหยิบใช้

เกร็ดแฉะครู

ครูอธิบายเพิ่มเติมว่า การจัดเก็บตู้เสื้อผ้าให้ประหยัดและคุ้มค่า สามารถทำได้หลากหลาย เช่น

1. ประหยัดเวลาและแรง ด้วยการแยกประเภทของเสื้อผ้าก่อนนำไปจัดเก็บ
2. ประหยัดพื้นที่ เช่น นำเสื้อผ้าที่ไม่ค่อยได้ใช้แล้วไปบริจาค
3. ประหยัดค่าใช้จ่าย เช่น นำเสื้อผ้าที่เก่าแล้ว ไปดัดแปลงเพื่อใช้ประโยชน์อย่างอื่น

นักเรียนควรรู้

1 เอกสารส่วนตัว เอกสารส่วนตัวที่สำคัญอีกอย่างหนึ่ง คือ บัตรประจำตัวประชาชน ซึ่งในปัจจุบันกำหนดให้ผู้ที่สัญชาติไทย และมีอายุตั้งแต่ 7 ปี บริบูรณ์ ต้องทำบัตรประจำตัวประชาชนไว้ใช้แสดงตน เพื่อประโยชน์ในการเข้ารับบริการสาธารณะของรัฐ เช่น สิทธิในการรักษาพยาบาล ดังนั้น ควรเก็บรักษาบัตรประจำตัวประชาชนไว้ให้ดี

2 สูติบัตร เป็นเอกสารที่เป็นหลักฐานในการแจ้งเกิดของบุคคลที่สำนักงานเขตหรืออำเภอในพื้นที่ของการเกิดนั้นออกให้ โดยในสูติบัตรจะแสดงข้อมูลของบุคคล เช่น ชื่อ นามสกุล สัญชาติ วันเดือนปีเกิด เวลาที่เกิด สถานที่เกิด เพศ ชื่อบิดามารดาของบุคคลนั้น

ข้อสอบเน้น การคิด

ข้อใดเป็นการจัดเก็บเอกสารไม่เหมาะสม

1. เก็บสูติบัตรไว้ในแฟ้มผลงาน
2. เก็บใบงานจากการเรียนไว้ในแฟ้มผลงาน
3. เก็บบัตรสมาชิกห้องสมุดไว้ในกระเป๋าต่างค์
4. เก็บบัตรประจำตัวนักเรียนไว้ในกระเป๋าต่างค์

วิเคราะห์คำตอบ สูติบัตรเป็นเอกสารสำคัญที่ทางราชการออกให้กับเรา เป็นเอกสารที่เราต้องใช้เป็นหลักฐานในการสมัครเข้าเรียน การติดต่อโรงพยาบาลรัฐ ดังนั้น จึงควรเก็บใส่ซอง แล้วเก็บไว้ในตู้เก็บเอกสาร ไม่ควรนำไปเก็บปะปนไว้ในแฟ้มผลงาน เพราะเป็นเอกสารคนละประเภท ดังนั้น ข้อ 1. จึงเป็นคำตอบที่ถูกต้อง

วิธีการจัดเก็บเอกสารส่วนตัว

การจัดเก็บเอกสารส่วนตัวเป็นการเก็บรวบรวมและจัดหมวดหมู่เอกสารที่บันทึกข้อมูลเกี่ยวกับตนเองไว้ให้เป็นระเบียบ เพื่อความสะดวกในการหยิบใช้งาน ดังนี้

เอกสาร

เอกสารประเภทบัตร
เช่น บัตรห้องสมุด
บัตรประจำตัวนักเรียน
บัตรประจำตัวประชาชน
บัตรประจำตัวผู้ป่วย

การจัดเก็บ

จัดเก็บในช่องเสียบบัตร
ของกระเป๋าตังค์ให้
เรียบร้อย

สมุดบัญชีเงินฝาก

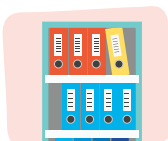
ใส่ซองสำหรับ
สมุดบัญชีเงินฝาก

สูติบัตร

ใส่ซองเอกสารแล้วเขียน
ระบุเอกสารที่หน้าซอง

สมุดบันทึกผล
การเรียนรู้

จัดเก็บใส่แฟ้มให้
เรียบร้อย

! ปลอดภัยไว้ก่อน

บัตรประจำตัวประชาชนเป็นเอกสารสำคัญ ควรระมัดระวังไม่ให้แตกหักหรือชำรุด และไม่ควรถ่ายรูปเพื่อเผยแพร่ในสื่อสาธารณะเพื่อป้องกันมิฉกฉวยนำข้อมูลในบัตรไปใช้อย่างผิดกฎหมาย

ผู้จัดทำสื่อ: นางสาวศุภมาส งามเมือง
ผู้ตรวจสอบ: นางสาวศุภมาส งามเมือง

ขั้นสรุป

นักเรียนและครูร่วมกันสรุปความรู้เกี่ยวกับการดูแลและจัดเก็บของใช้ที่ได้ปฏิบัติว่า เราควรดูแลจัดเก็บของใช้ส่วนตัวให้เป็นระเบียบ เพื่อให้หยิบใช้งานง่าย และสิ่งของไม่สูญหาย

ขั้นประเมิน

1. ครูตรวจแบบทดสอบก่อนเรียน
2. ครูตรวจใบงานที่ 1.1 เรื่อง ของใช้ส่วนตัวของหนู
3. ครูตรวจใบงานที่ 1.2 เรื่อง จัดโต๊ะเขียนหนังสือและกระเป๋า
4. ครูตรวจใบงานที่ 1.3 เรื่อง หนูจัดตู้เสื้อผ้า
5. ครูสังเกตพฤติกรรมการทำงานรายบุคคล
6. ครูสังเกตคุณลักษณะอันพึงประสงค์
7. ครูสังเกตความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต โดยใช้เกณฑ์จากแบบสังเกตสมรรถนะสำคัญของผู้เรียน

ข้อสอบเน้น การคิด

ข้อใดเรียงลำดับขั้นตอนการจัดเก็บเอกสารเข้าแฟ้มได้อย่างเหมาะสม

- ก) เก็บเอกสารที่เรียงลำดับเข้าแฟ้มของแต่ละประเภท
  - ข) แยกเอกสารโดยจัดกลุ่มตามประเภทของเอกสาร
  - ค) เก็บแฟ้มเอกสารเรียงตั้งไว้ในตู้หรือชั้น
  - ง) เรียงลำดับเอกสารตามวันเดือนปี
1. ก) ค) ข) ง)
  2. ข) ก) ค) ง)
  3. ก) ข) ค) ง)
  4. ข) ง) ก) ค)

วิเคราะห์คำตอบ การจัดเก็บเอกสารเข้าแฟ้ม ควรเริ่มจากการแยกเอกสารประเภทเดียวกันไว้กองเดียวกันก่อน แล้วนำเอกสารแต่ละประเภทมาจัดเรียงลำดับตามวันเดือนปี แล้วนำเอกสารแต่ละประเภทที่เรียงลำดับแล้วเก็บเข้าแฟ้มตามประเภท และนำแฟ้มเรียงตั้งไว้ในตู้หรือชั้นให้เรียบร้อย ดังนั้น ข้อ 4. จึงเป็นคำตอบที่ถูกต้อง)

นักเรียนควรรู้

1. **บัตรประจำตัวประชาชน** เป็นเอกสารที่ทางราชการออกให้เฉพาะผู้มีสัญชาติไทยตั้งแต่อายุ 7 ปีบริบูรณ์ จนถึง 70 ปีบริบูรณ์ เพื่อให้พิสูจน์และยืนยันตัวบุคคล เช่น การใช้สิทธิเลือกตั้ง การติดต่อธุรกิจการค้า การทำนิติกรรมสัญญา การติดต่อประสานงานกับส่วนราชการหรือภาคเอกชน

ในปัจจุบัน นอกจากบัตรประจำตัวประชาชนตัวจริงที่เป็นบัตรแข็งแล้ว ทางกรมการปกครองยังได้ออกบัตรประจำตัวประชาชนดิจิทัล (Digital ID) ซึ่งเป็นระบบการพิสูจน์และยืนยันตัวตนทางดิจิทัลของทางภาครัฐ โดยประชาชนสามารถใช้แทนบัตรประจำตัวประชาชนตัวจริงเพื่อช่วยอำนวยความสะดวกรวดเร็ว ลดขั้นตอนและการใช้หลักฐานในการทำธุรกรรมต่างๆ กับภาครัฐได้

5Es Instructional Model

ขั้นนำ

กระตุ้นความสนใจ

1. ครูถามนักเรียนว่า นอกจากงานจัดเก็บของใช้ส่วนตัว ตู้เสื้อผ้า โต๊ะเขียนหนังสือ และกระเป๋า นักเรียนแล้ว นักเรียนสามารถปฏิบัติงานอะไรที่เกี่ยวข้องกับตนเองและยังช่วยแบ่งเบาภาระภายในบ้านได้บ้าง
2. นักเรียนเล่ากระบวนการในการทำงานบ้านจากงานที่เคยทำ

ขั้นสอน

สำรวจค้นหา

1. นักเรียนสำรวจบ้านของตนเองว่าสามารถดูแลและจัดเก็บของใช้อะไรได้บ้าง พร้อมสืบค้นวิธีการดูแลและจัดเก็บนั้น แล้วนำเสนอ

เกร็ดแฉะครู

ครูอธิบายเพิ่มเติมว่า งานบ้านที่นักเรียนแต่ละคนทำอาจไม่เหมือนกัน ขึ้นอยู่กับปัจจัยหลายอย่าง (รูปร่าง ลักษณะของครอบครัว ฯลฯ) เช่น ครอบครัวที่มีลูกคนเดียวอาจได้รับมอบหมายให้ช่วยงานหลายอย่าง แต่ครอบครัวที่มีลูกหลายคนอาจแบ่งหน้าที่กับพี่น้องในการทำงานบ้านได้

๓ การจัดตู้เสื้อผ้า

หลักการจัดตู้เสื้อผ้า

เสื้อผ้าที่ซักและรีดเรียบร้อยแล้ว ควรจัดเก็บให้เป็นระเบียบเรียบร้อยโดยการแขวนหรือพับเก็บในตู้และแยกประเภทของเสื้อผ้าให้เป็นหมวดหมู่ เช่น กระโปรง กางเกง ชุดชั้นใน ถุงเท้า

หนูๆ จะมีวิธีจัดเก็บเสื้อผ้าของตนเองอย่างไรบ้างคะ เพื่อให้หยิบใช้ได้สะดวก

วิธีการจัดเก็บเสื้อผ้า

แยกประเภทเสื้อผ้า แล้วจัดเก็บให้เรียบร้อย ดังนี้

๑ เสื้อผ้าที่ต้องรีด

เช่น เสื้อ กางเกง กระโปรงที่เป็นผ้ายับง่าย เมื่อรีดเสร็จให้แขวนแยกประเภทสีอ่อน สีเข้ม

๒ เสื้อผ้าที่ไม่ต้องรีด

เช่น เสื้อยืด ชุดนอน ให้พับแยกประเภทเป็นชุด แล้ววางบนชั้นในตู้เสื้อผ้า

๓ เครื่องแต่งกายอื่น ๆ

เช่น เข็มขัด หมวก ควรจัดใส่กล่องหรือลิ้นชัก

๔ ชุดชั้นในและถุงเท้า

พับกางเกงใน เสื้อชั้นใน จัดถุงเท้าเป็นคู่ แล้วม้วนและเก็บในลิ้นชักให้เรียบร้อย

นักเรียนควรรู้

1. ถุงเท้า ควรนำมาจัดเก็บเข้าคู่กัน โดยนำมาพับซ้อนกันให้เป็นระเบียบ เพื่อให้หยิบใช้ได้สะดวกและรวดเร็ว
2. เข็มขัด การดูแลรักษาเข็มขัด ควรปฏิบัติ ดังนี้
  - แขนงเข็มขัดไว้ในตู้โดยให้หัวเข็มขัดเกี่ยวไว้กับราวเข็มขัด
  - ไม่ควรเก็บเข็มขัดโดยการม้วน เพราะจะทำให้หนังเข็มขัดแตกและเข็มขัดอาจเสียรูปทรงได้
  - ไม่แขวนเข็มขัดไว้ในบริเวณที่มีแดดส่องถึง เพราะจะทำให้เข็มขัดซีดและเก่าเร็ว
  - เก็บเข็มขัดไว้ในห้องที่ระบายอากาศได้ทั่วถึง เพราะอากาศที่ชื้นหรือร้อนเกินไปจะทำให้เข็มขัดเสียหายได้

ข้อสอบเน้น การคิด

ข้อใดเป็นประโยชน์ของการแยกประเภทเสื้อผ้าง่อนจัดเก็บเข้าตู้เสื้อผ้า

1. ทำให้เนื้อผ้าไม่ยับย้วย
2. ทำให้เสื้อผ้าไม่เก่าเร็ว
3. ป้องกันไม่ให้เสื้อผ้ายับ
4. ค้นหาเสื้อผ้าและหยิบใช้สะดวก

วิเคราะห์คำตอบ เสื้อผ้ามีอยู่หลายประเภท แต่ละประเภทมีคุณสมบัติ เช่น สี เนื้อผ้า การใช้งาน การดูแลรักษาที่แตกต่างกัน การแยกประเภทของเสื้อผ้าและจัดกลุ่มเสื้อผ้าประเภทเดียวกันไว้บริเวณใกล้กัน ทำให้ผู้ใช้งานสามารถค้นหาเสื้อผ้าที่ต้องการใช้งานได้ง่าย และหยิบใช้งานได้สะดวกรวดเร็ว ดังนั้น ข้อ 4. จึงเป็นคำตอบที่ถูกต้อง

๔ การจัดโต๊ะเขียนหนังสือ

หลักการจัดโต๊ะเขียนหนังสือ

การจัดโต๊ะเขียนหนังสือ เป็นการจัดสิ่งต่างๆ เช่น หนังสือ เอกสาร เครื่องเขียน ให้เป็นระเบียบ ซึ่งจะช่วยให้ง่ายต่อการหยิบใช้และสร้างนิสัยความมีระเบียบอีกด้วย

เมื่อโต๊ะเขียนหนังสือ
รก หนูๆ จะมีวิธี
จัดเก็บอย่างไรคะ

ชั้นสอน

อธิบายความรู้

- นักเรียนดูคลิปอักษรเรียนสรุป เรื่อง การดูแลรักษาและจัดเก็บของใช้ส่วนตัวและส่วนรวม
- นักเรียนเลือกงานดูแลและจัดเก็บของใช้ที่จะปฏิบัติในบ้านมา 3 งาน พร้อมบอกเหตุผล แล้วบันทึกลงในใบกิจกรรม เรื่อง กระบวนการดูแลและจัดเก็บของใช้ส่วนตัว
- นักเรียนปฏิบัติงานดูแลและจัดเก็บของใช้ที่ตนเองเลือกทั้ง 3 งาน แล้วบันทึกขั้นตอนการปฏิบัติงานลงในใบกิจกรรม

นักเรียนสามารถจัดโต๊ะเขียนหนังสือให้เป็นระเบียบได้ โดยปฏิบัติ ดังนี้

- แยกประเภทของที่จะจัดเก็บ เช่น หนังสือ สมุด เครื่องเขียน
- จัดหนังสือ โดยวางหนังสือที่จำเป็นไว้มุมใดมุมหนึ่งของโต๊ะ เรียงขนาดจากเล็กไปใหญ่
- จัดเครื่องเขียน เช่น ดินสอ ยางลบ ไม้บรรทัด โดยใส่ภาชนะวางไว้มุมใดมุมหนึ่งของโต๊ะ ส่วนเครื่องเขียนที่ไม่ได้ใช้เป็นประจำให้เก็บใส่ลิ้นชักให้เป็นระเบียบ
- จัดพื้นที่บนโต๊ะให้ว่างเพียงพอสำหรับทำกิจกรรมอื่น ๆ เช่น อ่านหนังสือ วาดรูป ทำการบ้าน

! ปกติด้วยใจก่อน

โต๊ะเขียนหนังสือ ควรจัดวางไว้ในที่มีแสงสว่างเพียงพอ เพื่อช่วยถนอมสายตาคณะอ่านหนังสือหรือเขียนหนังสือ

หนูทำได้ การจัดโต๊ะเขียนหนังสือ

ทำได้ดี

พอทำได้

ควรปรับปรุง

เกร็ดแนะครู

ครูควรเน้นย้ำให้นักเรียนตระหนักถึงความรับผิดชอบและความอดทนในการปฏิบัติงาน แม้จะพบกับปัญหาที่พยายามหาทางแก้ปัญหาจนงานสำเร็จ ซึ่งเป็นคุณธรรมที่สำคัญในการทำงาน รวมทั้งคำนึงถึงการใช้พลังงานและทรัพยากรอย่างประหยัด เพื่อให้เกิดความคุ้มค่าในการทำงาน เช่น การเรียงลำดับการทำงานก่อนและหลัง เพื่อไม่ให้ต้องทำงานซ้ำซ้อนกัน

ข้อสอบเน้น การคิด

ถ้านักเรียนต้องการจัดโต๊ะเขียนหนังสือให้เป็นระเบียบ ควรเริ่มปฏิบัติสิ่งใดก่อนเป็นลำดับแรก

- วิเคราะห์ว่ามีงานใดบ้างที่ต้องทำ
- วางแผนหาช่วงเวลาในการทำงาน
- เตรียมเครื่องมือในการทำความสะดวก
- นำหนังสือและเครื่องเขียนออกจากโต๊ะ

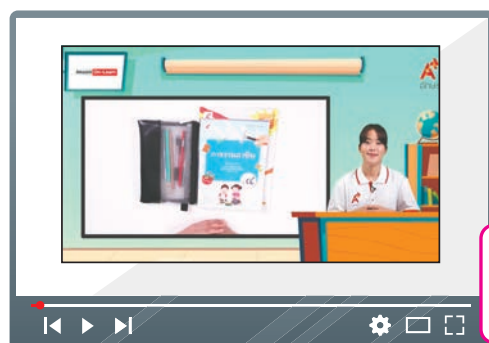
วิเคราะห์คำตอบ การทำงานบ้านโดยมีจุดมุ่งหมายให้ทำงานได้สำเร็จ ควรทำงานตามกระบวนการทำงาน โดยเริ่มจากวิเคราะห์งานว่ามีงานอะไรที่ต้องทำบ้าง เพื่อนำข้อมูลไปวางแผนในการทำงาน แล้วจึงปฏิบัติงานตามแผนที่วางไว้ แล้วหลังจากทำงานเสร็จแล้ว ควรประเมินผลการทำงานของตนเอง เพื่อตรวจสอบและปรับปรุงการทำงาน ดังนั้น ข้อ 1. จึงเป็นคำตอบที่ถูกต้อง

สื่อ Digital

คลิปอักษรเรียนสรุป

ศึกษาเพิ่มเติมเกี่ยวกับการดูแลรักษาและจัดเก็บของใช้ จากคลิปอักษรเรียนสรุป เรื่อง การดูแลรักษาและจัดเก็บของใช้ส่วนตัวและส่วนรวม <https://www.aksorn.com/qrcode/TMAOLCAP40001>

ชั้นสอน

ขยายความเข้าใจ

- นักเรียนแสดงผลงานการปฏิบัติงานดูแลและจัดเก็บของใช้ทั้ง 3 งาน ให้ผู้ปกครองดูและให้ข้อเสนอแนะ
- นักเรียนแต่ละคนออกมานำเสนอผลงานของตน พร้อมทั้งแสดงรูปถ่ายก่อนปฏิบัติงาน ขณะปฏิบัติงาน และหลังปฏิบัติงาน
- ครูถามนักเรียนว่ามีความคิดเห็นอย่างไรต่อผลงานของตนเอง ควรปรับปรุงหรือพัฒนาส่วนใดเพื่อให้งานดีขึ้น

เกร็ดแฉะครู

ครูแนะนำนักเรียนเพิ่มเติมว่า ในขณะทำงานตามแผนงานอาจเกิดปัญหาที่ไม่ได้คาดคิด ซึ่งถ้าเกิดปัญหาเหล่านี้ ให้นักเรียนคิดวิเคราะห์ถึงปัญหาที่เกิดขึ้นว่ามีสาเหตุมาจากอะไร มีวิธีแก้ปัญหาดังไรบ้าง และให้นักเรียนเลือกแก้ไขปัญหาดังไรบ้างที่สร้างสรรค์และเหมาะสมกับสถานการณ์นั้นๆ

นักเรียนควรรู้

- กระเป๋านักเรียน** การหิ้วหรือสะพายกระเป๋าที่หนักเกินไปเป็นระยะเวลานานๆ อาจส่งผลกระทบต่อสุขภาพของผู้ใช้ได้ เช่น ทำให้ปวดหลัง ปวดไหล่ กล้ามเนื้อมีอาการอักเสบ หรืออาจส่งผลกระทบต่อบุคลิกภาพ ถ้าต้องหิ้วกระเป๋าหรือถุงที่มีน้ำหนักมาก ควรใช้วิธีคล้องไว้ที่แขนแทนการหิ้วด้วยนิ้วมือ เพราะอาจทำให้เกิดอาการนิ้วล็อก (อาการที่นิ้วมือ แล้วเหยียดขึ้นเองไม่ได้)
- ทำความสะอาด** วิธีทำความสะอาดกระเป๋านักเรียน มีดังนี้
  - กระเป๋านักเรียนแบบหนัง ให้ใช้ไม้กวาดขนไก่ปัดฝุ่นละออง แล้วใช้ผ้าชุบน้ำบิดหมาด เช็ดทำความสะอาด และใช้ผ้าแห้งเช็ดอีกครั้ง
  - กระเป๋านักเรียนแบบผ้า ให้นำไปซักทำความสะอาด โดยใช้แรงขนอ่อนแรงเบาๆ จนสะอาด แล้วล้างด้วยน้ำให้สะอาด และนำไปตากให้แห้ง

๕ การจัดกระเป๋านักเรียน

หนูๆ จะมีวิธีจัดกระเป๋า นักเรียนอย่างไรคะ เพื่อไม่ให้กระเป๋านักเรียนเกินไป

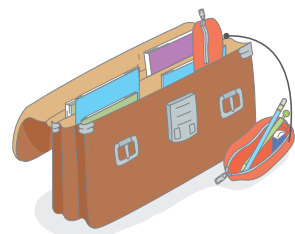
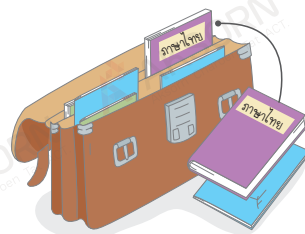
หลักการจัดกระเป๋านักเรียน

การจัดกระเป๋า นักเรียน คือ การจัดสมุด หนังสือ และอุปกรณ์การเรียนให้ตรงกับตารางเรียนในแต่ละวัน เพื่อไม่ให้กระเป๋านักเรียนเกินไป และเพื่อสะดวกในการหยิบใช้งาน

วิธีการจัดกระเป๋านักเรียน

๑ จัดหนังสือ

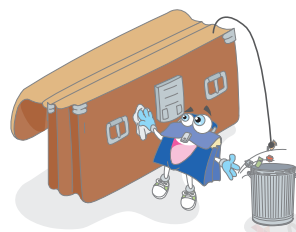
จัดหนังสือตามตารางเรียน แล้ววางเรียงลำดับแต่ละประเภทให้เป็นหมวดหมู่

๒ จัดเครื่องเขียน

เก็บเครื่องเขียน ของมีคม ของแหลม เช่น ดินสอ ไม้บรรทัด กรรไกร วงเวียน เครื่องมือแกะสลัก ใส่ในกล่องเก็บอุปกรณ์ แล้วใส่ในกระเป๋านักเรียนให้เรียบร้อย

๓ ทำความสะอาด

เก็บเศษขยะออกจากกระเป๋านักเรียน แล้วใช้ผ้าชุบน้ำบิดหมาด เช็ด และใช้ผ้าแห้งเช็ดอีกครั้ง

หนูทำได้ จัดกระเป๋านักเรียน

😊 ทำได้ดี 😊 พอทำได้ 😞 ควรปรับปรุง

หากกระเป๋า นักเรียนที่เป็นผ้าเปราะเปื้อน หรือเปื่อยขึ้น ควรทำความสะอาดโดยการซักและผึ่งแดดให้แห้ง

ข้อสอบเน้น การคิด

เพราะเหตุใดเราจึงไม่ควรซักระเป๋านักเรียน

- เพราะกระเป๋านักเรียนจะหดตัว
- เพราะกระเป๋านักเรียนจะเปื่อย
- เพราะกระเป๋านักเรียนดูดีขึ้นมา
- เพราะกระเป๋านักเรียนจะเสื่อมสภาพ

วิเคราะห์คำตอบ การทำความสะอาดกระเป๋านักเรียนควรทำโดยใช้ผ้าแห้งเช็ด และไม่ควรนำกระเป๋านักเรียนไปซักเพราะจะทำให้กระเป๋านักเรียนเสื่อมสภาพ เป็นรอยต่าง เนื่องจากสารที่ใช้เคลือบหนังถูกทำลาย ดังนั้น ข้อ 4. จึงเป็นคำตอบที่ถูกต้อง

กิจกรรม

พัฒนาการทำงาน

ตอนที่ ๑ ถามมาหาคำตอบได้

๑. หากนักเรียนหาของใช้ส่วนตัวไม่พบบ่อย ๆ นักเรียนคิดว่าเป็นเพราะอะไร
๒. การจัดกระเป๋านักเรียนกับการจัดโต๊ะเขียนหนังสือเหมือนหรือแตกต่างกัน อย่างไร
๓. การจัดโต๊ะเขียนหนังสือเป็นประจำ มีประโยชน์อย่างไร
๔. นักเรียนจะมีวิธีจัดตู้เสื้อผ้าอย่างไรให้เป็นระเบียบ และหาเสื้อผ้าได้รวดเร็ว
๕. ถ้านักเรียนทำอาหารเลอะใส่เสื้อผ้าจนเกิดรอยเปื้อน นักเรียนควรทำอย่างไร

ตอนที่ ๒ ฝึกทักษะการทำงาน

๑. แบ่งกลุ่ม ร่วมกันแสดงความคิดเห็นในการจัดตู้เสื้อผ้า โดยแต่ละกลุ่มจะได้ลักษณะตู้เสื้อผ้าที่ต่างกัน แล้วออกมาแนะนำเสนอเป็นแผนภาพ
๒. จัดตู้เสื้อผ้าของนักเรียนให้เป็นระเบียบ แล้วบันทึกผลลงในสมุด พร้อมถ่ายภาพประกอบ และนำเสนอหน้าชั้นเรียนว่ามีวิธีการจัดอย่างไร
๓. แบ่งกลุ่ม ช่วยกันแยกประเภทของของใช้ส่วนรวมและของใช้ส่วนตัว แล้วนำเสนอหน้าชั้นเรียน
๔. ดูภาพที่กำหนดให้ แล้วเขียนบอกวิธีการจัดเก็บเอกสารส่วนตัวตามหัวข้อต่อไปนี้ลงในสมุด

บัตรประจำตัวประชาชน

ระเบียบบ้าน

เพิ่มผลงาน

ขั้นสรุป

1. นักเรียนและครูร่วมกันสรุปความรู้เกี่ยวกับกระบวนการดูแลและจัดเก็บของใช้ส่วนตัวที่ได้ปฏิบัติไปแล้ว นักเรียนจะต้องรู้จักวางแผนการดูแลและจัดเก็บของใช้ เพื่อให้ของใช้มีความเป็นระเบียบเรียบร้อย สามารถใช้งานได้นาน และสะดวกในการใช้งาน
2. ครูให้นักเรียนตอบคำถามจากกิจกรรมพัฒนาการทำงาน ตอนที่ 1 ถามมาหาคำตอบได้ ลงในสมุด เพื่อสรุปความรู้
3. ครูให้นักเรียนทำแบบทดสอบหลังเรียน

กิจกรรม สร้างเสริม

ให้นักเรียนปฏิบัติงานจัดเก็บของใช้ส่วนตัวที่บ้านทุกวัน แล้วให้ผู้ปกครองตรวจสอบกระบวนการทำงานของนักเรียนทุกวัน จากนั้นให้นักเรียนนำมาเล่าให้ครูฟัง

กิจกรรม ทำทนาย

ให้นักเรียนเลือกงานบ้านที่ตนสนใจและเคยทำมา 3 ชนิด แล้วปฏิบัติดังนี้

- 1) สืบค้นวิธีปรับปรุงการทำงานบ้านให้มีประสิทธิภาพเพิ่มขึ้น รวมทั้งมีการใช้พลังงานและทรัพยากรอย่างประหยัดและคุ้มค่า
- 2) วางแผนการทำงาน นำไปปฏิบัติจริง และประเมินผลการทำงาน
- 3) นำเสนอขั้นตอนการทำงานและเปรียบเทียบผลลัพธ์ที่ได้จากการทำงาน

แบบตอบ ถามมาหาคำตอบได้

1. ถ้าหาของใช้ส่วนตัวไม่พบบ่อยครั้ง อาจเกิดจากการเก็บสิ่งของไม่เป็นระเบียบ หลังใช้งานเสร็จแล้ว ทำให้ลืมนำไปวางไว้ที่ใด
2. เหมือนกัน เพราะทำงานตามกระบวนการทำงาน คือ วิเคราะห์งานที่ทำวางแผนการทำงาน ปฏิบัติงาน และประเมินผลงาน เพื่อให้งานสำเร็จแตกต่างกัน เพราะสิ่งของที่ดูแลและจัดเก็บอาจมีลักษณะที่ต่างกัน จึงทำให้มีวิธีการทำงานที่ต่างกัน
3. ทำให้โต๊ะสะอาด หยิบใช้งานสิ่งของได้ง่าย ค้นหาได้สะดวก
4. แยกประเภทของเสื้อผ้าก่อนจัดเก็บ แล้วนำเสื้อผ้าประเภทเดียวกันจัดเก็บไว้บริเวณเดียวกัน เพื่อให้ค้นหาง่ายและหยิบใช้สะดวก
5. ควรรีบกำจัดรอยเปื้อนก่อนโดยทันที เช่น ล้างด้วยน้ำสะอาด จากนั้นเมื่อกลับมาถึงบ้าน ให้ถอดเสื้อไปทำความสะอาดรอยเปื้อน เช่น แช่น้ำด้วยน้ำยาซักดราบ ก่อนนำไปซักให้สะอาด

ขั้นประเมิน

1. ครูตรวจการตอบคำถามในกิจกรรมถามมาหนูตอบได้
2. ครูตรวจแบบทดสอบหลังเรียน
3. ครูสังเกตพฤติกรรมการทำงานรายบุคคล
4. ครูสังเกตคุณลักษณะอันพึงประสงค์
5. ครูประเมินผลการทำกิจกรรมและประเมินความสามารถในการสื่อสาร ความสามารถในการคิด และความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต โดยใช้เกณฑ์จากแบบประเมินสมรรถนะสำคัญของผู้เรียน

Active Learning

สมรรถนะสำคัญสำหรับผู้เรียน

✓ การสื่อสาร	✓ การคิด	○ การแก้ปัญหา
✓ การใช้ทักษะชีวิต	○ การใช้เทคโนโลยี	

เรื่อง กระบวนการดูแลและจัดเก็บของใช้ส่วนตัว

คำชี้แจง : ให้นักเรียนเลือกงานดูแลและจัดเก็บของใช้ส่วนตัวในชีวิตประจำวันของตนเองมา ๓ งาน แล้วปฏิบัติ ดังนี้

๑. สำรวจว่านักเรียนมีงานดูแลและจัดเก็บของใช้ส่วนตัวในชีวิตประจำวันอะไรบ้าง แล้วให้เลือกงานมา ๓ งาน พร้อมระบุเหตุผลที่เลือกงานเหล่านี้ แล้วบันทึกลงในสมุด
๒. วางแผนปฏิบัติงานดูแลและจัดเก็บของใช้ส่วนตัว โดยระบุงานที่ต้องทำ จัดหมวดหมู่ของใช้แต่ละงาน ระยะเวลาที่ทำ อุปกรณ์และเครื่องมือที่ใช้ในการทำงาน ขั้นตอนการทำงานจนสำเร็จ
๓. ปฏิบัติงานตามแผนที่วางไว้ด้วยตนเอง และบันทึกผลการทำงานลงในแบบบันทึก พร้อมทั้งถ่ายรูปก่อนปฏิบัติงาน ขณะปฏิบัติงาน และหลังปฏิบัติงานสำเร็จ แล้วให้ผู้ปกครองลงชื่อรับทราบการทำงาน
๔. ออกมานำเสนอวิธีการทำงาน ขั้นตอนการทำงาน พร้อมอธิบายเหตุผลในการทำงานของตนเองและตอบคำถามที่หน้าชั้น ในประเด็นดังต่อไปนี้
  - การทำงานมีการใช้ทรัพยากรและพลังงานอย่างประหยัดและคุ้มค่าอย่างไร
  - นักเรียนรู้สึกอย่างไรหลังทำงานเสร็จแล้ว
  - นักเรียนจะพัฒนาหรือปรับปรุงการทำงานอย่างไรในการทำงานครั้งต่อไป

สำหรับนักเรียน

แบบประเมินการทำงาน

คำชี้แจง : ให้นักเรียนประเมินการทำงานของตนเองตามรายการที่กำหนด แล้วขีด ✓ ลงในช่องที่ตรงกับระดับคะแนน

รายการ	ทำได้	พอทำได้	ปรับปรุง
๑. จัดเก็บเอกสารส่วนตัวได้เหมาะสม	😊	😊	😞
๒. จัดเก็บตู้เสื้อผ้าได้เหมาะสม			
๓. จัดโต๊ะเขียนหนังสือได้เหมาะสม			
๔. จัดกระเป๋านักเรียนได้เหมาะสม			
ทำได้ดี = ๓ พอทำได้ = ๒ ปรับปรุง = ๑	รวม		

นักเรียนต้องปฏิบัติตามเงื่อนไขที่กำหนด
โดยครูผู้สอนเป็นผู้ประเมิน

สื่อ Digital

Smart Infographic

ศึกษาเพิ่มเติมเกี่ยวกับการจัดตู้เสื้อผ้าโดยใช้สื่อจาก Smart Infographic เรื่อง การจัดเก็บเสื้อผ้าทำเองได้ไม่ยาก <https://www.aksorn.com/qrcode/6623k403si01k0>

ข้อสอบเน้น การคิด

การจัดกระเป๋านักเรียนได้เหมาะสมควรมีลักษณะตามข้อใด

1. จัดเรียงหนังสือตามสีของหนังสือเพื่อให้หยิบใช้ง่าย
2. จัดหนังสือเรียนและอุปกรณ์การเรียนตามวิชาที่เรียน
3. นำเครื่องเขียนทุกชนิดใส่กระเป๋าทุกวันเพื่อต้องใช้งาน
4. โละและเบ้าเพราะเก็บหนังสือเรียนทุกเล่มไว้ที่ลิ้นชักใต้เบ้านักเรียน

วิเคราะห์คำตอบ ในแต่ละวัน จะมีตารางเรียนกำหนดไว้ว่าต้องเรียนวิชาใดบ้าง การจัดกระเป๋านักเรียนจึงควรจัดตามตารางเรียน เพื่อให้มีหนังสือเรียนและอุปกรณ์การเรียนที่จำเป็นต่อผู้เรียน ไม่ควรนำหนังสือเรียนหรืออุปกรณ์ที่ไม่ได้ใช้ใส่มาด้วย เพราะจะทำให้กระเป๋านักเรียนหนักเกินไปและค้นหาสิ่งของที่ใช้งานได้ลำบาก ดังนั้น ข้อ 2. จึงเป็นคำตอบที่ถูกต้อง)

โครงสร้างการจัดการเรียนรู้หน่วยที่ 2

แผนการจัดการเรียนรู้	จุดประสงค์	สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน	กระบวนการการเรียนรู้	ประเมิน	สื่อที่ใช้
แผนฯ ที่ 1 มารยาทที่ดี 2 ชั่วโมง	1. อธิบายวิธีการต้อนรับบิดามารดาหรือผู้ปกครอง การรับประทานอาหาร การอยู่ร่วมกันในห้องเรียน และการใช้ห้องน้ำอย่างมีมารยาท (K) 2. ปฏิบัติตนอย่างมีมารยาทเพื่ออยู่ร่วมกับผู้อื่นได้ (S) 3. เห็นคุณค่าของการปฏิบัติตนอย่างมีมารยาทต่อผู้อื่น (A)	สมรรถนะที่ 4 ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต ตัวชี้วัดที่ 3 ทำงานและอยู่ร่วมกันในสังคมอย่างมีความสุข พฤติกรรมบ่งชี้ 1. ทำงานด้วยตนเองได้สำเร็จ 2. ทำงานร่วมกับผู้อื่น สามารถแสดงความคิดเห็นและยอมรับความคิดเห็นผู้อื่น	วิธีการสอนแบบสาธิต	- ตรวจสอบแบบทดสอบก่อนเรียน - ตรวจสอบใบงานที่ 2.1 เรื่องแผนผังความคิดแสดงมารยาทในการปฏิบัติตน - สังเกตพฤติกรรมการทำงานรายบุคคล - สังเกตพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม - สังเกตคุณลักษณะอันพึงประสงค์	- หนังสือเรียนรายวิชาพื้นฐาน - ใบงานที่ 2.1 เรื่องแผนผังความคิดแสดงมารยาทในการปฏิบัติตน - แบบทดสอบก่อนเรียน
แผนฯ ที่ 2 มารยาทในการอยู่ร่วมกัน 2 ชั่วโมง	1. อธิบายขั้นตอนการปฏิบัติตนอย่างมีมารยาทในการอยู่ร่วมกับผู้อื่น (K) 2. ปฏิบัติตนอย่างมีมารยาทในการอยู่ร่วมกับผู้อื่น (S, A) 3. ทำงานร่วมกับผู้อื่น โดยแสดงความคิดเห็นและรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่นได้ (S, A) 4. เห็นคุณค่าของการปฏิบัติตนอย่างมีมารยาทในการอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้เป็นอย่างดี (A)	สมรรถนะที่ 4 ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต ตัวชี้วัดที่ 1 นำกระบวนการเรียนรู้ที่หลากหลายไปใช้ในชีวิตประจำวัน พฤติกรรมบ่งชี้ 1. นำความรู้ ทักษะ และกระบวนการที่หลากหลายมาสร้างชิ้นงาน/สิ่งของ/เครื่องมือ และสามารถนำมาแก้ปัญหาในการดำเนินชีวิตประจำวันได้อย่างเหมาะสม ตัวชี้วัดที่ 3 ทำงานและอยู่ร่วมกันในสังคมอย่างมีความสุข พฤติกรรมบ่งชี้ 1. ทำงานด้วยตนเองได้สำเร็จ 2. ทำงานร่วมกับผู้อื่น สามารถแสดงความคิดเห็นและยอมรับความคิดเห็นผู้อื่น 3. เห็นคุณค่าของการมีชีวิตและครอบครัวที่อบอุ่นเป็นสุข	กระบวนการปฏิบัติ (Practice Teaching)	- ตรวจสอบใบกิจกรรม เรื่องปฏิบัติตนอย่างมีมารยาท - ตรวจสอบแบบทดสอบหลังเรียน - สังเกตพฤติกรรมการทำงานรายบุคคล - สังเกตพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม - สังเกตคุณลักษณะอันพึงประสงค์ - ประเมินความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต	- หนังสือเรียนรายวิชาพื้นฐาน - ใบกิจกรรม เรื่องปฏิบัติตนอย่างมีมารยาท - PowerPoint - คลิปสื่อประกอบการสอน เรื่องมารยาทในการใช้ห้องน้ำ - คลิปอักษรเรียนสรุป เรื่องมารยาทในการปฏิบัติตน - แบบทดสอบหลังเรียน - แบบประเมินสมรรถนะสำคัญของผู้เรียน

สาระสำคัญสำหรับครู

หน่วยการเรียนรู้ที่ 2 มารยาทเด็กดี

มารยาทในการทำงานร่วมกับผู้อื่น

เราอาศัยอยู่ร่วมกันในสังคม มีการทำงานร่วมกับผู้อื่นจึงจำเป็นต้องมีมารยาทในการทำงานร่วมกัน ซึ่งเป็นข้อควรปฏิบัติเมื่อทำงานร่วมกับผู้อื่น เพราะถ้าเรามีมารยาทในการทำงานร่วมกัน ทำให้ทำงานได้อย่างราบรื่น งานสำเร็จอย่างมีประสิทธิภาพตามที่ตั้งเป้าหมายไว้

10 มารยาทพื้นฐาน ในการทำงานร่วมกับผู้อื่น

ตัวอย่าง

รับผิดชอบในงานที่ได้รับมอบหมาย
จนงานสำเร็จ

แบ่งหน้าที่ที่รับผิดชอบอย่าง
เหมาะสมกับสมาชิกทุกคน

มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี ยิ้มแย้มแจ่มใส
อยู่เสมอ

มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น
และเสนอแนะแนวทางในการทำงาน

กล่าวคำว่า “ขอโทษ” และ “ขอบคุณ”
ให้เป็นนิสัย แม้จะเป็นเรื่องเล็ก ๆ
น้อย ๆ ก็ตาม

ไม่เอาเปรียบหรือหาประโยชน์ใส่ตน
ด้วยการทำให้ผู้อื่นเดือดร้อน

มีความสามัคคี ร่วมมือร่วมใจในการ
ทำงาน

มีความเห็นอกเห็นใจผู้อื่นอยู่เสมอ
มีน้ำใจ ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน

สำรวมกิริยาท่าทางและคำพูดตาม
ความเหมาะสม เช่น ไม่ส่งเสียงดัง

ไม่พูดแทรก ขณะที่ผู้อื่นกำลังพูด
และแสดงความคิดเห็นอย่างสุภาพ
เมื่อต้องการคัดค้าน

หน่วยการเรียนรู้ที่

๒

มารยาทเด็กดี

เพื่อน ๆ ทำอย่างไร
เมื่อต้องใช้ห้องน้ำร่วมกับ
ผู้อื่น

เป้าหมายการเรียนรู้ประจำหน่วยที่ ๒

๑. บอกมารยาทการปฏิบัติตนในการต้อนรับบิดามารดาหรือผู้ปกครอง การรับประทานอาหาร การใช้ห้องเรียน ห้องน้ำ (มฐ. ง ๑.๑ ป.๔/๑)
๒. ใช้อุปกรณ์และเครื่องมืออย่าง ง่าย ภายในบ้านและที่สาธารณะได้อย่างปลอดภัย และมีมารยาทในการใช้ (มฐ. ง ๑.๑ ป.๔/๒)
๓. ปฏิบัติตามมารยาทการปฏิบัติตนได้ (มฐ. ง ๑.๑ ป.๔/๓)

สาระสำคัญ

การมีมารยาทการปฏิบัติตน ในเรื่องต่างๆ เป็นการปฏิบัติตาม ที่สังคมกำหนดไว้ เพื่อให้อยู่ร่วมกัน อย่างสงบสุข

วิธีการสาธิต

ขั้นนำ

1. ครูให้นักเรียนทำแบบทดสอบก่อนเรียน หน่วยการเรียนรู้ที่ 2
2. ครูให้นักเรียนร้องเพลงสวัสดีเธอเจ้า “สวัสดีเธอเจ้า เรามาพบกัน เธอกับฉัน สวัสดี สวัสดี”
3. นักเรียนสังเกตเนื้อเพลงว่า แสดงถึงเอกลักษณ์ ของคนไทยอย่างไร
4. ครูอธิบายให้นักเรียนเข้าใจว่า การไหว้เป็น มารยาททางสังคมอย่างหนึ่งที่แสดงถึงความ อ่อนโยนและความอ่อนน้อมถ่อมตน
5. ครูถามกระตุ้นความคิดนักเรียนว่า
  - มารยาททางสังคมที่แสดงถึงความอ่อนน้อม ถ่อมตนมีอะไรบ้าง
(แนวตอบ พิจารณาตามคำตอบของนักเรียน โดยให้อยู่ในดุลยพินิจของครูผู้สอน)
  - นักเรียนควรปฏิบัติต่อบิดามารดาหรือ ผู้ปกครองอย่างมีมารยาทในโอกาสใดบ้าง
(แนวตอบ เมื่อทำงานร่วมกับพ่อแม่ เมื่อพ่อ แม่กลับจากทำงาน)
  - เมื่อนักเรียนต้องอยู่ร่วมกับผู้อื่นต้อง มีมารยาทในเรื่องใดบ้าง
(แนวตอบ มารยาทในการเข้าห้องน้ำ มารยาท ในการรับประทานอาหาร)

เป้าหมาย การเรียนรู้

หน่วยการเรียนรู้นี้มุ่งเน้นให้นักเรียนเรียนรู้มารยาทในการปฏิบัติตนใน การทำงานและการอยู่ร่วมกับผู้อื่น ซึ่งการจัดกิจกรรมการเรียนรู้การสอน ควรเน้นให้นักเรียนเห็นความสำคัญของการมีมารยาท และได้ลงมือฝึก ปฏิบัติตนในการทำงานและการอยู่ร่วมกับผู้อื่นอย่างมีมารยาท แล้วเกิด ความสามารถในการปฏิบัติตนอย่างมีมารยาทในชีวิตประจำวันได้

แนวตอบ คำถามประจำหน่วยการเรียนรู้

เมื่อต้องใช้ห้องน้ำร่วมกับผู้อื่นควรปฏิบัติตน เช่น

1. ราดน้ำที่โถส้วมหรือกดชักโครกทุกครั้งหลังใช้ห้องน้ำเสร็จแล้ว
2. ไม่ทิ้งเศษกระดาษชำระหรือขยะลงบนพื้นห้องน้ำ
3. ไม่ขีดเขียนข้อความที่ฝาผนังห้องน้ำ
4. ไม่ทิ้งกระดาษชำระหรือเศษขยะลงในโถชักโครก เพราะอาจทำให้ท่อน้ำที่ โถชักโครกอุดตัน

ชั้นสอน

เตรียมการสำธิต

1. ครูกำหนดขั้นตอนการสาธิตมารยาทในการปฏิบัติตนในโอกาสต่างๆ ดังนี้
  - 1) มารยาทในการต้อนรับบิดามารดาหรือผู้ปกครองในโอกาสต่างๆ
  - 2) มารยาทในการรับประทานอาหาร
  - 3) มารยาทในการใช้ห้องเรียน
  - 4) มารยาทในการใช้ห้องน้ำ
2. ครูกระตุ้นถามนักเรียนว่า
  - การปฏิบัติตามมารยาทในโอกาสต่างๆ มีผลดีอย่างไร

(แนวตอบ ทำให้อยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างสงบสุข เกิดความเป็นระเบียบเรียบร้อย)

สำธิต

3. ครูแจ้งให้นักเรียนทราบว่า ครูจะให้ตัวแทนนักเรียนที่ได้รับการฝึกปฏิบัติมารยาทออกมาสาธิตการปฏิบัติตนแบบต่างๆ ให้เพื่อนๆ ดู
4. ตัวแทนนักเรียนสาธิตมารยาทในการปฏิบัติตนในโอกาสต่างๆ และครูอธิบายประกอบทีละขั้นตอนอย่างช้าๆ
5. นักเรียนแต่ละคนในกลุ่มฝึกปฏิบัติมารยาทในโอกาสต่างๆ แล้วให้เพื่อนในกลุ่มช่วยกันตรวจสอบความถูกต้อง

มารยาทในการปฏิบัติตน หมายถึงระเบียบแบบแผนที่ดีควรประพฤติหรือควรละเว้นในส่วนที่เกี่ยวข้องกับผู้อื่น รวมทั้งชุมชน หรือคนหมู่มาก มารยาทที่นักเรียนควรรู้ มีดังนี้

หนูๆ มีวิธีปฏิบัติตนต่อบิดามารดา หรือผู้ปกครองอย่างมีมารยาทอย่างไรคะ

๑ มารยาทในการต้อนรับบิดามารดา หรือผู้ปกครองในโอกาสต่างๆ

บิดามารดา หรือผู้ปกครอง เป็นผู้ที่มีพระคุณและเป็นผู้ที่เลี้ยงดูเรามา เราจึงควรแสดงมารยาทที่ดีต่อท่าน

วิธีการปฏิบัติตน

๑ การต้อนรับบิดามารดา หรือผู้ปกครอง

เมื่อบิดามารดา หรือผู้ปกครองกลับมาจากการทำงานหรือธุระต่างๆ ควรปฏิบัติ ดังนี้

๑. กล่าวคำทักทายและแสดงความเคารพต่อท่านด้วยความนอบน้อม
๒. ถ้าท่านถือสิ่งของมาจำนวนมาก อาจจะช่วยถือของ แล้วนำไปเก็บให้เรียบร้อย
๓. นำน้ำดื่มมาให้บิดามารดา หรือผู้ปกครองดื่ม เพื่อให้คลายความเหนื่อยล้า
๔. สนทนาซักถามบิดามารดา หรือผู้ปกครองด้วยถ้อยคำที่สุภาพและอ่อนน้อม

นักเรียนควรรู้

1. กล่าวคำทักทาย คำทักทายที่คนไทยนิยมใช้กัน คือ การกล่าวคำว่า “สวัสดี” โดยผู้ชายจะมีคำลงท้ายว่า “ครับ” เป็น “สวัสดีครับ” และผู้หญิงจะมีคำลงท้ายว่า “ค่ะ” เป็น “สวัสดีค่ะ” ซึ่งการพูดทักทายจะพูดด้วยความสุภาพอ่อนน้อม และแสดงความเคารพด้วยการไหว้
2. แสดงความเคารพ การแสดงความเคารพผู้ใหญ่หรือแขกของบิดามารดาสามารถทำได้ด้วยการไหว้ ดังนี้
  - ผู้ชาย ไหว้ยืนตัวตรง ค้อมตัวลงพร้อมกับยกมือขึ้นไหว้ ให้นิ้วหัวแม่มือจรดปลายจมูก นิ้วชี้สัมผัสระหว่างคิ้ว
  - ผู้หญิง ไหว้ถอยเท้าใดเท้าหนึ่งทีมนิดไปข้างหลังเล็กน้อย พร้อมกับย่อตัวยกมือขึ้นไหว้ ให้นิ้วหัวแม่มือจรดปลายจมูก นิ้วชี้สัมผัสระหว่างคิ้ว

ข้อสอบเน้น การคิด

ในวันหยุด ขณะที่ต้นกล้ากำลังดูโทรทัศน์ เขาเห็นแม่ถือของกลับมาจากตลาดอย่างพะรุงพะรัง เขาควรปฏิบัติอย่างไร

1. ดูโทรทัศน์ต่อ
2. เรียกให้พี่มาช่วยแม่ถือของ
3. เข้าไปช่วยแม่ถือของ แล้วนำไปเก็บให้เรียบร้อยก่อน
4. กล่าวทักทายพร้อมแสดงความเคารพ แล้วดูโทรทัศน์ต่อ

วิเคราะห์คำตอบ เราควรแสดงความมีน้ำใจต่อแม่ ด้วยการช่วยแม่ถือของ แล้วนำไปเก็บ ซึ่งเป็นกรช่วยเหลือแบ่งเบาภาระของแม่ การปฏิบัติเช่นนี้ไม่ได้ทำให้เราเสียเวลาดูโทรทัศน์มากนัก ดังนั้น ข้อ 3. จึงเป็นคำตอบที่ถูกต้อง

๒ การต้อนรับแขกของบิดามารดา หรือผู้ปกครอง

เมื่อบิดามารดา หรือผู้ปกครองมีแขกมาพบ เราควรปฏิบัติ ดังนี้

๑. แสดงความเคารพและกล่าวทักทายแขกของบิดามารดา หรือผู้ปกครอง ด้วยความนอบน้อม
๒. เชิญแขกเข้ามารอที่ห้องรับแขก
๓. นำเครื่องดื่มหรืออาหารว่างมาต้อนรับแขก^①
๔. ขณะบิดามารดา หรือผู้ปกครองคุยอยู่กับแขก ควรเลี่ยงออกไปจากบริเวณนั้นอย่างสุภาพ และไม่ควรพูดแทรกขณะที่ผู้ใหญ่กำลังพูดคุยกัน เพราะเป็นการเสียมารยาท
๕. เมื่อแขกจะลากลับ ควรแสดงความเคารพ และกล่าวคำลาอย่างสุภาพ

หนูทำได้

ปฏิบัติตนต่อบิดามารดา หรือผู้ปกครอง

ทำได้ดี

พอทำได้

ควรปรับปรุง

ขั้นสรุป

สรุปสาระสำคัญ

1. นักเรียนและครูร่วมกันสรุปขั้นตอนการปฏิบัติตนอย่างมีมารยาทในโอกาสต่างๆ
2. นักเรียนเขียนแผนผังมโนทัศน์สรุปมารยาทในการปฏิบัติในโอกาสต่างๆ ลงในใบงานที่ 2.1 การปฏิบัติตนอย่างมีมารยาท โดยครูเป็นผู้ตรวจสอบความถูกต้อง และอธิบายเพิ่มเติมในส่วนที่บกพร่อง

ขั้นประเมิน

1. ครูตรวจแบบทดสอบก่อนเรียน
2. ครูตรวจแผนผังมโนทัศน์สรุปมารยาทในการปฏิบัติตนในโอกาสต่างๆ
3. ครูสังเกตการปฏิบัติตนอย่างมีมารยาทในโอกาสต่างๆ
4. ครูสังเกตพฤติกรรมการทำงานรายบุคคล
5. ครูสังเกตพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม

ข้อสอบเน้น การคิด

ถ้าพ่อแม่มีแขกมาคุยธุระในห้องนั่งเล่น แต่นักเรียนต้องการดูโทรทัศน์ที่อยู่ในห้องนั่งเล่นด้วย นักเรียนควรทำอย่างไร

1. หลีกไปเล่นที่อื่นก่อน
2. เปิดโทรทัศน์ดูด้วยเสียงเบาๆ
3. นั่งฟังอยู่ด้วย จนกว่าแขกจะกลับ
4. เปิดโทรทัศน์ดู แต่ปิดเสียงไว้ก่อน

วิเคราะห์คำตอบ เมื่อพ่อแม่คุยธุระกับแขกในห้องนั่งเล่น นักเรียนควรเลี่ยงไปจากบริเวณนั้นอย่างสุภาพ เพื่อไม่ให้เป็นการรบกวนการพูดคุยของพ่อแม่กับแขก และไม่ควรทำให้เกิดเสียงดังในบริเวณบ้าน ดังนั้น ข้อ 1. จึงเป็นคำตอบที่ถูกต้อง

นักเรียนควรรู้

- ① นำเครื่องดื่มหรืออาหารว่างมาต้อนรับแขก แขกที่มาที่บ้านต้องเดินทางมาไกล เมื่อมาถึงบ้าน เจ้าของบ้านควรจัดหาน้ำดื่มหรืออาหารว่างที่เหมาะสม เพื่อดับกระหายจากการเดินทาง หรือไว้ดับกระหายเวลาที่พูดคุยกัน ซึ่งควรเป็นน้ำดื่มที่เต็มแก้ว ส่วนอาหารว่างอาจเป็นขนมพื้นฐาน เช่น คุกกี้ ขนมปัง
- ② เลี่ยงออกไปจากบริเวณนั้น โดยถ้าผู้ใหญ่ยืนอยู่ ให้เดินค้อมตัวผ่านไป ไม่แกว่งแขน มือแนบอยู่ข้างลำตัว หรือก้มไว้ด้านหน้า

Practice Teaching

ขั้นนำ

1. ครูถามนักเรียนว่า ในครอบครัวของนักเรียน มีการสอนมารยาทในเรื่องใดบ้าง ให้นักเรียน ร่วมกันแสดงความคิดเห็น
2. ครูอธิบายให้นักเรียนฟังเกี่ยวกับมารยาททาง สังคม
3. ครูให้นักเรียนทบทวน เรื่อง มารยาทในการ ปฏิบัติตน โดยดูคลิปอักษรเรียนสรุป เรื่อง มารยาทในการปฏิบัติตน

ขั้นสอน

สังเกต รับรู้

1. ครูถามนักเรียนว่า นักเรียนเคยต้อนรับบิดา มารดาหรือผู้ปกครองเมื่อกลับมาถึงบ้านหรือไม่ ถ้าเคย นักเรียนทำอะไร โดยครูสุ่มเลือก นักเรียน 2-3 คน เพื่อให้นักเรียนอธิบายเหตุผล และร่วมกันแสดงความคิดเห็น
2. นักเรียนยกตัวอย่างการปฏิบัติตนอย่างมี มารยาทในการอยู่ร่วมกับเพื่อนๆ โดยแต่ละ คนออกมาเขียนบนกระดานหน้าชั้นเรียน

๒ มารยาทในการรับประทานอาหาร

การรับประทานอาหารร่วมกับบุคคลในครอบครัวหรือผู้อื่น ควรปฏิบัติตน ให้ถูกต้องตามมารยาทที่ดีในการรับประทานอาหาร ดังนี้

การปฏิบัติตน ในการรับประทานอาหาร มีดังนี้

๑. นั่งรับประทานอาหารอย่างเรียบร้อย ไม่ดักอาหารหกเลอะเทอะ
๒. ใช้ช้อนกลางตักอาหารมาใส่จานของตน โดยตักให้พอดีสำหรับตนเอง และควรตักอาหารรับประทานอย่างพอดีคำ
๓. ระวังไม่ให้ช้อนและส้อมกระทบกัน หรือกระทบกับจานจนเกิดเสียงดัง
๔. ไม่เคี้ยวอาหารเสียงดัง และไม่พูดในขณะที่เคี้ยวอาหาร
๕. ไม่ดักอาหารข้ามหน้าผู้อื่น ควรกล่าวคำขอโทษก่อนเอื้อมตักอาหาร ที่อยู่ไกล
๖. เมื่อรับประทานอาหารอิ่มแล้ว ควรรวบช้อนส้อมเข้าด้วยกัน และควร รอให้อิ่มพร้อม ๆ กัน จึงค่อยลุกจากที่นั่ง
๗. ควรช่วยกันทำความสะอาดภาชนะที่ใช้ในการรับประทานอาหาร และทำความสะอาดโต๊ะอาหารให้เรียบร้อย

หนูทำได้

มีมารยาทในการรับประทานอาหาร

ทำได้ดี

พอทำได้

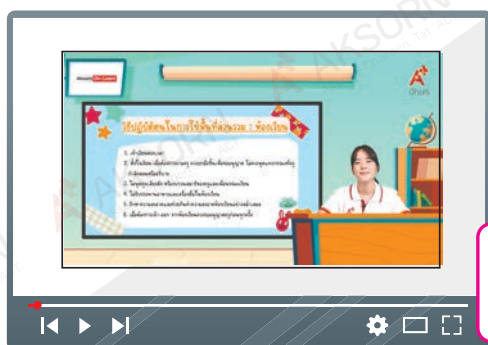
ควรปรับปรุง

นักเรียนลองใช้ใบสังเกตในการปฏิบัติตน
เมื่อรับประทานอาหาร

สื่อ Digital

ศึกษาเพิ่มเติมเกี่ยวกับมารยาทในการปฏิบัติตน จากคลิปอักษรเรียนสรุป เรื่อง มารยาทในการปฏิบัติตน <https://www.aksorn.com/qrcode/TMAOLCAP40002>

คลิปอักษรเรียนสรุป

ข้อสอบเน้น การคิด

ใครปฏิบัติตนตามมารยาทในการรับประทานอาหารได้อย่างเหมาะสม

1. แหวนใช้มือปิดปากที่เคี้ยวอาหารขณะคุยกับนุ่น
2. ปั่นดักอาหารคำใหญ่เข้าปากเพราะต้องรีบไปเรียน
3. หน้อยใช้ช้อนของตนตักอาหารให้แก้วที่นั่งอยู่ห่างไกล
4. ก้อยรวบช้อนส้อมเข้าไว้ด้วยกันหลังรับประทานอาหารอิ่มแล้ว

วิเคราะห์คำตอบ เมื่อรับประทานอาหารเสร็จแล้วควรรวบช้อนส้อมเข้าด้วยกัน เพื่อให้เกิดความเรียบร้อย ส่วนการคุยขณะมีอาหารอยู่ในปาก แม้จะใช้มือปิดปากก็ไม่สมควร เพราะอาจสำลักอาหารได้ การใช้ช้อนตักอาหารให้ผู้อื่นควรใช้ช้อนกลาง การดักอาหารคำใหญ่อาจทำให้อาหารหกเลอะเทอะและอาจสำลักได้ ดังนั้น ข้อ 4. จึงเป็นคำตอบที่ถูกต้อง

๓ มารยาทในการใช้ห้องเรียน

ห้องเรียน เป็นห้องที่นักเรียนใช้ร่วมกันในการเรียนรู้และทำกิจกรรมต่าง ๆ

ในห้องเรียนของนักเรียน มีข้อตกลงอะไรร่วมกันบ้างคะ

การปฏิบัติตน ในการใช้ห้องเรียน มีดังนี้

๑. ตั้งใจเรียนขณะที่ครูสอน เมื่อไม่เข้าใจให้ถามครูโดยยกมือขึ้นก่อนการซักถาม ไม่พูดแทรกขณะที่ครูสอน ไม่เล่น ไม่หลับ ไม่ส่งเสียงดังรบกวนผู้อื่น
๒. ไม่ลุกจากที่นั่งขณะที่ครูสอน ยกเว้นเมื่อมีการทำกิจกรรม
๓. ไม่นำอาหารและเครื่องดื่มมารับประทานในห้องเรียน
๔. ช่วยกันรักษาความเป็นระเบียบของโต๊ะ เก้าอี้ ไม่ขีดเขียนที่โต๊ะหรือฝาผนังห้องเรียน และรักษาความสะอาดของห้องเรียนอยู่เสมอ เช่น กวาดพื้น ถูพื้น ลบกระดาน ทั้งขยะทุกวัน
๕. ปฏิบัติตามข้อตกลงที่มีร่วมกันในห้องเรียนอย่างเคร่งครัด

หนูทำได้ มีมารยาทในการใช้ห้องเรียน

😊 ทำได้ดี 😊 พอทำได้ 😞 ควรปรับปรุง

ชั้นสอน

ทำตามแบบ

3. นักเรียนแบ่งกลุ่ม กลุ่มละ 5-6 คน เพื่อจับสลากหัวข้อแล้วสืบค้นข้อมูลเพื่อแสดงบทบาทสมมติเกี่ยวกับมารยาท โดยมีหัวข้อ ดังนี้
  - มารยาทในการต้อนรับบิดามารดาหรือผู้ปกครอง
  - มารยาทในการรับประทานอาหาร
  - มารยาทในชั้นเรียน
  - มารยาทในการใช้ห้องน้ำ
 เมื่อได้หัวข้อแล้วให้แต่ละกลุ่มศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับหัวข้อที่ได้รับ จากหนังสือเรียนหรือแหล่งการเรียนรู้ที่หลากหลาย เช่น PowerPoint จากนั้นร่วมกันคิดและแบ่งหน้าที่ของสมาชิกในกลุ่ม
4. นักเรียนทำใบกิจกรรม เรื่อง ปฏิบัติตนอย่างมีมารยาท
5. สมาชิกในกลุ่มร่วมกันคิดเกี่ยวกับหัวข้อที่ได้เพื่อแสดงบทบาทสมมติหน้าชั้นเรียน
6. นักเรียนแต่ละกลุ่มออกมาแสดงบทบาทสมมติตามหัวข้อที่กลุ่มของตนเองได้รับ โดยให้นักเรียนแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการแสดงบทบาทสมมติของเพื่อนกลุ่มอื่น
7. นักเรียนแต่ละคนตอบคำถามในใบกิจกรรม เรื่อง ปฏิบัติตนอย่างมีมารยาท

ข้อสอบเน้น การคิด

“โต๊ะเรียนเป็นโต๊ะของเรา เราสามารถขีดเขียนข้อความลงบนโต๊ะเรียนของเราได้” จากข้อความ นักเรียนเห็นด้วยหรือไม่ เพราะเหตุใด

1. เห็นด้วย เพราะไม่เป็นการทำให้ผู้อื่นเดือดร้อน
2. เห็นด้วย เพราะโต๊ะเรียนเป็นสมบัติส่วนตัวของเรา
3. ไม่เห็นด้วย เพราะโต๊ะเรียนเป็นสมบัติของโรงเรียน
4. ไม่เห็นด้วย เพราะโต๊ะเรียนมีความแข็ง ทำให้เขียนลำบาก

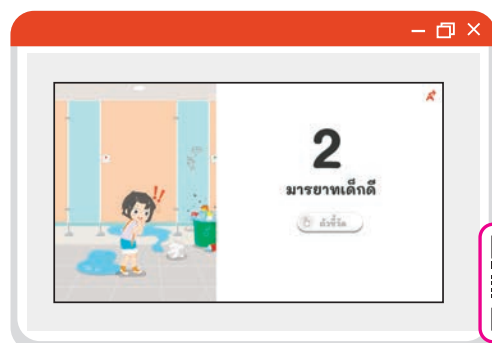
วิเคราะห์คำตอบ โต๊ะเรียนเป็นสมบัติของโรงเรียน ที่นำมาให้นักเรียนได้ใช้นั่งเรียนหนังสือ เมื่อนักเรียนเรียนจบในแต่ละชั้นแล้ว ก็จะมีนักเรียนรุ่นน้องมาใช้โต๊ะเรียนตัวนี้ต่อจากนักเรียน จึงไม่ควรขีดเขียนโต๊ะเรียนให้สกปรกหรือชำรุด ดังนั้น ข้อ 3. จึงเป็นคำตอบที่ถูกต้อง

สื่อ Digital

PowerPoint

ศึกษาเพิ่มเติมเกี่ยวกับมารยาทในการปฏิบัติตนในโอกาสต่างๆ จาก PowerPoint เรื่อง มารยาทในการปฏิบัติตน <https://www.aksorn.com/qrcode/TMPPCAP40>

ชั้นสอน

ทำเองโดยไม่มีแบบ

- นักเรียนศึกษาเพิ่มเติมจากคลิปสื่อประกอบการสอน เรื่อง มารยาทในการใช้ห้องน้ำ
- นักเรียนจับคู่กับเพื่อน แล้วสังเกตการปฏิบัติตนของเพื่อนเป็นเวลา 1 สัปดาห์ จากนั้นประเมินเพื่อนลงในแบบประเมินการปฏิบัติตนอย่างมีมารยาท แล้วนำมาส่งครู

ฝึกให้ชำนาญ

- นักเรียนแต่ละคนปฏิบัติตนอย่างมีมารยาทในเรื่องต่างๆ ที่บ้านเป็นเวลา 1 สัปดาห์ โดยนักเรียนแต่ละคนให้ผู้ปกครองทำแบบประเมินการปฏิบัติตนอย่างมีมารยาท แล้วนำมาส่งครู
- ครูถามนักเรียนว่าในการทำงานร่วมกับผู้อื่น นักเรียนควรปฏิบัติตนอย่างมีมารยาทอย่างไร ให้นักเรียนร่วมกันแสดงความคิดเห็น
- ครูอธิบายให้นักเรียนฟังเกี่ยวกับวิธีการปฏิบัติตนอย่างมีมารยาทในการทำงานร่วมกับผู้อื่นว่า ในการทำงานร่วมกับผู้อื่น เราควรสังเกตว่าสิ่งที่เราทำจะสร้างความเดือดร้อนให้กับผู้อื่นหรือไม่ แล้วจึงลงมือปฏิบัติตนในการทำงาน เพื่อไม่ให้มีผลกระทบกับผู้อื่นทั้งทางวาจาและการปฏิบัติต่างๆ

๔ มารยาทในการใช้ห้องน้ำ

ห้องน้ำเป็นสถานที่ขับถ่ายของเสีย เราจึงควรรักษาความสะอาดและมีความสะอาดในการใช้ห้องน้ำ เพื่อสุขอนามัยที่ดีของตนเองและส่วนรวม ดังนี้

การปฏิบัติตน ในการใช้ห้องน้ำ มีดังนี้

- ใช้กระดาษชำระเช็ดรอบ ๆ ฝารองนั่ง เพื่อทำความสะอาดก่อนใช้งาน
- นั่งราบบนฝารองนั่ง ไม่เหยียบบนขอบโถส้วมหรือฝารองนั่ง เพื่อป้องกันการพลัดตกหรือทำฝารองนั่งแตก และเป็นการรักษาความสะอาด
- ทิ้งกระดาษชำระลงในถังขยะ ไม่ทิ้งวัสดุอื่นใดลงในโถส้วม เพราะวัสดุอาจไปอุดตันท่อ ทำให้ส้วมตันได้
- กดน้ำหรือกดชักโครกทุกครั้งหลังการใช้
- หันกลับมาตรวจสอบความเรียบร้อยทุกครั้งหลังทำธุระส่วนตัวเสร็จ ถ้าฝารองนั่งเปียกเลอะควรเช็ดให้สะอาด
- ถ้ามีผู้รอใช้บริการห้องน้ำหลายคน ควรเข้าแถวรออย่างเป็นระเบียบ

ถ้าเป็นผู้ชาย ควรยกฝารองนั่งขึ้นก่อนปัสสาวะเสมอ

ในโถส้วม เพราะวัสดุอาจไปอุดตันท่อ ทำให้ส้วมตันได้

มารยาทในการใช้ห้องน้ำ

มีมารยาทในการใช้ห้องน้ำ

หนูทำได้

ทำได้ดี

พอทำได้

ควรปรับปรุง

สื่อ Digital

คลิปสื่อประกอบการสอน

ศึกษาเพิ่มเติมเกี่ยวกับมารยาทในการใช้ห้องน้ำ จากคลิปสื่อประกอบการสอน เรื่อง มารยาทในการใช้ห้องน้ำ <https://www.aksorn.com/qrcode/4t10201>

ข้อสอบเน้น การคิด

เพราะเหตุใดห้องน้ำบางแห่งจึงติดป้ายว่า ห้ามทิ้งกระดาษชำระลงในโถชักโครก

- ทำให้ท่อชักโครกอุดตัน
- สิ้นเปลืองกระดาษชำระ
- ทำให้ห้องน้ำมีกลิ่นเหม็น
- ทำให้เปลืองน้ำในการชำระล้าง

วิเคราะห์คำตอบ กระดาษชำระบางยี่ห้อมีความหนาและเหนียวไม่ละลายน้ำ เมื่อทิ้งลงในโถชักโครก อาจทำให้ส้วมตันได้ จึงไม่ควรทิ้งกระดาษชำระลงโถชักโครกเมื่อเห็นป้ายห้าม ดังนั้น ข้อ 1. จึงเป็นคำตอบที่ถูกต้อง

กิจกรรม

พัฒนาการทำงาน

ตอนที่ ๑ ถามมาหาคำตอบได้

๑. เพราะเหตุใดนักเรียนจึงต้องมีมารยาทการปฏิบัติตนในการทำงาน
๒. ให้นักเรียนอธิบายมารยาทในการรับประทานอาหารมา ๕ ข้อ
๓. ถ้าเพื่อนเล่นกันระหว่างรับประทานอาหารและทำอาหารหกใส่โต๊ะที่นักเรียนนั่งอยู่ นักเรียนจะมีวิธีบอกเพื่อนอย่างไร
๔. ถ้านักเรียนจำเป็นต้องเข้าห้องน้ำสาธารณะที่สกปรก นักเรียนจะรู้สึกอย่างไร และจะทำอย่างไร
๕. หากนักเรียนใช้ห้องน้ำไม่ถูกวิธีจะเกิดผลอย่างไร

ตอนที่ ๒ ฝึกทักษะการทำงาน

๑. ให้นักเรียนเล่นเกมบิงโก “มารยาทในการปฏิบัติตน” โดยครูแจกบัตรบิงโกที่มีวิธีปฏิบัติตนอย่างมีมารยาทให้ทุกคน จากนั้นครูพูดสถานการณ์ต่าง ๆ แล้วให้นักเรียนวงข้อความในบัตรบิงโกที่แสดงถึงการปฏิบัติตนอย่างมีมารยาทสอดคล้องกับสถานการณ์ ถ้านักเรียนคนใดสามารถวงข้อความจนครบแถวได้ก่อนเป็นคนแรก ให้เป็นผู้ชนะในเกมนี้
๒. ให้นักเรียนแต่ละคนคิดวิธีปฏิบัติตนอย่างมีมารยาทและออกมาแสดงท่าทางโดยห้ามออกเสียงพูด จากนั้นให้เพื่อนคนอื่น ๆ ทายว่าสิ่งที่นักเรียนกำลังปฏิบัติคืออะไร สามารถปฏิบัติได้ที่ใดหรือในสถานการณ์ใดบ้าง ถ้าปฏิบัติจะเกิดผลดีอย่างไร ถ้าไม่ปฏิบัติจะเกิดผลกระทบอย่างไร แล้วให้ร่วมกันสรุปว่าควรปฏิบัติตนตามมารยาทในสถานการณ์ต่าง ๆ อย่างไร

ขั้นสรุป

1. นักเรียนและครูร่วมกันสรุปวิธีการปฏิบัติตนอย่างมีมารยาทว่า การปฏิบัติตนอย่างมีมารยาทจะทำให้เราสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้ดี เพราะการมีมารยาทเป็นระเบียบแบบแผนที่ยังคงมีอยู่ในสังคมไทยในปัจจุบัน
2. ครูให้นักเรียนทำแบบทดสอบหลังเรียน

เกร็ดแนะครู

เมื่อเรียนจบหน่วยการเรียนรู้แล้ว ครูอาจสังเกตมารยาทในการปฏิบัติตนของนักเรียนในชีวิตประจำวันว่า นักเรียนมีการปฏิบัติตนที่เหมาะสมหรือไม่ ถ้ายังไม่เหมาะสม ครูควรให้คำแนะนำกับนักเรียนในการปฏิบัติตนให้เหมาะสม

กิจกรรม สร้างเสริม

ครูให้นักเรียนสอบถามพ่อแม่และผู้ปกครองเกี่ยวกับมารยาทต่างๆ เมื่ออยู่ร่วมกับผู้อื่นเพิ่มเติม จากนั้นจดลงบนหนังสือเรียน แล้วนำเสนอครู

กิจกรรม ทำทนาย

ครูให้นักเรียนจัดทำโปสเตอร์ในหัวข้อ การปฏิบัติตนอย่างมีมารยาทเมื่ออยู่ในโรงเรียน โดยให้นักเรียนเขียนข้อควรปฏิบัติตนอย่างมีมารยาทเมื่ออยู่ในโรงเรียน พร้อมทั้งตกแต่งให้สวยงาม แล้วนำไปติดที่ป้ายนิเทศ เพื่อเผยแพร่ความรู้

แบบตอบ ถามมาหาคำตอบได้

1. เพื่อให้ทำงานร่วมกับผู้อื่นได้อย่างราบรื่น งานประสบผลสำเร็จตามเป้าหมายที่กำหนดไว้
2. 1) ไม่ตักอาหารหกเลอะเทอะ
2) ไม่เคี้ยวอาหารเสียงดัง
3) ใช้ช้อนกลางตักอาหาร
4) ไม่ตักอาหารข้ามหน้าผู้อื่น
5) ไม่พูดขณะมีอาหารอยู่ในปาก
3. เตือนเพื่อนด้วยถ้อยคำสุภาพว่าไม่ควรเล่นกันขณะรับประทานอาหาร
4. ถ้าพบห้องน้ำสกปรก ทำให้ไม่อยากไปใช้งานห้องน้ำนั้น ซึ่งอาจต้องทำความสะอาดห้องน้ำให้เรียบร้อยก่อนเข้าไปใช้งาน
5. ทำให้ห้องน้ำสกปรกหรือชำรุดได้

ขั้นประเมิน

1. ครูตรวจแบบบันทึกพฤติกรรมการปฏิบัติตัวอย่างมีมารยาทของนักเรียน
2. ครูตรวจแบบทดสอบหลังเรียน
3. ครูสังเกตพฤติกรรมในการทำงานรายบุคคล
4. ครูสังเกตพฤติกรรมในการทำงานกลุ่ม
5. ครูประเมินความสามารถในการใช้ทักษะชีวิตจากการทำกิจกรรม เรื่อง ปฏิบัติตัวอย่างมีมารยาท โดยใช้เกณฑ์จากแบบประเมิน

Active Learning

สมรรถนะสำคัญสำหรับผู้เรียน

- ความสามารถด้าน
- ☒ การสื่อสาร
  - ☐ การคิด
  - ☒ การแก้ปัญหา
  - ☒ การใช้ทักษะชีวิต
  - ☐ การใช้เทคโนโลยี

เรื่อง มารยาทในการปฏิบัติตน

คำชี้แจง : ให้นักเรียนแบ่งกลุ่ม แล้วปฏิบัติกิจกรรม ดังต่อไปนี้

๑. แต่ละกลุ่มกำหนดสถานการณ์เกี่ยวกับมารยาททางสังคมกลุ่มละ ๑ สถานการณ์ แล้วเขียนบนกระดาษ
๒. แต่ละกลุ่มแลกเปลี่ยนกระดาษที่เป็นสถานการณ์ของกลุ่มตนเองกับกลุ่มเพื่อน โดยแต่ละกลุ่มจะได้รับบัตรข้อความสถานการณ์ของกลุ่มเพื่อนกลุ่มละ ๑ สถานการณ์
๓. ให้สมาชิกแต่ละกลุ่มร่วมกันแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับวิธีปฏิบัติตัวอย่างมีมารยาทตามสถานการณ์ที่ได้รับ
๔. แต่ละกลุ่มออกมาแสดงบทบาทสมมติการปฏิบัติตัวอย่างมีมารยาทที่หน้าชั้นเรียน แล้วให้เพื่อนต่างกลุ่มร่วมกันแสดงความคิดเห็นว่าเหมาะสมหรือไม่ เพราะเหตุใด
๕. ให้นักเรียนร่วมกันกำหนดมารยาทในการปฏิบัติตนเมื่ออยู่ในห้องเรียนอย่างสร้างสรรค์ แล้วสรุปเป็นข้อ ๆ พิมพ์หรือเขียน แล้วนำไปติดที่ป้ายนิเทศ
๖. ให้นักเรียนจับคู่กับเพื่อน แล้วให้แต่ละคู่สลับกันสังเกตการปฏิบัติตามมารยาทในโรงเรียนด้วยตนเองที่กำหนดไว้เป็นเวลา ๑ เดือน แล้วบันทึกพฤติกรรมของเพื่อนลงในแบบบันทึกของเพื่อน
๗. นักเรียนบอกข้อควรปรับปรุงแก้ไขในการปฏิบัติตัวอย่างมีมารยาทของตนเอง โดยบันทึกลงในแบบบันทึก

สำหรับนักเรียน

แบบประเมินการทำงาน

คำชี้แจง : ให้นักเรียนประเมินการทำงานของตนเองตามรายการที่กำหนด แล้วขีด ✓ ลงในช่องที่ตรงกับระดับคะแนน

รายการ	ทำได้ดี	พอทำได้	ปรับปรุง
๑. ปฏิบัติตนในการต้อนรับบิดามารดา หรือผู้ปกครองได้เหมาะสม	☒	☐	☐
๒. ปฏิบัติตนตามมารยาทในการรับประทานอาหารได้เหมาะสม	☒	☐	☐
๓. ปฏิบัติตนตามมารยาทในการใช้ห้องเรียนได้เหมาะสม	☒	☐	☐
๔. ปฏิบัติตนตามมารยาทในการใช้ห้องน้ำได้เหมาะสม	☒	☐	☐
ทำได้ดี = ๓ พอทำได้ = ๒ ปรับปรุง = ๑	รวม		

นักเรียนต้องปฏิบัติตามมารยาทอย่างเคร่งครัด

นักเรียนควรรู้

๑. มารยาททางสังคม เป็นแบบแผนที่ควรปฏิบัติและไม่ควรปฏิบัติเมื่ออยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคม เช่น มารยาทในการทักทาย มารยาทในการทำงานร่วมกัน มารยาทในการพูด เช่น

- กล่าวคำ “ขอบคุณ” เมื่อผู้อื่นให้สิ่งของ บริการ หรือเอื้อเฟื้อทำสิ่งต่างๆ ให้แก่เรา ควรพูดคำว่า “ขอบคุณ” เมื่อผู้นั้นมีอายุมากกว่าเรา หรือพูดคำว่า “ขอโทษ” ถ้าผู้นั้นมีอายุน้อยกว่าเรา
- กล่าวคำว่า “ขอโทษ” เมื่อเราทำสิ่งที่ผิดต่อผู้อื่นหรือขัดจังหวะผู้อื่นในขณะที่กำลังทำอะไร
- ไม่ใช้ภาษาที่หยาบคายในการสนทนา ไม่ว่าในกรณีใดๆ ก็ตาม

กิจกรรม 21st Century Skills

ให้นักเรียนแบ่งกลุ่ม จากนั้นให้แต่ละกลุ่มร่วมกันปฏิบัติกิจกรรม ดังนี้

1. ครูกำหนดสถานการณ์เกี่ยวกับการไม่มีมารยาทในการทำงานร่วมกัน เช่น
  - 1) ในการทำงานกลุ่ม มีเพื่อนคนหนึ่งไม่ทำงานตามที่ได้รับมอบหมาย
  - 2) ขณะต่อแถวเพื่อเข้าห้องน้ำ มีคนพยายามแซงคิวเพื่อเข้าห้องน้ำ
  - 3) เมื่อครูต้องไปทำธุระด่วน จึงให้นักเรียนในห้องนั่งทำงานที่มอบหมายอย่างเงียบๆ ไปก่อน แต่มีนักเรียนบางคนส่งเสียงดังรบกวนเพื่อน
2. ให้แต่ละกลุ่มเลือกมา 1 สถานการณ์ จากนั้นร่วมกันหาทางแก้ปัญหาตามสถานการณ์นั้นๆ โดยใช้สันติวิธี
3. ให้แต่ละกลุ่มออกมานำเสนอแนวทางการแก้ไขปัญหา พร้อมทั้งบอกผลของการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น

โครงสร้างการจัดการเรียนรู้หน่วยที่ 3

แผนการจัดการเรียนรู้	จุดประสงค์	สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน	กระบวนการการเรียนรู้	ประเมิน	สื่อที่ใช้
แผนฯ ที่ 1 การขยายพันธุ์พืช 3 ชั่วโมง	<ol style="list-style-type: none"> อธิบายวิธีการขยายพันธุ์ไม้ดอกไม้ประดับได้อย่างถูกต้อง (K) ขยายพันธุ์ไม้ประดับตามขั้นตอนได้ โดยคำนึงถึงการใช้พลังงานและทรัพยากรอย่างคุ้มค่า (S) มีความกระตือรือร้นในการขยายพันธุ์ไม้ดอกและไม้ประดับ (A)	<p>สมรรถนะที่ 4 ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต</p> <p>ตัวชี้วัดที่ 1 นำกระบวนการเรียนรู้ที่หลากหลายไปใช้ในชีวิตประจำวัน</p> <p>พฤติกรรมบ่งชี้ 1. นำความรู้ ทักษะ และกระบวนการที่หลากหลายมาสร้างชิ้นงาน/สิ่งของ/เครื่องใช้ และสามารถนำมาแก้ปัญหาในการดำเนินชีวิตประจำวันได้อย่างเหมาะสม</p> <p>ตัวชี้วัดที่ 3 ทำงานและอยู่ร่วมกันในสังคมอย่างมีความสุข</p> <p>พฤติกรรมบ่งชี้ 2. ทำงานร่วมกับผู้อื่น สามารถแสดงความคิดเห็นและยอมรับความคิดเห็นผู้อื่น</p>	กระบวนการปฏิบัติ (Practice Teaching)	<ul style="list-style-type: none"> - ตรวจแบบทดสอบก่อนเรียน - ตรวจใบงานที่ 3.1 เรื่องขยายพันธุ์ไม้ดอกไม้ประดับ - สังเกตพฤติกรรมการทำงานรายบุคคล - สังเกตพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม - สังเกตคุณลักษณะอันพึงประสงค์	<ul style="list-style-type: none"> - หนังสือเรียนรายวิชาพื้นฐานการงานอาชีพ ป.4 - แบบทดสอบก่อนเรียน - ใบงานที่ 3.1 เรื่องขยายพันธุ์ไม้ดอกไม้ประดับ - PowerPoint

แผนการจัด การเรียนรู้	จุดประสงค์	สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน	กระบวนการ การเรียนรู้	ประเมิน	สื่อที่ใช้
แผนฯ ที่ 2 การปลูกและ ดูแลรักษา ไม้ดอก ไม้ประดับ 3 ชั่วโมง	1. อธิบายวิธีการปลูก ดูแล บำรุงรักษา และเก็บเกี่ยว ไม้ดอกไม้ประดับได้อย่าง ถูกต้อง (K) 2. ปลูก ดูแลบำรุงรักษา และเก็บเกี่ยวไม้ดอก ไม้ประดับตามขั้นตอนได้ โดยคำนึงถึงการใช้ พลังงานและทรัพยากร อย่างคุ้มค่า (S) 3. มีความกระตือรือร้นใน การปลูก ดูแลบำรุงรักษา และเก็บเกี่ยวไม้ดอก ไม้ประดับ (A)	1) สมรรถนะที่ 2 ความสามารถในการคิด ตัวชี้วัดที่ 2 คิดขั้นสูง (การคิดสังเคราะห์ คิดสร้างสรรค์ คิดอย่างมีวิจารณญาณ) พฤติกรรมบ่งชี้ 1. คิดสังเคราะห์ เพื่อนำไปสู่การสร้าง องค์ความรู้หรือสารสนเทศประกอบ การตัดสินใจเกี่ยวกับตนเองและ สังคมได้อย่างเหมาะสม 2) สมรรถนะที่ 4 ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต ตัวชี้วัดที่ 1 นำกระบวนการเรียนรู้ที่หลากหลาย ไปใช้ในชีวิตประจำวัน พฤติกรรมบ่งชี้ 1. นำความรู้ ทักษะ และกระบวนการที่ หลากหลายมาสร้างชิ้นงาน/สิ่งของ/ เครื่องใช้ และสามารถนำมาแก้ ปัญหาในการดำเนินชีวิตประจำวันได้ อย่างเหมาะสม ตัวชี้วัดที่ 3 ทำงานและอยู่ร่วมกันในสังคมอย่างมี ความสุข พฤติกรรมบ่งชี้ 2. ทำงานร่วมกับผู้อื่น สามารถแสดง ความคิดเห็นและยอมรับความ คิดเห็นผู้อื่น	กระบวนการ ปฏิบัติ (Practice Teaching)	- ตรวจใบงานที่ 3.2 เรื่อง การปลูกและดูแลรักษา ไม้ดอกไม้ประดับ - สังเกตพฤติกรรม การทำงานรายบุคคล - สังเกตพฤติกรรม การทำงานกลุ่ม - สังเกตคุณลักษณะ อันพึงประสงค์	- หนังสือเรียน รายวิชาพื้นฐาน การงานอาชีพ ป.4 - ใบงานที่ 3.2 เรื่อง การปลูกและดูแล รักษาไม้ดอก ไม้ประดับ - PowerPoint - คลิปสื่อประกอบ การสอน เรื่อง การปลูกไม้ดอก ไม้ประดับ (การปักชำ กุหลาบ)

แผนการจัด การเรียนรู้	จุดประสงค์	สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน	กระบวนการ การเรียนรู้	ประเมิน	สื่อที่ใช้
แผนฯ ที่ 3 พืชตกแต่ง บ้าน 3 ชั่วโมง	1. อธิบายเหตุผลในการเลือกพืชเพื่อนำมาตกแต่งบ้านได้อย่างเหมาะสม (K) 2. ดูแลรักษาพืชที่นำมาตกแต่งบ้านตามขั้นตอนได้อย่างถูกต้อง (S) 3. ปฏิบัติงานโดยมีพฤติกรรมที่แสดงถึงความขยัน อดทน รับผิดชอบ และมีการใช้พลังงานและทรัพยากรอย่างคุ้มค่า (A)	1) สมรรถนะที่ 2 ความสามารถในการคิด ตัวชี้วัดที่ 2 คิดขั้นสูง (การคิดสังเคราะห์ คิดสร้างสรรค์ คิดอย่างมีวิจารณญาณ) พฤติกรรมบ่งชี้ 1. คิดสังเคราะห์ เพื่อนำไปสู่การสร้างองค์ความรู้หรือสารสนเทศประกอบการตัดสินใจเกี่ยวกับตนเองและสังคมได้อย่างเหมาะสม 2) สมรรถนะที่ 4 ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต ตัวชี้วัดที่ 1 นำกระบวนการเรียนรู้ที่หลากหลายไปใช้ในชีวิตประจำวัน พฤติกรรมบ่งชี้ 1. นำความรู้ ทักษะ และกระบวนการที่หลากหลายมาสร้างชิ้นงาน/สิ่งของ/เครื่องใช้ และสามารถนำมาแก้ปัญหในการดำเนินชีวิตประจำวันได้อย่างเหมาะสม ตัวชี้วัดที่ 3 ทำงานและอยู่ร่วมกันในสังคมอย่างมีความสุข พฤติกรรมบ่งชี้ 2. ทำงานร่วมกับผู้อื่น สามารถแสดงความคิดเห็นและยอมรับความคิดเห็นผู้อื่น	การเรียนรู้โดยใช้โครงงานเป็นฐาน (Project-Based Learning)	- ตรวจใบกิจกรรม เรื่องปลูกไม้ดอกไม้ประดับ - ตรวจแบบทดสอบหลังเรียน - สังเกตพฤติกรรมการทำงานรายบุคคล - สังเกตพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม - สังเกตคุณลักษณะอันพึงประสงค์ - ประเมินความสามารถในการคิดและความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต	- หนังสือเรียนรายวิชาพื้นฐานการงานอาชีพ ป.4 - ใบกิจกรรม เรื่องปลูกไม้ดอกไม้ประดับ - คลิปอักษรเรียนสรุป เรื่อง หลักและวิธีการปลูกไม้ดอกไม้ประดับ - แบบทดสอบหลังเรียน - แบบประเมินสมรรถนะสำคัญของผู้เรียน

สาระสำคัญสำหรับครู

หน่วยการเรียนรู้ที่ 3 ไม้ดอกไม้ประดับ

การปลูกไม้ดอกไม้ประดับ

การปลูกไม้ดอกไม้ประดับร่วมกับสมาชิกคนอื่น สามารถใช้กระบวนการกลุ่มในการทำงาน ดังนี้

กระบวนการกลุ่มในการทำงาน

- 1 เลือกหัวหน้ากลุ่ม หัวหน้ากลุ่มต้องเป็นผู้ที่มีความรู้ในเรื่องที่ทำงานเป็นอย่างดี มีความเป็นผู้นำ รู้จักการประนีประนอม รับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น
- 2 กำหนดเป้าหมายในการทำงาน เพื่อให้เกิดความชัดเจนและแรงจูงใจให้สมาชิกในกลุ่มทราบ เพื่อให้ปฏิบัติงานไปในแนวทางเดียวกัน
- 3 ร่วมกันวางแผนในการทำงาน กำหนดกรอบความคิดในการทำงาน แบ่งภาระงานให้เหมาะสมกับความถนัดและความสามารถของสมาชิกในกลุ่ม ร่วมกันคิดและตัดสินใจก่อนลงมือปฏิบัติงาน
- 4 ปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย ปฏิบัติงานตามแผนที่วางไว้อย่างเป็นระบบและตามระยะเวลาที่กำหนด
- 5 ประเมินผลและปรับปรุงงาน ประเมินภาพรวมการทำงานของกลุ่ม ผลงานที่สำเร็จ และทำให้ทราบว่า มีข้อบกพร่องที่จุดใด เพื่อนำไปแก้ไขปรับปรุงหรือพัฒนาให้ดีขึ้น

ลักษณะผู้นำและผู้ตามที่ดีในการทำงานกลุ่ม

ลักษณะผู้นำที่ดี

- 1 มีความรอบรู้ มีไหวพริบ สามารถเป็นแบบอย่างในการปฏิบัติตน มีการวางตัวเสมอต้นเสมอปลาย
- 2 มีความยุติธรรม ไม่เห็นแก่ตัว เห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าประโยชน์ส่วนตน
- 3 ยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น
- 4 มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี รู้จักชมเชยให้เกียรติผู้อื่น

ลักษณะผู้ตามที่ดี

- 1 มีความอดทน ไม่ย่อท้อต่ออุปสรรค
- 2 มีความรับผิดชอบในหน้าที่ ทำงานตามที่ได้รับมอบหมายได้สำเร็จเรียบร้อย
- 3 มีความสุภาพอ่อนโยนและยอมรับในตัวผู้นำ

หน่วยการเรียนรู้ที่

๓

ไม้ดอกไม้ประดับ

เพื่อนๆ มีวิธีปลูก
ไม้ดอกไม้ประดับให้
สวยงามอย่างไร

เป้าหมายการเรียนรู้ประจำหน่วยที่ ๓

๑. บอกวิธีการปลูกไม้ดอกไม้ประดับ (มฐ. ง ๑.๑ ป.๔/๑)
๒. ปลูกไม้ดอกไม้ประดับอย่างเป็นขั้นตอน ด้วยความขยันอดทน และรับผิดชอบ (มฐ. ง ๑.๑ ป.๔/๒)
๓. ปฏิบัติงานอย่างมีมารยาทในการทำงาน (มฐ. ง ๑.๑ ป.๔/๓)
๔. ปลูกและนำไม้ดอกไม้ประดับไปใช้ประโยชน์อย่างคุ้มค่า (มฐ. ง ๑.๑ ป.๔/๔)

สาระสำคัญ

ไม้ดอกไม้ประดับเป็นพืชที่ปลูก
ไว้เพื่อนำมาตกแต่งให้สวยงาม
เราจึงควรรู้วิธีปลูกและบำรุงรักษา
เพื่อให้ได้ดอกหรือใบที่สวยงาม

Practice Teaching

ขั้นนำ

1. ครูให้นักเรียนทำแบบทดสอบก่อนเรียน
2. ครูให้นักเรียนดูภาพต้นไม้ เช่น ขบา กุหลาบ ดาวเรือง โกสน สาวน้อยประแป้ง หรือบอนสี
3. ครูให้นักเรียนสังเกตลักษณะของต้นไม้ แล้วตั้งประเด็นคำถามถามนักเรียน เช่น
  - ต้นไม้ที่ครูนำมาให้ดูเป็นต้นอะไร
  - ต้นไม้ที่ครูนำมาให้ดูมีลักษณะอย่างไร
4. นักเรียนร่วมกันสรุปลักษณะของพืช แล้วจำแนกไม้ดอกและไม้ประดับ
5. นักเรียนยกตัวอย่างไม้ดอกและไม้ประดับที่รู้จักเพิ่มเติม

เกร็ดแะครู

ครูอาจพานักเรียนไปชมสวนรอบๆ โรงเรียน แล้วให้นักเรียนสังเกตพืชที่อยู่รอบๆ โรงเรียนว่ามีพืชอะไรบ้าง จากนั้นให้นักเรียนวาดภาพไม้ดอกและไม้ประดับที่นักเรียนเห็นในสวนของโรงเรียนมาอย่างละ 1 ชนิด เพื่อตรวจสอบความเข้าใจของนักเรียน

เป้าหมาย การเรียนรู้

หน่วยการเรียนรู้นี้มุ่งเน้นให้นักเรียนเรียนรู้การปลูกและดูแลบำรุงรักษา ไม้ดอกไม้ประดับ ซึ่งการจัดกิจกรรมการเรียนรู้การสอนควรเน้นให้นักเรียน ได้ลงมือฝึกปฏิบัติงานด้วยตนเอง ด้วยการให้นักเรียนฝึกใช้วัสดุ อุปกรณ์ และเครื่องมือในการดูแลไม้ดอกไม้ประดับ ทำงานอย่างเป็นขั้นตอน โดยคำนึงถึงการใช้พลังงานและทรัพยากรอย่างประหยัด และปฏิบัติงานอย่างขยัน อดทน รับผิดชอบในงานที่ทำ แล้วเกิดความสามารถในการปลูกและดูแลไม้ดอกไม้ประดับด้วยตนเองในชีวิตประจำวันได้

แนวตอบ คำถามประจำหน่วยการเรียนรู้

การปลูกไม้ดอกไม้ประดับให้สวยงาม มีวิธีการปลูกที่หลากหลาย ขึ้นอยู่กับชนิดของพันธุ์พืชที่ต้องการปลูก แต่หลักการสำคัญในการปลูกพืช มีดังนี้

1. เลือกพันธุ์พืชที่มีความแข็งแรง เหมาะกับสภาพอากาศของพื้นที่ปลูก
2. หมั่นรดน้ำ พรวนดิน และใส่ปุ๋ยตามชนิดของพันธุ์พืช
3. กำจัดวัชพืชและแมลงที่มารบกวนต้นพืช
4. ศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมในการบำรุงดูแลรักษาพืชอยู่เสมอ

ชั้นสอน

สังเกต รับรู้

1. ครูถามกระตุ้นความคิดนักเรียนว่า
  - นักเรียนรู้จักวิธีการขยายพันธุ์ไม้ดอกไม้ประดับอะไรบ้าง

(แนวตอบ พิจารณาตามคำตอบของนักเรียน โดยให้อยู่ในดุลยพินิจของครูผู้สอน)
2. ครูให้นักเรียนดู PowerPoint เรื่อง ขยายพันธุ์ไม้ดอกไม้ประดับ แล้วให้นักเรียนร่วมกันอภิปรายในประเด็นต่อไปนี้ เช่น
  - การเพาะเมล็ดมีขั้นตอนอย่างไร
  - การเพาะเมล็ดมีข้อดีและข้อเสียอย่างไร
  - การตอนกิ่ง ปักชำ ทาบกิ่ง แยกหน่อมีขั้นตอนอย่างไร
  - การตอนกิ่ง ปักชำ ทาบกิ่ง แยกหน่อมีข้อเสียอย่างไร
  - นักเรียนคิดว่า ตนเองสามารถขยายพันธุ์ไม้ดอกไม้ประดับได้หรือไม่ อย่างไร
3. ครูอธิบายให้นักเรียนเข้าใจว่า การเพาะเมล็ด การตอนกิ่ง ปักชำ ทาบกิ่ง แยกหน่อ เป็นวิธีการขยายพันธุ์ไม้ดอกไม้ประดับที่ทำได้ง่าย สะดวก และเสียค่าใช้จ่ายน้อย
4. ครูให้นักเรียนเตรียมพืชมงคล วัสดุ อุปกรณ์ และเครื่องมือที่ใช้ในการขยายพันธุ์พืชมงคลมาไว้สำหรับการฝึกปฏิบัติขยายพันธุ์พืช

ไม้ดอกไม้ประดับ เป็นพืชที่ปลูกไว้เพื่อตกแต่งสถานที่ต่าง ๆ เช่น บ้าน โรงเรียน นอกจากความสวยงามที่ได้จากไม้ดอกไม้ประดับแล้ว การปลูกไม้ดอกไม้ประดับยังเป็นการใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ สามารถนำผลผลิตไปขาย หรือใช้ในงานประเพณีต่าง ๆ ได้

หนูๆ มีวิธีแยกไม้ดอกไม้ประดับอย่างไรคะ

๑ ไม้ดอกไม้ประดับ

๑. ไม้ดอกไม้

หมายถึง พืชที่มีดอกสวยงาม บางชนิดมีกลิ่นหอม เช่น กุหลาบ มะลิ กล้วยไม้ พุทธรักษา บานชื่น บัวสาย นิยมปลูกเพื่อความสวยงามกับสถานที่ปลูกและใช้ประโยชน์ต่าง ๆ ไม้ดอกไม้หลายชนิดสามารถนำไปปลูกเป็นไม้ตัดดอกเพื่อจำหน่าย เช่น ดาวเรือง เบญจมาศ กล้วยไม้ บางชนิดนำไปทำน้ำสมุนไพร หรือประกอบอาหาร เช่น ดอกอัญชัน ดอกบัว ดอกดาหลา ดอกกระเจียว

กุหลาบ

มะลิ

กล้วยไม้

บัว

ดาวเรือง

สื่อ Digital

PowerPoint

ศึกษาเพิ่มเติมเกี่ยวกับการขยายพันธุ์ไม้ดอกไม้ประดับ โดยใช้สื่อ PowerPoint เรื่อง การขยายพันธุ์ไม้ดอกไม้ประดับ <https://www.aksorn.com/qrcode/TMPPCAP40>

ข้อสอบเน้น การคิด

ถ้านักเรียนต้องการปลูกไม้ดอกไม้ประดับที่นิยมนำไปร้อยเป็นพวงมาลัยเพื่อขายให้แม่ค้า นักเรียนควรเลือกปลูกไม้ดอกไม้ประดับชนิดใด

1. มะลิ ชบา
2. มะลิ ดาวเรือง
3. กล้วยไม้ ดอกเข็ม
4. กุหลาบ เฟื่องฟ้า

วิเคราะห์คำตอบ ไม้ดอกไม้ที่นิยมนำมาร้อยมาลัยมีหลายชนิด เช่น ดอกมะลิ ดอกรัก ดอกจำปี ดอกจำปา ดอกดาวเรือง ดอกบานไม่รู้โรย ดอกกล้วยไม้ ดอกบัว ดอกกุหลาบ ดังนั้น ข้อ 2. จึงเป็นคำตอบที่ถูกต้อง

๒. ไม้ประดับ

หมายถึง พืชที่มีใบเป็นส่วนใหญ่ เราใช้ประโยชน์จากลักษณะเด่น คือ ใบ ลำต้น หรือทรงพุ่มที่สวยงาม นิยมปลูกไว้ในกระถางและบริเวณบ้านสามารถปลูกขายแบบไม้กระถาง หรือตัดใบขายได้ ไม้ประดับที่นิยมปลูก เช่น โกสน^๑ สาวน้อยประแป้ง^๑ พลูด่าง^๑ เฟิร์นเต่า หูกกระจง แก้วกาญจนา ลิ้นมังกร

สาวน้อยประแป้ง

โกสน

ลิ้นมังกร

เฟิร์น

พลูด่าง

๓. ประโยชน์ของไม้ดอกไม้ประดับ

ประโยชน์

๑. สร้างความสดชื่นให้แก่ผู้อาศัยในบริเวณบ้าน หรือบริเวณที่พักอาศัย
๒. นำไม้ดอกไม้ประดับไปประดับอาคารและสถานที่ให้สวยงาม เช่น ประดับเวที ประดับโต๊ะอาหาร จัดแจกัน
๓. ใช้ในงานพิธีและโอกาสต่าง ๆ เช่น งานแต่งงาน งานไหว้ครู
๔. ใช้เป็นอาหารหรือส่วนประกอบของอาหาร และบางชนิดสามารถใช้เป็นยารักษาโรคได้
๕. สามารถปลูกเพื่อจำหน่ายเป็นรายได้ในครัวเรือนและทำเป็นธุรกิจขนาดใหญ่ได้ เช่น รับจ้างจัดสวน จำหน่ายไม้ดอกไม้ประดับทั้งในประเทศและต่างประเทศ

ชั้นสอน

ทำตามแบบ

5. ครูนำตัวอย่างพันธุ์พืชที่ต้องการขยายพันธุ์มาให้ให้นักเรียนดู เช่น ต้นพลูด่าง
6. ครูเตรียมวัสดุ อุปกรณ์ และเครื่องมือในการขยายพันธุ์พืช แล้วให้นักเรียนร่วมกันบอกวิธีการใช้วัสดุ อุปกรณ์ และเครื่องมือเหล่านี้
7. ครูสาธิตการขยายพันธุ์พืชที่ครูเตรียมมาให้ดูทีละขั้นตอน
8. นักเรียนซักถามประเด็นที่สงสัยจากการสาธิตของครูจนเข้าใจ
9. ให้นักเรียนแบ่งกลุ่ม จากนั้นให้แต่ละกลุ่มฝึกขยายพันธุ์พืชพลูด่างตามที่ครูสาธิต โดยให้เพื่อนที่ทำได้คอยช่วยเพื่อนในกลุ่ม

ทำเองโดยไม่มีแบบ

10. ครูสุ่มนักเรียนอธิบายขั้นตอนในการขยายพันธุ์พืชของตนเองหน้าชั้นเรียน
11. ครูให้นักเรียนบอกปัญหาที่พบในการขยายพันธุ์พืชและวิธีแก้ไขปัญห

ข้อสอบเน้น การคิด

“กานดาปลูกพลูด่างไว้ในกระถาง เมื่อพลูด่างเจริญเติบโตแล้วเธอคิดจะนำพลูด่างไปใช้ประโยชน์” ข้อใดเป็นการนำพลูด่างไปใช้ประโยชน์ได้อย่างเหมาะสม

1. ตัดดอกไปปักแจกันเพื่อนำไปวางที่ห้องพระ
2. นำต้นไปปักแจกันตกแต่งที่โต๊ะทำงาน
3. ตัดกิ่งไปทำกระบอกใส่น้ำ
4. นำผลมารับประทาน

วิเคราะห์คำตอบ พลูด่างเป็นไม้ประดับ มีลำต้นเป็นไม้เลื้อย ใบดก มีสีเขียวหรือสีเขียวนวล ไม่มีดอกและผล นิยมนำมาประดับตกแต่งห้องหรือโต๊ะทำงาน ดังนั้น ข้อ 2. จึงเป็นคำตอบที่ถูกต้อง

นักเรียนควรรู้

๑. โกสน เป็นไม้ประดับที่นิยมปลูกชนิดหนึ่ง เนื่องจากใบมีลวดลายแปลกตาและสีสันทสวยงาม มีลำต้น และทรงพุ่มขนาดเล็ก ใบดก เติบโตได้ดีในที่แจ้ง ทนต่อสภาพแวดล้อมต่างๆ ได้ดี และไม่ต้องดูแลพิถีพิถันมาก โกสนเป็นพืชที่ต้องการแสง หากปลูกในที่ร่มมากเกินไปจะสั่น ใบจะมีสีจาง ไม่สวยงาม ในช่วงอากาศเย็น ใบโกสนมักจะมีสีสันทสวยงามกว่าช่วงที่มีอากาศร้อน วิธีการขยายพันธุ์โกสนที่นิยมที่สุด คือ การปักชำและการตอนกิ่ง

๒. พลูด่าง เป็นไม้เลื้อย ใบมีขนาดใหญ่ ลักษณะเป็นรูปหัวใจ ปลายและฐานใบมนแหลม ใบสีเขียวเหลืองต่างเป็นแถบๆ ตามแผ่นใบ ก้านใบยาว โคนก้านใบแผ่ออกเป็นกาบหุ้มลำต้นตรงข้อ ลำต้นอ่อนจะเลื้อยขึ้นในแนวดิ่งหรือตามผาผนัง พลูด่างจัดเป็นไม้ประดับประเภทไม้เลื้อยที่นิยมปลูกมากชนิดหนึ่ง ทั้งปลูกในแปลงจัดสวน กระถาง และแจกัน เนื่องจากให้ใบดก สีสันทสวยงาม เติบโตได้ดีในทุกสภาพ และดูแลง่าย

ชั้นสอน

ฝึกให้ชำนาญ

12. ครูให้นักเรียนทำใบงานที่ 3.1 เรื่อง ขยายพันธุ์ไม้ดอกไม้ประดับ โดยให้นักเรียนเลือกไม้ดอกไม้ประดับรอบตัวมา 1 ชนิด แล้วขยายพันธุ์ไม้ดอกไม้ประดับ จากนั้นบันทึกผลลงในใบงาน พร้อมทั้งตอบคำถาม
13. นักเรียนนำเสนอการขยายพันธุ์ไม้ดอกไม้ประดับที่ตนเองสนใจหน้าชั้นเรียน
14. ครูและเพื่อนร่วมกันซักถามประเด็นที่สงสัย

เกร็ดแฉะครู

ครูอธิบายเพิ่มเติมว่า การขยายพันธุ์พืชโดยเมล็ดอาจได้พืชที่มีลักษณะไม่เหมือนต้นเดิมทั้งอาจจะดีกว่าหรือด้อยกว่าต้นเดิมก็ได้ จึงทำให้นักเรียนนำความรู้เรื่องการถ่ายละอองเรณูมาใช้ในการขยายพันธุ์พืช เพื่อให้พืชเกิดการผสมพันธุ์ และได้พืชที่มีลักษณะพันธุ์ดีตามที่ต้องการ

๒ การขยายพันธุ์ไม้ดอกไม้ประดับ

การขยายพันธุ์ หมายถึง การเพิ่มจำนวนให้มีมากขึ้น โดยพ่อพันธุ์และแม่พันธุ์ยังคงมีชีวิตอยู่ การขยายพันธุ์ไม้ดอกไม้ประดับมี ๒ วิธี ได้แก่

๑. วิธีการขยายพันธุ์โดยอาศัยเพศ

เป็นการผสมพันธุ์ระหว่างเกสรเพศผู้กับเกสรเพศเมีย เกิดเป็นเมล็ดพืช เราสามารถนำเมล็ดมาเพาะจนกระทั่งเมล็ดงอกเป็นต้นกล้า แล้วย้ายต้นกล้ามาปลูกเพื่อเพิ่มจำนวนต้นพืชในพื้นที่ที่ต้องการได้ ไม้ดอกไม้ประดับที่สามารถขยายพันธุ์โดยการเพาะเมล็ด เช่น ทานตะวัน ดาวเรือง บานชื่น ลิลลี่

สัตว์และแมลง เช่น ผึ้ง ผีเสื้อ นก บางชนิด เป็นตัวช่วยผสมพันธุ์พืช โดยการถ่ายละอองเรณูจากดอกหนึ่งไปยังอีกดอกหนึ่ง

มนุษย์ ทำการถ่ายละอองเรณู เพื่อให้พืชเกิดการผสมพันธุ์ และทำให้พืชมีลักษณะพันธุ์ดีตามที่ต้องการ

นักเรียนลองใช้วิธีนี้ขยายพันธุ์ไม้ดอกไม้ประดับดูสิ

นักเรียนควรรู้

- 1 วิธีการขยายพันธุ์โดยอาศัยเพศ เป็นการขยายพันธุ์โดยใช้ส่วนของเมล็ดที่เกิดจากการผสมเกสรระหว่างเกสรเพศผู้กับเกสรเพศเมีย โดยนำมาเพาะในวัสดุเพาะ เช่น ดิน หทรายหยาบ แกลบดำ โดยวิธีการเพาะให้ใช้นิ้วมือกดเมล็ดลงในดินหรือวัสดุเพาะลึกประมาณ 2-3 เท่า ของขนาดเส้นผ่านศูนย์กลางเมล็ด จากนั้นรดน้ำให้ดินมีความชื้นพอเหมาะ ไม่ให้ดินแฉะเกินไป จนกว่าจะมีต้นอ่อนเจริญเติบโตงอกออกมาจากเมล็ด แล้วจึงนำต้นอ่อนไปปลูกในพื้นที่ปลูกที่เหมาะสมต่อไป การขยายพันธุ์พืชด้วยวิธีนี้มีข้อดี คือ ทำได้ง่ายและรวดเร็ว ทำได้ทุกฤดูกาล ดินที่เจริญเติบโตจะมีรากแก้ว ทำให้มีความแข็งแรง หยั่งรากลึกหาน้ำและอาหารได้ดี แต่มีข้อเสีย คือ มักมีการกลายพันธุ์หรือออกผลซ้ำ

ข้อสอบเน้น การคิด

นักเรียนคิดว่า เมล็ดพืชทุกเมล็ดสามารถนำมาเพาะเมล็ดแล้วได้พืชที่เจริญเติบโตหรือไม่ เพราะเหตุใด

วิเคราะห์คำตอบ ไม่ได้ทุกเมล็ด เพราะเมล็ดพืชบางเมล็ดอาจไม่สมบูรณ์ ไม่สามารถนำมาเพาะพันธุ์ได้ ดังนั้น ก่อนเพาะเมล็ดจึงต้องทำการคัดเลือกเมล็ดพันธุ์ที่มีความสมบูรณ์ มีคุณภาพ เพื่อให้ได้ผลผลิตที่สมบูรณ์และมีคุณภาพ

๒. วิธีการขยายพันธุ์โดยไม่อาศัยเพศ

เป็นวิธีเพิ่มจำนวนต้นพืชด้วยการใช้ส่วนต่าง ๆ ของพืช เช่น กิ่ง ยอด ใบ ลำต้น ราก หน่อ ไหล เนื้อเยื่อ ซึ่งขึ้นอยู่กับคุณสมบัติของพืชแต่ละชนิดที่นำมาใช้ในการขยายพันธุ์ เป็นการเพิ่มจำนวนต้นพืชที่เราต้องการให้มีจำนวนมากขึ้น การขยายพันธุ์ด้วยวิธีนี้ เช่น การตอน การปักชำ^๑ การทาบกิ่ง การแยกหัวหรือหน่อ

วิธีการขยายพันธุ์

การตอน ใช้ทำกับส่วนที่เป็นกิ่งของพืช

การปักชำ ใช้ทำกับส่วนยอด กิ่ง ลำต้น ใบ และราก

การทาบกิ่ง ใช้ทำกับส่วนกิ่ง และไหลของพืช บางชนิด

การแยกหัวหรือหน่อ ใช้ทำกับส่วนของหน่อที่พืชสร้างขึ้นใหม่ มีทั้งเป็นแบบหน่อเดี่ยวและแตกขยายเป็นกลุ่มกอ

ขั้นสรุป

1. ครูให้นักเรียนร่วมกันสรุปความสำคัญของการขยายพันธุ์ไม่ดอกลำดับ
2. ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปขั้นตอนการขยายพันธุ์ไม่ดอกลำดับ

ขั้นประเมิน

1. ครูตรวจแบบทดสอบก่อนเรียน
2. ครูตรวจการขยายพันธุ์ไม่ดอกลำดับที่นักเรียนสนใจ
3. ครูตรวจใบงานที่ 3.1 เรื่อง ขยายพันธุ์ไม่ดอกลำดับ
4. ครูสังเกตพฤติกรรมการทำงานรายบุคคล
5. ครูสังเกตพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม

ข้อสอบเน้น การคิด

ข้อใดเป็นลักษณะของกิ่งที่ไม่เหมาะจะนำมาทำเป็นกิ่งตอน

1. กิ่งอ่อนสีเขียว
2. กิ่งที่ตั้งตรงหรือเอียงเล็กน้อย
3. กิ่งที่ปราศจากโรคและแมลง
4. กิ่งกิ่งแก่กิ่งอ่อนที่มีใบติดอยู่

วิเคราะห์คำตอบ การเลือกกิ่งที่นำมาตอนเป็นสิ่งสำคัญ ซึ่งควรเลือกกิ่งที่ไม่แก่และไม่อ่อนจนเกินไป ควรเป็นกิ่งที่ตั้งตรงหรือเอียงเล็กน้อย เพื่อให้รากที่ขยายออกมาไม่ปลายรากชี้ฟ้า มีความยาวประมาณ 50-70 เซนติเมตร และเป็นกิ่งที่เจริญเติบโตและแข็งแรง ไม่มีโรคและแมลงรบกวน ดังนั้น ข้อ 1. จึงเป็นคำตอบที่ถูกต้อง

นักเรียนควรรู้

๑ การปักชำ เป็นการนำส่วนต่างๆ ของพืชพันธุ์ดีมาตัดปักชำบนวัสดุเพาะชำเพื่อให้เกิดรากและแตกยอด ได้เป็นพืชต้นใหม่ที่มีลักษณะเหมือนต้นแม่ การปักชำให้ได้ผลดีขึ้นอยู่กับปัจจัยหลายอย่าง เช่น

- ความยากง่ายในการออกรากของกิ่งพันธุ์นั้นๆ
- ช่วงเวลาในการปักชำ เช่น ปักชำในเวลาเช้าหรือเย็นจะช่วยลดปัญหาการคายน้ำได้
- ความอ่อนแก่ของกิ่งพันธุ์
- สภาพแวดล้อม เช่น ความชื้นแสง เวลานั้นกิ่งมาปักชำให้ปักกิ่งเอนประมาณ 45 องศา โดยให้ปลายกิ่งชี้ทางทิศตะวันตก ตาที่แตกขึ้นมาใหม่จึงจะชี้ไปทางทิศตะวันออก เพื่อให้ได้รับแสง
- ชนิดของกิ่งที่นำมาปักชำ เช่น ถ้าเป็นกิ่งที่มีดอกและผลติดอยู่ จะออกรากยากกว่ากิ่งที่ไม่มีแต่ใบเพียงอย่างเดียว

Practice Teaching

ขั้นนำ

- ครูแบ่งนักเรียนออกเป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มไม้ดอกและกลุ่มไม้ประดับ จากนั้นให้นักเรียนร่วมกันบอกชื่อไม้ดอกหรือไม้ประดับที่ตนเองรู้จักตามกลุ่มของตนเองให้มากที่สุด โดยกลุ่มใดบอกชื่อได้มากกว่าเป็นฝ่ายชนะ
- ครูสอบถามนักเรียนว่า
  - นักเรียนชอบไม้ดอกหรือไม้ประดับอะไรมากที่สุด
(แนวตอบ พิจารณาตามคำตอบของนักเรียน โดยให้ขึ้นอยู่กับดุลยพินิจของครูผู้สอน)
  - ไม้ดอกหรือไม้ประดับชนิดนั้นมีประโยชน์อย่างไร
(แนวตอบ พิจารณาตามคำตอบของนักเรียน โดยให้ขึ้นอยู่กับดุลยพินิจของครูผู้สอน)
- ครูเปิดคลิปสื่อประกอบการสอน เรื่อง การปลูกไม้ดอกไม้ประดับ (การปักชำกุหลาบ) ให้นักเรียนดู พร้อมทั้งให้นักเรียนแสดงความคิดเห็นว่า การปลูกด้วยวิธีนี้มีข้อดีอย่างไร และถ้าไม่ปลูกด้วยวิธีนี้ สามารถปลูกด้วยวิธีอะไรได้อีกบ้าง

๓ การปลูกไม้ดอกไม้ประดับ

หนูๆ รู้ไหมว่าขั้นตอนการปลูกไม้ดอกไม้ประดับมีอะไรบ้างคะ

หลักการปลูกไม้ดอกไม้ประดับ

- สำรวจความต้องการในการปลูกพืชของตนเอง
- เตรียมสถานที่หรือเตรียมแปลงเพื่อเพาะปลูก อุปกรณ์การเกษตร ดินปลูก เมล็ดพันธุ์หรือกิ่งพันธุ์
- ปลูกไม้ดอกไม้ประดับด้วยการเพาะเมล็ดหรือกิ่งพันธุ์
- บำรุงรักษาและดูแลไม้ดอกไม้ประดับ
- เก็บเกี่ยวผลผลิตจากไม้ดอกไม้ประดับ

ขั้นตอน

- เตรียมดิน** โดยกำจัดวัชพืชออกจากดินให้หมด ขุดและพลิกดินด้านล่างขึ้น ตากดินทิ้งไว้ประมาณ ๑ สัปดาห์ เพื่อฆ่าเชื้อโรค จากนั้นย่อยดินเป็นก้อนเล็ก ๆ แล้วผสมปุ๋ยคอกหรือปุ๋ยอินทรีย์ลงไป อาจใส่เศษฟางหรือเปลือกถั่วลงไปด้วย เพื่อเพิ่มธาตุอาหารและปรับให้ดินร่วนซุยยิ่งขึ้น

- ขุดหลุม** ให้ขุดหลุมปลูกในแปลงลึกพอสมควร แล้วรดน้ำในหลุมให้ชุ่ม ถ้าปลูกในกระถางให้ใส่ดินครึ่งกระถาง
- ขุดต้นกล้า** ใช้ช้อนปลูกขุดโคนต้นกล้าให้ดินติดมากับราก แล้ววางต้นกล้างลงในหลุมปลูกหรือกระถาง แล้วกลบดินที่โคนต้นกล้า จากนั้นรดน้ำให้ชุ่ม

- ทำร่มหรือเพิงบังแดด** จนกว่าต้นกล้าที่ปลูกจะแข็งแรงดี

การปลูกไม้ดอกไม้ประดับ (การปักชำกุหลาบ)

คลิกเพื่อดูสื่อประกอบเรื่อง การปลูกไม้ดอกไม้ประดับ (การปักชำกุหลาบ)

สื่อ Digital

คลิปสื่อประกอบการสอน

ศึกษาเพิ่มเติมเกี่ยวกับตัวอย่างการปลูกไม้ดอกไม้ประดับ จากคลิปสื่อประกอบการสอน เรื่อง การปลูกไม้ดอกไม้ประดับ (การปักชำกุหลาบ) <https://www.aksorn.com/qrcode/4f10301>

ข้อสอบเน้น การคิด

การปลูกพืชควรคำนึงถึงสิ่งใดเป็นลำดับแรกๆ

- ชนิดของดินที่นำมาใช้ปลูก
- ร้านขายปุ๋ยเคมีที่มีคุณภาพ
- สายพันธุ์พืชที่เลือกมาปลูก
- การเลือกใช้น้ำหมักชีวภาพในการบำรุงพืช

วิเคราะห์คำตอบ ก่อนปลูกพืชทุกครั้ง ต้องวางแผนก่อนว่าต้องการปลูกพืชอะไร ปลูกไปเพื่ออะไร เพื่อจะได้เลือกพันธุ์พืชที่ต้องการปลูกได้อย่างเหมาะสม จากนั้นจึงควรคำนึงถึงวิธีการปลูก การดูแลบำรุงรักษาพันธุ์พืช ดังนั้น ข้อ 3. จึงเป็นคำตอบที่ถูกต้อง

- ๑ รดน้ำ ในตอนเช้าและตอนเย็นในปริมาณที่เหมาะสมกับพืชแต่ละชนิดอย่างสม่ำเสมอ

การดูแลบำรุงรักษา

- ๒ พรวนดิน ทุก ๆ ๗-๑๐ วัน

- ๓ ใส่ปุ๋ย ให้เหมาะกับพืชแต่ละชนิด

- ๔ ถอนหรือขุด วัชพืชที่อยู่เสมอ

- ๕ เก็บศัตรูพืชทั้ง หรือฉีดพ่นยากำจัดศัตรูพืช ที่ทำจากพืชสมุนไพร

การเก็บเกี่ยว

- ๑ เก็บเกี่ยวในตอนเช้าหรือเย็น แล้วนำไปแช่น้ำหรือพรมน้ำไว้

- ๒ ตัดดอกหรือกิ่งที่ต้องการ โดยใช้กรรไกรตัดกิ่งที่สะอาด

- ๓ เลือกเก็บ เฉพาะดอก ใบ หรือกิ่งก้านที่แก่พอควร

! ปลอดภัยไว้ก่อน

กรรไกรตัดกิ่งมีความแหลมคม ควรจับที่ด้ามจับและไม่นำมาเล่นกันระหว่างทำงาน

ชั้นสอน

สังเกต รับรู้

1. ครูนำวัสดุ อุปกรณ์ และเครื่องมือในการปลูกพืชมาแสดงให้นักเรียนดู แล้วให้นักเรียนบอกชื่อ วิธีการใช้งาน
2. ครูถามกระตุ้นความคิดนักเรียนว่า
  - การปลูกไม้ดอกไม้ประดับมีความสำคัญอย่างไร
  - (แนวตอบ ตกแต่งสถานที่ให้สวยงาม)
3. ครูให้นักเรียนดูตัวอย่างการปลูกไม้ดอกไม้ประดับจาก PowerPoint เรื่อง การปลูกและดูแลรักษาไม้ดอกไม้ประดับ
4. ครูสาธิตวิธีการปลูกและดูแลรักษาไม้ดอกไม้ประดับ พร้อมอธิบายประกอบที่ละขั้นตอนอย่างช้าๆ เพื่อให้นักเรียนสังเกตและจดจำได้อย่างถูกต้อง

ทำตามแบบ

5. ให้แต่ละกลุ่มฝึกปลูกและดูแลรักษาไม้ดอกไม้ประดับที่ครูเตรียมมา
6. ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มสรุปขั้นตอนการปลูกไม้ดอกไม้ประดับของกลุ่มตนเอง

ข้อสอบเน้น การคิด

ข้อใดเป็นวิธีการใช้สารกำจัดศัตรูพืชที่ปลอดภัยมากที่สุด

1. ฉีดพ่นสารจากด้านบนลงด้านล่าง
2. ฉีดพ่นสารให้ชิดโคนลำต้นมากที่สุด
3. ใช้ผ้าปิดแค่ปากขณะพ่นสารกำจัดศัตรูพืช
4. หลังฉีดพ่นเสร็จแล้ว ให้ความสะอาดร่างกายทันที

วิเคราะห์คำตอบ สารกำจัดศัตรูพืชเป็นสารที่อาจก่อให้เกิดอันตรายต่อร่างกายได้ จึงต้องใช้อย่างระมัดระวัง เช่น ขณะใช้งาน ควรสวมหน้ากากและถุงมือ เพื่อป้องกันการสูดดมสารเข้าสู่ร่างกาย เมื่อใช้งานเสร็จแล้ว จึงควรทำความสะอาดร่างกาย โดยเฉพาะมือที่จับสาร เพื่อป้องกันไม่ให้สารเข้าสู่ร่างกายได้ ดังนั้น ข้อ 4. จึงเป็นคำตอบที่ถูกต้อง

สื่อ Digital

PowerPoint

ศึกษาเพิ่มเติมเกี่ยวกับตัวอย่างการปลูกและดูแลรักษาไม้ดอกไม้ประดับ จาก PowerPoint เรื่อง การปลูกและดูแลรักษาไม้ดอกไม้ประดับ <https://www.aksorn.com/qrcode/TMPPCAP40>

ชั้นสอน

ทำโดยไม่มีแบบ

7. ครูมอบหมายให้นักเรียนบำรุงดูแลรักษา ไม้ดอกหรือไม้ประดับที่กลุ่มของตนเองปลูก เป็นเวลา 2 สัปดาห์ แล้วบันทึกผลลงใน ใบงานที่ 3.2 เรื่อง การปลูกและดูแลรักษา ไม้ดอกไม้ประดับ
8. เมื่อครบ 2 สัปดาห์ ให้นักเรียนนำไม้ดอก หรือไม้ประดับที่ดูแลมานำเสนอหน้าชั้นเรียน พร้อมทั้งอธิบายการดูแลรักษาและการเจริญเติบโต

ฝึกให้ชำนาญ

9. ให้นักเรียนสืบค้นเพิ่มเติมว่า ถ้าต้องดูแล ไม้ดอกหรือไม้ประดับที่ปลูกนี้ไปอีก 2 สัปดาห์ นักเรียนจะมีวิธีดูแลบำรุงรักษาอย่างไร เพื่อให้เจริญเติบโตกว่าปัจจุบัน
10. นักเรียนแต่ละกลุ่มนำข้อมูลที่สืบค้นมา วางแผนการดูแลบำรุงรักษาไม้ดอกหรือ ไม้ประดับของกลุ่มตนเอง แล้วนำไปปฏิบัติจริง
11. นักเรียนบันทึกผลการเจริญเติบโตของไม้ดอก หรือไม้ประดับลงในแบบบันทึก แล้วนำเสนอ หน้าชั้นเรียน

ตัวอย่าง

การปลูกดาวเรือง

ดาวเรือง เป็นไม้ดอกที่คนไทยนิยมปลูกันมากเนื่องจาก ปลูกง่าย ให้ดอกเร็ว และรูปทรงของดอกสวยงาม สีสัน สดใส การปลูกดาวเรืองสามารถกำหนดระยะเวลาการ ออกดอกได้ และปลูกได้ทุกพื้นที่ตลอดปี ดาวเรืองเป็น ไม้ดอกที่ทำรายได้ให้กับผู้ปลูกสูง นิยมปลูกเพื่อตัดดอกขาย และปลูกในกระถาง หรือถุงพลาสติก เพื่อประดับตกแต่งอาคารสถานที่

การขยายพันธุ์

ใช้วิธีการเพาะเมล็ด

การเพาะเมล็ด

๑. นำปุ๋ยอินทรีย์ผสมกับขุยมะพร้าว แล้วคลุกให้เข้ากัน
๒. ใส่ปุ๋ยลงในถาดเพาะกล้าดาวเรืองที่เตรียมไว้ให้เต็ม
๓. คัดเลือกเมล็ดพันธุ์ดาวเรืองที่สมบูรณ์มาเพาะ โดยใช้นิ้วชี้ขุดปุ๋ยในถาดเพาะกล้า ให้เป็นหลุมเล็กน้อย นำเมล็ดพันธุ์หยอดใส่หลุม หลุมละ ๑-๒ เมล็ด แล้วกลบ ทับด้วยปุ๋ยอินทรีย์กับขุยมะพร้าวที่ผสมแล้วอีกครั้ง
๔. นำไปวางไว้ในโรงเพาะที่คลุมด้วยหลังคาทึบแสง
๕. รดน้ำวันละ ๒ ครั้ง เข้า-เย็น ทิ้งไว้ประมาณ ๓-๔ วัน ต้นกล้าดาวเรืองจะเริ่ม แตกเป็นต้นอ่อนขึ้น
๖. ย้ายต้นกล้ามายังโรงเพาะที่มีแสงแดดส่องผ่านเล็กน้อย เพื่อให้ใบอ่อนชูรับแสง

เมล็ดพันธุ์ดาวเรือง

ถาดเพาะกล้า

ต้นกล้า

นักเรียนลองใช้วิธีนี้ปลูกดาวเรือง และบันทึกผลลงในแบบบันทึก

นักเรียนควรรู้

1 ดาวเรือง เป็นไม้ดอกที่นิยมปลูกันหลายบ้าน เพราะมีประโยชน์ที่ หลากหลาย เช่น

1. ดินและดอกใช้ตกแต่งสถานที่ เช่น บ้าน อาคารสถานที่ราชการ
2. ดอกใช้ในพิธีการทางศาสนา เช่น นำมาบูชาพระ
3. น้ำมันหอมระเหยของดาวเรืองใช้บำรุงผมและผิว
4. สีที่สกัดจากดอกใช้ผสมอาหารและย้อมผ้า
5. ดอกใช้ผสมกับอาหารไก่ไข่เพื่อให้ไข่แดงที่มีสีสวย
6. รากควบคุมปริมาณไส้เดือนฝอยในดิน
7. น้ำคั้นจากใบใช้แก้อาการหูดหูด
8. ใบและช่อดอกนำมาชงกับน้ำ ใช้เป็นยาขับพยาธิ

ข้อสอบเน้น การคิด

จอยต้องการปลูกกุหลาบ เพื่อใช้ตกแต่งบ้านให้สวยงาม จอยควร ปฏิบัติอย่างไร

วิเคราะห์คำตอบ จอยควรปฏิบัติตามกระบวนการทำงาน ดังนี้

1. กำหนดความต้องการในการเลือกพันธุ์กุหลาบ เช่น ต้องการ กุหลาบมีกลิ่นหอม ต้องการกุหลาบสีแดง ดอกใหญ่
2. สืบค้นข้อมูลเกี่ยวกับพันธุ์กุหลาบ วิธีการปลูก การบำรุงดูแล รักษา การเก็บเกี่ยวผลผลิต แล้วนำข้อมูลมาวางแผนการปลูก
3. ปลูกกุหลาบตามแผนงานที่วางไว้ พร้อมทั้งดูแลรักษากุหลาบ ให้เจริญเติบโต
4. ตัดดอกกุหลาบไปประดับตกแต่งบ้านตามที่ต้องการ และดูแล บำรุงรักษาดันกุหลาบให้เจริญเติบโตต่อไป

การปลูกในกระถาง

- เมื่อต้นกล้าดาวเรืองมีอายุ ๑ สัปดาห์ ให้ย้ายลงมาปลูกในถุงพลาสติก โดยนำดินที่ผสมเรียบร้อยแล้วกลับทาบโคนให้เต็ม ควรนำออกแดดเพื่อป้องกันต้นกล้ายืดเข้าหาแสง
- รดน้ำให้ชุ่ม นำปุ๋ยเคมีสูตร ๓๐ : ๒๐ : ๑๐ ^① ละลายน้ำเจือจาง รด ๑-๒ ครั้งต่อสัปดาห์ ทิ้งไว้ประมาณ ๒-๓ สัปดาห์
- เมื่อต้นกล้าดาวเรืองมีความสูงประมาณ ๑๕ เซนติเมตรให้นำต้นกล้าดาวเรืองย้ายลงกระถางอย่างเบามือ นำกระถางดาวเรืองไปตั้งเรียงไว้ที่พื้นเรียบและมีการระบายน้ำที่ดี จากนั้นรดน้ำทุกวัน วันละ ๑-๒ ครั้ง พอให้วัสดุปลูกชื้น

การเก็บเกี่ยว

- เมื่อดาวเรืองออกดอกบานเต็มที่ สามารถตัดดอกไปจำหน่ายหรือประดับตามสถานที่ต่าง ๆ ได้ ให้ใช้มีดหรือกรรไกรตัดกิ่งที่มีความคมตัดดอกดาวเรืองชิดโคนกิ่งมากที่สุด ^②
- หากต้องการนำไปจัดแจกัน ควรตัดให้ก้านยาว ๑๘-๒๐ นิ้ว

นักเรียนลองนำความรู้ไปใช้ประโยชน์
ในการทำสวนที่บ้านหรือโรงเรียน

ขั้นสรุป

นักเรียนและครูร่วมกันสรุปขั้นตอนการปลูกและดูแลบำรุงรักษาไม้ดอกไม้ประดับ

ขั้นประเมิน

- ครูตรวจบันทึกการเจริญเติบโตของไม้ดอกไม้ประดับ
- ครูสังเกตพฤติกรรมการทำงานรายบุคคล
- ครูสังเกตพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม
- ครูสังเกตความสามารถในการคิดและความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต

ข้อสอบเน้น การคิด

ถ้าปลูกดอกไม้เพื่อตัดดอก แล้วดอกที่ออกมามีขนาดเล็กกว่าต้นพันธุ์จริง ควรทำอย่างไร

- ใช้สารเคมีกำจัดวัชพืชที่มากินดอก
- รดน้ำในปริมาณมากขึ้นกว่าเดิมสองเท่า
- ถอนต้นเก่าทิ้ง แล้วไปซื้อต้นใหม่มาปลูกแทน
- หาสาเหตุที่ทำให้ดอกมีขนาดเล็ก แล้วปรับปรุงการดูแล

วิเคราะห์คำตอบ ถ้าไม้ดอกไม้ปลูกให้ดอกที่มีขนาดเล็กกว่าต้นแม่พันธุ์ ควรหาสาเหตุว่าเกิดจากอะไร เช่น การใส่ปุ๋ย การรดน้ำ สภาพอากาศ เพื่อจะได้หาวิธีแก้ไขที่ถูกต้องและเหมาะสม เพราะถ้าไม่รู้สาเหตุที่แท้จริง การแก้ปัญหาอาจไม่สำเร็จ ยังได้ผลผลิตที่เหมือนเดิมก็ได้ ดังนั้น ข้อ 4. จึงเป็นคำตอบที่ถูกต้อง

นักเรียนควรรู้

① ปุ๋ยเคมีสูตร 30 : 20 : 10 เป็นปุ๋ยที่ได้จากสารอนินทรีย์หรืออินทรีย์สังเคราะห์ โดยตัวเลขด้านหลังจะหมายถึงความเข้มข้นของเคมีในปุ๋ย (N-P-K) ได้แก่ ไนโตรเจน (N) ฟอสฟอรัส (P) และโพแทสเซียม (K) ดังนั้น ปุ๋ยเคมีสูตร 30 : 20 : 10 จึงเป็นปุ๋ยที่มีธาตุไนโตรเจน 30% ฟอสฟอรัส 20% และโพแทสเซียม 10% ของน้ำหนักปุ๋ย โดยธาตุไนโตรเจนที่มีมากที่สุดนี้ มีคุณสมบัติเร่งการเจริญเติบโตของต้นพืช มักให้ในระยะเพาะกล้า จะทำให้ต้นพืชโตขึ้นอย่างรวดเร็วและมีใบสีเขียวสวยงาม

② กรรไกรตัดกิ่ง เป็นอุปกรณ์ทางการเกษตรที่สำคัญ นักเรียนควรเลือกกรรไกรตัดกิ่งที่ทำจากวัสดุคุณภาพดี และเลือกใช้กรรไกรตัดกิ่งที่ถูกประเภทและเหมาะสมกับการใช้งาน ไม่ควรนำกรรไกรขนาดเล็กสำหรับงานเบาไปใช้กับกิ่งขนาดใหญ่เกินไป เพราะจะทำให้กรรไกรเสียหาย

Project-Based Learning

ขั้นนำ

1. ครูนำภาพห้องหรือบ้านที่ตกแต่งด้วยไม้ดอกไม้ประดับมาให้นักเรียนดู แล้วให้นักเรียนบอกความรู้สึกเมื่อเห็นภาพเหล่านี้
2. นักเรียนระดมความคิดว่า ไม้ดอกไม้ประดับสามารถนำไปใช้ประโยชน์อย่างไรได้อีกบ้าง

ขั้นสอน

ระบุปัญหา

1. ครูตั้งประเด็นคำถามว่า
    - ถ้านักเรียนต้องการให้บ้านของนักเรียนมีความสวยงามและน่าอยู่ โดยจะต้องเลือกไม้ดอกไม้ประดับ 1 ชนิด ไปตกแต่งนักเรียนจะมีวิธีการอย่างไร
- (แนวตอบ เลือกตามความต้องการที่จะนำไปใช้ประโยชน์ และความเหมาะสมกับสภาพภูมิอากาศและพื้นที่)

ตัวอย่าง

การปลูกมะลิ

มะลิ เป็นไม้ดอก มีสีขาว กลิ่นหอม สามารถนำมาใช้ประโยชน์ได้หลายอย่าง เช่น ร้อยพวงมาลัย ทำดอกไม้แห้ง หรือนำมาสกัดทำน้ำมันหอมระเหย

การขยายพันธุ์

ใช้วิธีการปักชำ

การปลูก

1. พรวนดินให้ร่วนซุย แล้วขุดหลุมลึก กว้างและยาวด้านละ ๓๐ เซนติเมตร
2. ผสมดินโดยใช้ดิน ปุ๋ยคอก ใบไม้ หรือปุ๋ยหมัก ในอัตราส่วน ๑ : ๑ : ๑ คลุกเคล้าให้เข้ากัน แล้วใส่กลับลงไปหลุม
3. ทั้งดินไว้ประมาณ ๗-๑๐ วัน จึงนำต้นมะลิที่ซื้อมาหรือได้จากการปักชำลงปลูก

การดูแลบำรุงรักษา

1. กำจัดวัชพืชรบกวนโดยใช้จอบขุดออกหรือใช้มือถอนโดยไม่ให้กระเทือนโคนต้นมะลิ
2. ใส่ปุ๋ยโดยใช้ปุ๋ยสูตรเสมอ เช่น ปุ๋ยสูตร ๑๕ : ๑๕ : ๑๕ โดยหว่านบนแปลงบริเวณใกล้โคนต้น แล้วใช้จอบหรือเสียมพรวนดินให้ปุ๋ยผสมกับดิน แล้วรดน้ำตาม
3. ตัดแต่งทรงต้นมะลิให้โปร่ง ตัดกิ่งที่แห้งและตายออกเพื่อให้แสงแดดสามารถส่องเข้าถึงลำต้นได้ และช่วยให้โรคและแมลงลดลง
4. รดน้ำวันละ ๑-๒ ครั้ง หรือสัปดาห์ละครั้ง ขึ้นอยู่กับสภาพความชื้นของดิน โดยรดน้ำในตอนเช้า แต่ระวังอย่าให้น้ำท่วมหรือมีน้ำขังอยู่ในแปลงนาน ๆ เพราะจะทำให้ต้นมะลิแคะแกร็น ใบเหลือง และตายได้

การเก็บเกี่ยว

ควรเก็บขณะที่ดอกตูม มีสีขาวนวล โดยใช้มือเด็ดตรงก้านดอกได้กลีบเลี้ยง และควรเก็บในเวลาเช้าขณะที่อากาศไม่ร้อน เพื่อมะลิจะสดและอยู่ได้นาน

หนูทำได้

การปลูกและบำรุงรักษาไม้ดอกไม้ประดับ

ทำได้ดี

พอทำได้

ควรปรับปรุง

นักเรียนลองใช้วิธีปลูกไม้ดอกไม้ประดับชนิดอื่นดูสิ

นักเรียนควรรู้

1 การปลูกมะลิ ถ้าต้องการให้มะลิออกดอกจำนวนมาก ผู้ปลูกต้องหมั่นดูแลต้นมะลิด้วยการปฏิบัติ ดังนี้

- รดน้ำให้ชุ่มวันละ 2 ครั้ง เช้า-เย็น เพราะมะลิชอบน้ำ แต่ต้องไม่แฉะหรือมีน้ำขัง เพราะอาจทำให้รากเน่าและเกิดโรคเชื้อราได้
- ปลูกไว้ในบริเวณที่แสงแดดเข้าถึง
- ใส่ปุ๋ยคอกสัปดาห์ละ 1 ครั้ง
- เมื่อต้นมะลิเริ่มโตใช้กรรไกรตัดกิ่งให้เป็นทรง ไม่เป็นพุ่มหนาทึบ จะช่วยป้องกันพวกแมลงได้

2 ปุ๋ยคอก คือ มูลสัตว์ เช่น มูลโค กระบือ สุกร สัตว์ปีก ที่ขับถ่ายสะสมอยู่ตามคอก ตลอดจนน้ำล้างคอกที่รวมเก็บสะสมในบ่อเก็บน้ำทิ้ง เมื่อรวบรวมได้มากพอสามารถนำมาทำปุ๋ยคอกได้ เพราะในมูลสัตว์เหล่านี้มีฟาง วัสดุรองกรง เศษอาหาร เศษพืช และปัสสาวะรวมอยู่ด้วย

กิจกรรม สร้างเสริม

ให้นักเรียนแบ่งกลุ่มเป็น 2 กลุ่ม โดยให้กลุ่มแรกทำสมุดภาพไม้ดอกไม้ประดับในชุมชน และกลุ่มที่สองทำสมุดภาพไม้ประดับที่พบในชุมชน โดยติดภาพไม้ดอกไม้ประดับ แล้วอธิบายชื่อ สถานที่ที่พบ และวิธีการดูแลรักษา แล้วนำเสนอ

กิจกรรม ท้าทาย

ให้นักเรียนสืบค้นข้อมูลเกี่ยวกับไม้ดอกไม้ประดับที่เป็นพืชเศรษฐกิจที่สำคัญของชุมชน จากนั้นจัดทำเป็นรายงานการปลูกไม้ดอกไม้ประดับชนิดนั้น แล้วนำเสนอ

กิจกรรม

พัฒนาการทำงาน

ตอนที่ ๑ ถามมาหฺนตอบได้

1. ไม้ดอกและไม้ประดับมีความเหมือนและแตกต่างกันอย่างไร
2. อุปกรณ์ทำการเกษตรที่ใช้สำหรับปลูกไม้ดอกไม้ประดับมีอะไรบ้าง
3. การดูแลต้นมะลิโดยรดน้ำให้ท่วมเสมอ พรวันดิน และใส่ปุ๋ยทุกวัน เป็นการปฏิบัติที่เหมาะสมหรือไม่ อย่างไร
4. นักเรียนคิดว่า ไม้ดอกไม้ประดับนอกจากให้ความสวยงามแล้ว ยังมีประโยชน์อะไรอีกบ้าง
5. ถ้านักเรียนต้องการปลูกไม้ดอกไม้ประดับที่บ้านของตนเองจะเลือกปลูก ไม้ดอกไม้ประดับชนิดใด พร้อมทั้งบอกเหตุผล

ตอนที่ ๒ ฝึกทักษะการทำงาน

1. แบ่งกลุ่ม ร่วมกันแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับวิธีการปลูกไม้ดอก ไม้ประดับ โดยแต่ละกลุ่มจะได้ไม้ดอกไม้ประดับที่ต่างชนิดกัน แล้วออกมานำเสนอเป็นแผนผังความคิด
2. แบ่งกลุ่ม เลือกไม้ดอกไม้ประดับที่สนใจมา ๑ ชนิด จากนั้นสืบค้น ข้อมูลเกี่ยวกับการปลูกไม้ดอกไม้ประดับจากแหล่งการเรียนรู้ต่าง ๆ และบันทึกลงในสมุด แล้วออกมาแนะนำหน้าชั้นเรียน ดังนี้
  - ไม้ดอกไม้ประดับที่กลุ่มฉันต้องการปลูก
  - วิธีการปลูก ดูแล และเก็บเกี่ยวผลผลิต
  - วัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ในการปลูก
  - ประโยชน์ของไม้ดอกไม้ประดับที่กลุ่มฉันต้องการปลูก
  - ไม้ดอกไม้ประดับที่กลุ่มฉันต้องการปลูกจะนำไปใช้ประโยชน์อะไร

ชั้นสอน

วางแผน

2. ให้นักเรียนวางแผนการปลูกไม้ดอกไม้ประดับ ของตนเอง โดยอาจเลือกจากที่มีอยู่ในบ้านหรือ ที่ไม่เคยมีอยู่ในบ้านก็ได้ โดยกำหนดประเด็น ดังนี้
  - ชนิดของไม้ดอกไม้ประดับที่ต้องการปลูก
  - เหตุผลที่ต้องการปลูก
  - พื้นที่หรือบริเวณที่ปลูก
  - วิธีการดูแลบำรุงรักษา
  - ประโยชน์ใช้งาน
3. นักเรียนสืบค้นข้อมูลเกี่ยวกับการปลูกพืชจาก แหล่งการเรียนรู้ต่าง ๆ หรือจากคลิปอักษร เรียนสรุป เรื่อง หลักและวิธีการปลูกไม้ดอก ไม้ประดับ
4. นักเรียนเตรียมพันธุ์พืช วัสดุ อุปกรณ์ และ เครื่องมือในการปลูกพืช

ลงมือทำ

5. นักเรียนปฏิบัติงานในการปลูกพืชที่เลือกเป็น เวลา 1 เดือน แล้วบันทึกผลลงในใบกิจกรรม

ทบทวน

6. ในระหว่างการทำงาน ให้นักเรียนตรวจสอบผล การทำงานและปรับปรุงการทำงานให้ดีขึ้น

แนวตอบ ถามมาหฺนตอบได้

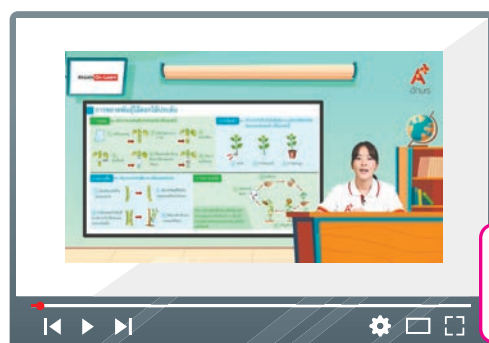
1. ไม้ดอกไม้ประดับมีความเหมือนกัน คือ เป็นพืชที่ใช้ประดับตกแต่งสถานที่ให้ เกิดความสวยงาม แต่มีความแตกต่างกัน คือ ไม้ดอกจะมีดอกที่มีสีกลิ่นหรือ กลิ่นหอม แต่ไม้ประดับจะมีใบที่สวยงาม
2. คำตอบมีหลากหลายขึ้นอยู่กับนักเรียนแต่ละคน เช่น จอบ เสียม ขอนปลูก
3. ไม่เหมาะสม เพราะการรดน้ำให้ท่วมจะทำให้ต้นมะลิแคะแกร็น ใบเหลือง และตายได้
4. ไม้ดอกไม้ประดับบางชนิดสามารถนำมาเป็นส่วนประกอบในอาหารได้ และ นำไปจำหน่ายเพื่อหารายได้ให้กับผู้ปลูกได้
5. คำตอบมีหลากหลายขึ้นอยู่กับนักเรียนแต่ละคน

สื่อ Digital

คลิปอักษรเรียนสรุป

ศึกษาเพิ่มเติมเกี่ยวกับการปลูกพืช จากคลิปอักษรเรียนสรุป เรื่อง หลักและ วิธีการปลูกไม้ดอกไม้ประดับ <https://www.aksorn.com/qrcode/TMAOL-CAP40003>

ขั้นสอน

นำเสนอ

- เมื่อครบ 1 เดือน ให้นักเรียนนำพืชที่ปลูกไปใช้ประโยชน์ตามแผนที่วางไว้ พร้อมทั้งถ่ายรูปผลงาน
- นักเรียนนำผลงานมารายงานหน้าชั้นเรียน

ขั้นสรุป

- ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปความสำคัญของการปลูกไม้ดอกไม้ประดับในชีวิตประจำวัน
- ครูให้นักเรียนทำแบบทดสอบหลังเรียน

ขั้นประเมิน

- ครูตรวจแผนงานการปลูกไม้ดอกไม้ประดับ และการนำไม้ดอกไม้ประดับไปใช้ประโยชน์
- ครูตรวจแบบทดสอบหลังเรียน
- ครูสังเกตพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม
- ครูสังเกตพฤติกรรมการทำงานรายบุคคล
- ครูประเมินความสามารถในการคิดและความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต โดยใช้เกณฑ์จากแบบประเมินสมรรถนะสำคัญของผู้เรียน

Active Learning

เรื่อง ปลูกไม้ดอกไม้ประดับ

คำชี้แจง : ให้นักเรียนปลูกไม้ดอกไม้ประดับที่ตนเองสนใจ โดยปฏิบัติ ดังนี้

- สำรวจความต้องการของตนเองในการปลูกไม้ดอกไม้ประดับ
  - เหตุผลที่ต้องการปลูก
  - พื้นที่หรือบริเวณที่ปลูก
  - ชนิดของไม้ดอกไม้ประดับที่ต้องการปลูก
- เลือกไม้ดอกไม้ประดับที่ต้องการปลูกมา ๒-๓ ชนิด และสืบค้นข้อมูลเกี่ยวกับการปลูกไม้ดอกไม้ประดับจากแหล่งข้อมูลต่าง ๆ อย่างน้อย ๓-๕ แหล่ง
- เลือกปลูกไม้ดอกไม้ประดับที่เหมาะสมมา ๑ ชนิด แล้ววางแผนปลูก เช่น วิธีปลูก ขั้นตอนการปลูก วิธีดูแลรักษา ค่าใช้จ่าย การใช้ประโยชน์
- ปลูกไม้ดอกไม้ประดับ แล้วบำรุงดูแลรักษาโดยทำงานด้วยตนเองเป็นระยะเวลา ๑ เดือน แล้วบันทึกหรือถ่ายภาพ/ถ่ายคลิปวิดีโอการทำงานในแต่ละขั้นตอน
- เมื่อครบ ๑ เดือน ให้นำไม้ดอกไม้ประดับไปใช้ประโยชน์ตามที่ต้องการ
- นำเสนอกระบวนการทำงานปลูกไม้ดอกไม้ประดับของตนเองที่หน้าชั้น พร้อมแสดงภาพหรือคลิปวิดีโอ

สมรรถนะสำคัญสำหรับผู้เรียน

- ความสามารถด้าน
- ☒ การคิด
  - ☒ การใช้ทักษะชีวิต
  - ☐ การสื่อสาร
  - ☐ การแก้ปัญหา
  - ☐ การใช้เทคโนโลยี

สำหรับนักเรียน

แบบประเมินการทำงาน

คำชี้แจง : ให้นักเรียนประเมินการทำงานของตนเองตามรายการที่กำหนด แล้วขีด ✓ ลงในช่องที่ตรงกับระดับคะแนน

รายการ	ทำได้ดี	พอทำได้	ปรับปรุง
๑. จัดเตรียมอุปกรณ์ทำการเกษตรได้เหมาะสม	☒	☐	☐
๒. เตรียมแปลงเพื่อเพาะปลูกได้เหมาะสม	☒	☐	☐
๓. เพาะปลูกด้วยวิธีการเพาะเมล็ดหรือด้วยวิธีการปักชำได้เหมาะสม	☒	☐	☐
๔. บำรุงรักษาและดูแลไม้ดอกไม้ประดับได้เหมาะสม	☒	☐	☐
๕. เก็บเกี่ยวผลผลิตจากไม้ดอกไม้ประดับได้เหมาะสม	☒	☐	☐
ทำได้ดี = ๓ พอทำได้ = ๒ ปรับปรุง = ๑	รวม		

นักเรียนต้องปฏิบัติตามเงื่อนไขที่กำหนดอย่างเคร่งครัด

นักเรียนควรรู้

- ปลูกไม้ดอกไม้ประดับ การเลือกปลูกไม้ดอกไม้ประดับ นอกจากคำนึงถึง ความชอบของผู้ปลูกแล้ว ยังต้องคำนึงถึงปัจจัยประกอบหลายประการ เช่น
  - แสง พันธุ์ไม้แต่ละชนิดต้องการความเข้มของแสงไม่เท่ากัน จึงควรศึกษาปริมาณของแสงที่พันธุ์ไม้ดอกไม้ประดับแต่ละชนิดต้องการ เพื่อจัดสภาพแวดล้อมให้เหมาะสมกับพันธุ์ไม้แต่ละชนิด
  - น้ำและความชื้น พันธุ์ไม้แต่ละชนิดต้องการน้ำในปริมาณที่แตกต่างกัน ขึ้นอยู่กับขนาดและอายุของพืช ส่วนความชื้นในอากาศเป็นปัจจัยทางอ้อมที่มีผลต่อปริมาณความต้องการน้ำของพืช
  - อุณหภูมิ อุณหภูมิที่เหมาะสมต่อการเจริญของพืชอยู่ในช่วง 15-40 องศาเซลเซียส
  - ดิน ดินที่ดีควรมีความหนาแน่นและความละเอียดของเนื้อดินพอเหมาะ ในการยึดต้นไม้ม มีการระบายน้ำถ่ายเทอากาศ และเก็บความชื้นได้ดี มีธาตุอาหารเพียงพอ

กิจกรรม 21st Century Skills

ครูให้นักเรียนแบ่งกลุ่ม ให้แต่ละกลุ่มปฏิบัติกิจกรรม ดังนี้

- ให้นักเรียนสำรวจความต้องการพืชในชุมชน เช่น ผักสวนครัว ไม้ดอก ไม้ประดับ
- เลือกพืชที่เป็นที่ต้องการของชุมชนมา 1 ชนิด แล้วสืบค้นข้อมูล การปลูกจากแหล่งการเรียนรู้ต่าง ๆ อย่างน้อย 5 แหล่ง
- นำข้อมูลที่ได้มาหลอมรวมแล้วสรุปเป็นวิธีการปลูกและดูแลรักษา พืชของกลุ่มตนเอง
- นำข้อมูลที่ได้นำมาเสนอในรูปแบบสื่อดิจิทัล

โครงสร้างการจัดการเรียนรู้หน่วยที่ 4

แผนการจัดการเรียนรู้	จุดประสงค์	สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน	กระบวนการการเรียนรู้	ประเมิน	สื่อที่ใช้
แผนฯ ที่ 1 งานช่าง 3 ชั่วโมง	1. อธิบายเหตุผลในการเลือกใช้เครื่องมือช่างแต่ละประเภทได้อย่างถูกต้อง (K) 2. มีทักษะในการใช้เครื่องมืองานช่างในการทำงานให้บรรลุเป้าหมายได้ (S) 3. มีเจตคติที่ดีต่อการใช้เครื่องมือช่าง (A)	1) สมรรถนะที่ 2 ความสามารถในการคิด ตัวชี้วัดที่ 1 คิดพื้นฐาน (การคิดวิเคราะห์) พฤติกรรมบ่งชี้ 3. ระบุรายละเอียดคุณลักษณะ และ ความคิดรวบยอดของข้อมูลต่าง ๆ ที่ พบเห็นในบริบทที่เป็นสิ่งใกล้ตัว 2) สมรรถนะที่ 4 ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต ตัวชี้วัดที่ 1 นำกระบวนการเรียนรู้ที่หลากหลาย ไปใช้ในชีวิตประจำวัน พฤติกรรมบ่งชี้ 1. นำความรู้ ทักษะ และกระบวนการที่ หลากหลายมาสร้างชิ้นงาน/สิ่งของ/ เครื่องใช้ และสามารถนำมาแก้ ปัญหาในการดำเนินชีวิตประจำวันได้ อย่างเหมาะสม	กระบวนการ ความรู้ ความเข้าใจ	- ตรวจสอบทดสอบ ก่อนเรียน - ตรวจสอบงานที่ 4.1 เรื่อง การใช้เครื่องมือซ่อมแซม สิ่งของในบ้าน - สังเกตพฤติกรรม การทำงานรายบุคคล - สังเกตพฤติกรรม การทำงานกลุ่ม - สังเกตคุณลักษณะ อันพึงประสงค์	- หนังสือเรียน รายวิชาพื้นฐาน การงานอาชีพ ป.4 - แบบทดสอบ ก่อนเรียน - ใบงานที่ 4.1 เรื่อง การใช้ เครื่องมือ ซ่อมแซมสิ่งของ ในบ้าน - คลิปอักษรเรียน สรุป เรื่อง การ ซ่อมแซมสิ่งของ เครื่องใช้ ในบ้าน - คลิปสื่อประกอบ การสอน เรื่อง เครื่องมือช่าง
แผนฯ ที่ 2 การซ่อมแซม อุปกรณ์ 3 ชั่วโมง	1. อธิบายเหตุผลและหลักในการปฏิบัติงานซ่อมแซมอุปกรณ์และเครื่องมือได้อย่างถูกต้อง (K) 2. ซ่อมแซมของใช้ภายในบ้านได้อย่างถูกต้องตามขั้นตอนกระบวนการ (S) 3. มีความรอบคอบในการซ่อมแซมของใช้ภายในบ้านได้อย่างเป็นระเบียบเรียบร้อยและมีความประณีตในการทำงาน (A) 4. มีจิตสำนึกการใช้ทรัพยากรในการปฏิบัติงานช่างในบ้านอย่างประหยัดและคุ้มค่า (A)	1) สมรรถนะที่ 1 ความสามารถในการสื่อสาร ตัวชี้วัดที่ 1 ใช้ภาษาถ่ายทอดความรู้ ความเข้าใจ ความคิด ความรู้สึก และทัศนะของ ตนเองด้วยการพูดและการเขียน พฤติกรรมบ่งชี้ 1. พูดถ่ายทอดความรู้ ความเข้าใจจาก สารที่อ่าน ฟัง หรือดูตามที่กำหนดได้ 2) สมรรถนะที่ 2 ความสามารถในการคิด ตัวชี้วัดที่ 1 คิดพื้นฐาน (การคิดวิเคราะห์) พฤติกรรมบ่งชี้ 3. ระบุรายละเอียดคุณลักษณะ และ ความคิดรวบยอดของข้อมูลต่าง ๆ ที่พบเห็นในบริบทที่เป็นสิ่งใกล้ตัว	กระบวนการ ปฏิบัติ (Practice Teaching)	- ตรวจสอบกิจกรรม เรื่อง บันนำใจให้ผู้ยากไร้ - ตรวจสอบแบบทดสอบหลังเรียน - สังเกตพฤติกรรม การทำงานรายบุคคล - สังเกตพฤติกรรม การทำงานกลุ่ม - สังเกตคุณลักษณะ อันพึงประสงค์ - ประเมินสมรรถนะสำคัญ ของผู้เรียนในด้านความ สามารถในการสื่อสาร และความสามารถในการใช้ ทักษะชีวิต โดยใช้แบบ ประเมินสมรรถนะสำคัญ ของผู้เรียน	- หนังสือเรียน รายวิชาพื้นฐาน การงานอาชีพ ป.4 - แบบทดสอบ หลังเรียน - ใบกิจกรรม เรื่อง บันนำใจให้ ผู้ยากไร้ - PowerPoint - แบบประเมิน สมรรถนะสำคัญ ของผู้เรียน

แผนการจัด การเรียนรู้	จุดประสงค์	สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน	กระบวนการ การเรียนรู้	ประเมิน	สื่อที่ใช้
		<p>3) สมรรถนะที่ 4</p> <p>ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต</p> <p>ตัวชี้วัดที่ 1</p> <p>นำกระบวนการเรียนรู้ที่หลากหลาย ไปใช้ในชีวิตประจำวัน</p> <p>พฤติกรรมบ่งชี้</p> <p>1. นำความรู้ ทักษะ และกระบวนการที่ หลากหลายมาสร้างชิ้นงาน/สิ่งของ/ เครื่องใช้ และสามารถนำมาแก้ ปัญหาในการดำเนินชีวิตประจำวันได้ อย่างเหมาะสม</p> <p>ตัวชี้วัดที่ 3</p> <p>ทำงานและอยู่ร่วมกันในสังคมอย่างมี ความสุข</p> <p>พฤติกรรมบ่งชี้</p> <p>2. ทำงานร่วมกับผู้อื่น สามารถแสดง ความคิดเห็นและยอมรับความ คิดเห็นผู้อื่น</p>			

สาระสำคัญสำหรับครู

หน่วยการเรียนรู้ที่ 4 ซ่อมแซมอุปกรณ์

งานช่าง

งานช่างเป็นการนำความรู้พื้นฐานของวัสดุ อุปกรณ์ เครื่องมือ และวิธีการทำงาน ตลอดจนกระบวนการทางเทคโนโลยี ทรัพยากร พลังงาน และสิ่งแวดล้อม มาใช้ในการบำรุงรักษา ซ่อมแซม ประกอบ ติดตั้ง และผลิตเครื่องมือ เครื่องใช้ งานช่างโดยทั่วไปมี 4 ลักษณะ คือ

1 งานบำรุงรักษา

เพื่อดูแลรักษาสิ่งของ เครื่องใช้ให้มีสภาพดี และคงทน

2 งานซ่อมแซม

เพื่อให้สิ่งของเครื่องใช้ ที่ชำรุดกลับมาใช้งานได้ ใหม่อีกครั้ง

3 งานประกอบติดตั้ง

เพื่อจัดวางและต่อเติมให้ สิ่งของเครื่องใช้ใช้งานได้

4 งานผลิต

เพื่อสร้างสิ่งของเครื่องใช้ ที่นำมาใช้ประโยชน์ในชีวิต ประจำวัน

ความปลอดภัยในการทำงานช่าง

การทำงานช่างควรคำนึงถึงความปลอดภัยทั้งต่อตนเองและต่อผู้อื่น เพราะถ้าประมาทอาจทำให้เกิดความเสียหายทั้งต่อร่างกายและ ทรัพย์สิน จนถึงขั้นร้ายแรงที่สุด คือ เสียชีวิตได้

1 สาเหตุของการเกิดอุบัติเหตุในงานช่าง มีหลายประการ ดังนี้

- 1) เกิดจากตัวบุคคล เช่น แต่งตัวไม่รัดกุม ไม่ตั้งใจปฏิบัติงาน ไม่สวมใส่เครื่องป้องกันอันตรายขณะปฏิบัติงาน มีสภาพร่างกายที่ไม่พร้อมขณะปฏิบัติงาน
- 2) เกิดจากวัสดุ อุปกรณ์ และเครื่องมือ เช่น เครื่องมือชำรุด ไม่ได้ซ่อมแซม จัดเก็บวัสดุ อุปกรณ์ และเครื่องมือไม่เป็นระเบียบ ใช้เครื่องมือผิดประเภทการใช้งาน
- 3) เกิดจากสภาพแวดล้อม เช่น พื้นที่ทำงานมีสภาพที่ไม่เหมาะสม ลื่น เปียก ไม่มีกฎระเบียบในการปฏิบัติงานในพื้นที่

2 การปฏิบัติงานช่างให้ปลอดภัย สามารถปฏิบัติได้หลายประการ เช่น

- 1) แต่งกายให้รัดกุม
- 2) ไม่ควรหยอกล้อกันในขณะปฏิบัติงาน
- 3) ตรวจสอบสภาพเครื่องมือให้พร้อมใช้ก่อนนำไปใช้งาน
- 4) ควรปฏิบัติงานในสถานที่ที่มีแสงสว่างเพียงพอ และอากาศถ่ายเทสะดวก
- 5) ควรศึกษาวิธีการทำงานของวัสดุ อุปกรณ์ และเครื่องมือช่างให้เข้าใจก่อนปฏิบัติงาน
- 6) หากเครื่องมือช่างชำรุด ควรเขียนป้ายติดไว้ และไม่นำไปใช้งานจนกว่าจะซ่อมเรียบร้อย
- 7) ควรสวมเครื่องป้องกัน เช่น หมวกนิรภัย ถุงมือ ในขณะปฏิบัติงานช่าง
- 8) ไม่ประมาท มีสติอยู่เสมอในขณะปฏิบัติงานช่าง

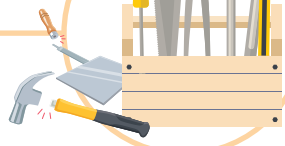
หลักความปลอดภัยในการ ทำงานช่างด้วยกิจกรรม

5ส

ในการปฏิบัติงานช่างให้ปลอดภัย
ควรยึดหลักกิจกรรม 5ส ดังนี้

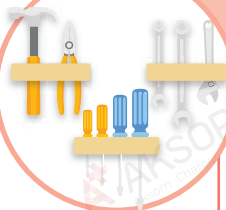

1 สะสาง

แยกของที่ต้องการออกจากของที่ไม่ต้องการและทิ้งของที่ไม่ต้องการ เลือกทิ้งหรือแยกวัสดุ อุปกรณ์ และเครื่องมือที่ยังใช้ได้ออกจากวัสดุ อุปกรณ์ และเครื่องมือที่ไม่ใช้แล้ว เพราะการจัดเก็บของが多เกินความจำเป็นจะทำให้เกิดผลเสียหลาย ๆ อย่าง เช่น หาของไม่พบ มีพื้นที่ทำงานคับแคบ รวมถึงการเกิดอุบัติเหตุบ่อยครั้ง

2 สะดวก

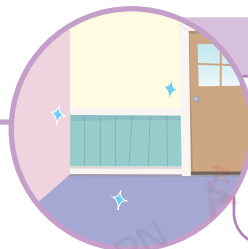
จัดวางวัสดุ อุปกรณ์ เครื่องมือประเภทต่าง ๆ ให้เป็นระเบียบเรียบร้อย เพื่อความสะดวกและความปลอดภัยในการปฏิบัติงาน จัดเก็บเป็นสัดส่วน แยกชนิดประเภทสิ่งของให้สามารถหาได้ง่าย จัดเก็บวัสดุ อุปกรณ์ เครื่องมือที่ใช้บ่อยไว้ใกล้มือ แล้วยังวัสดุ อุปกรณ์ เครื่องมือที่ไม่ค่อยใช้งานเก็บใส่ตู้ ทำให้หยิบใช้ได้ง่ายขึ้น

3 สะอาด

หมั่นทำความสะอาดวัสดุ อุปกรณ์ เครื่องมือในการทำงานช่าง และพื้นที่ในการทำงานช่างเป็นประจำสม่ำเสมอ เพื่อเสริมสร้างสภาพแวดล้อมหรือบรรยากาศในการทำงานที่ดีขึ้น ทำให้วัสดุ อุปกรณ์ เครื่องมือไม่เสื่อมสภาพเร็ว ช่วยเพิ่มประสิทธิภาพและยืดอายุการใช้งานของวัสดุ อุปกรณ์ เครื่องมือ

4 สุขลักษณะ

จัดสถานที่ปฏิบัติงานให้ถูกสุขลักษณะ เป็นระเบียบเรียบร้อย และสะอาดอยู่ตลอดเวลา เพื่อสุขอนามัยของตนเองและเพื่อนร่วมงาน

5 สร้างนิสัย

ปฏิบัติตามหลัก 4ส ข้างต้นให้เป็นนิสัย สร้างนิสัยในการมีจิตสำนึก ทักษะที่ดีในการปฏิบัติงานตามระเบียบและข้อบังคับอย่างเคร่งครัด

หน่วยการเรียนรู้ที่

๕

ซ่อมแซมอุปกรณ์

เพื่อน ๆ รู้ไหมว่า
หากสิ่งของภายในบ้าน
ชำรุด จะต้องทำอะไร

สาระสำคัญ

การซ่อมแซมอุปกรณ์และดูแลรักษาของใช้ภายในบ้าน เป็นการทำให้สิ่งของต่างๆ มีอายุการใช้งานยาวนานขึ้น และช่วยประหยัดค่าใช้จ่ายด้วย

เป้าหมายการเรียนรู้ประจำหน่วยที่ ๕

- รู้จัก ใช้ ดูแล และบำรุงรักษาเครื่องมือช่างได้อย่างถูกวิธี (มฐ. ง ๑.๑ ป.๔/๑, ป.๔/๒, ป.๔/๓)
- ใช้เครื่องมือช่างในการซ่อมแซมดูแลของใช้ได้อย่างเป็นขั้นตอนด้วยความขยัน อดทน และรับผิดชอบ (มฐ. ง ๑.๑ ป.๔/๒)
- ปฏิบัติงานช่างอย่างมีมารยาท (มฐ. ง ๑.๑ ป.๔/๓)
- ซ่อมแซมอุปกรณ์ เครื่องมือเครื่องใช้ได้อย่างประหยัดและคุ้มค่า (มฐ. ง ๑.๑ ป.๔/๔)

กระบวนการความรู้ ความเข้าใจ

ขั้นนำ

- ครูให้นักเรียนทำแบบทดสอบก่อนเรียน
- ครูนำภาพการปฏิบัติงานช่างในลักษณะต่างๆ ให้นักเรียนดู เช่น การซ่อมแซมขาเก้าอี้ การซ่อมเครื่องใช้ไฟฟ้า การซ่อมอุปกรณ์การเรียน
- ครูถามนักเรียนว่า
  - นักเรียนเคยซ่อมแซมเครื่องใช้ภายในบ้านด้วยตนเองหรือไม่ หากเคย นักเรียนปฏิบัติสิ่งใด และมีวิธีในการปฏิบัติงานอย่างไร (แนวตอบ นักเรียนสามารถแสดงความคิดเห็นได้อย่างอิสระ)
- ครูขออาสาสมัครนักเรียน 3 คน ออกมาเล่าประสบการณ์เกี่ยวกับการปฏิบัติงานช่างในบ้านของตนเองให้เพื่อนฟังหน้าชั้นเรียน
- ครูตั้งคำถาม เพื่อให้นักเรียนร่วมกันอภิปรายว่า
  - หากไม่มีความรู้เกี่ยวกับการปฏิบัติงานช่างในบ้าน และต้องการฝึกปฏิบัติงานช่างในบ้านด้วยตนเอง ควรเริ่มต้นการเรียนรู้อย่างไร เพราะเหตุใด (แนวตอบ ศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับหลักการ ทำงานช่าง วิธีการใช้อุปกรณ์และเครื่องมือในการทำงานช่าง เพื่อให้มีความรู้พื้นฐานในการทำงานช่างก่อน แล้วจึงไปศึกษาวิธีการทำงานช่างในเรื่องที่ต้องการต่อไป)

เป้าหมาย การเรียนรู้

หน่วยการเรียนรู้นี้มุ่งเน้นให้นักเรียนเรียนรู้เกี่ยวกับการซ่อมแซมอุปกรณ์ เครื่องใช้ ดังนั้น การสอนควรเน้นให้นักเรียนเห็นความสำคัญของการทำงานช่าง มีความรู้เกี่ยวกับการใช้เครื่องมือช่างอย่างปลอดภัย และได้ลงมือฝึกปฏิบัติในการทำงานซ่อมแซมอุปกรณ์และเครื่องใช้ในบ้านด้วยตนเอง แล้วเกิดความสามารถในการคิดวางแผนและทำงานด้วยตนเองได้ในชีวิตประจำวัน โดยคำนึงถึงการใช้พลังงานและทรัพยากรอย่างคุ้มค่า

แนวตอบ คำถามประจำหน่วยการเรียนรู้

ถ้าสิ่งของภายในบ้านชำรุด ต้องหยุดใช้สิ่งของประเภทนั้น แล้วนำมาพิจารณาว่า สิ่งของชิ้นนั้นมีลักษณะชำรุดอย่างไร สามารถซ่อมแซมด้วยตนเองได้หรือไม่ ถ้าสามารถซ่อมแซมด้วยตนเองได้ ให้ซ่อมแซมด้วยตนเองจนสำเร็จอย่างปลอดภัย แต่ถ้าไม่สามารถซ่อมแซมเองได้ ให้ส่งซ่อมกับผู้ชำนาญในการซ่อมแซม เมื่อซ่อมแซมเสร็จแล้วจึงนำกลับมาใช้งานได้อีกครั้ง

ชั้นสอน

สังเกต ภาระงาน

- ครูให้นักเรียนศึกษา เรื่อง ประโยชน์ของงานช่างในบ้าน จากหนังสือเรียน
- ครูถามนักเรียนว่า
  - การซ่อมแซมสิ่งของเครื่องใช้ภายในบ้าน เป็นหน้าที่ของสมาชิกคนใดในครอบครัว เพราะเหตุใดจึงเป็นเช่นนั้น
(แนวตอบ เป็นหน้าที่ของสมาชิกทุกคนในบ้าน เพราะสิ่งของเครื่องใช้ในบ้านเป็นของใช้ส่วนรวมที่ใช้ด้วยกัน เมื่อเกิดการชำรุดเสียหาย จึงต้องร่วมกันรับผิดชอบในการซ่อมแซมให้อยู่ในสภาพที่ดี)
  - นักเรียนจะได้รับประโยชน์อย่างไรจากการฝึกปฏิบัติงานช่างในบ้านด้วยตนเอง
(แนวตอบ เกิดทักษะในการทำงาน สามารถนำไปประกอบอาชีพในอนาคตได้)

วางแผนปฏิบัติ

- ครูให้นักเรียนแบ่งกลุ่ม กลุ่มละเท่าๆ กัน ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มร่วมกันศึกษา เรื่อง เครื่องมือที่ใช้ในการทำงานช่าง และการดูแลรักษาอุปกรณ์ จากหนังสือเรียนและคลิปอักษรเรียนสรุป เรื่อง การซ่อมแซมสิ่งของเครื่องใช้ในบ้าน แล้วตอบคำถาม
  - เพราะเหตุใดนักเรียนจึงต้องเรียนรู้เกี่ยวกับเครื่องมือช่าง
(แนวตอบ เพื่อให้เลือกใช้เครื่องมือช่างได้เหมาะสมกับงานที่ทำ และใช้เครื่องมือช่างได้อย่างปลอดภัย)

งานช่าง เป็นงานที่เกี่ยวข้องกับการดูแลรักษา ซ่อมแซมสิ่งของต่าง ๆ ซึ่งผู้ทำงานช่างจะต้องรู้จักเลือกใช้เครื่องมือต่าง ๆ ให้เหมาะสมกับงาน และรู้ขั้นตอน วิธีการทำงาน เพื่อให้งานสำเร็จลุล่วงอย่างปลอดภัย และใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า

หนูๆ รู้ไหมคะว่าทำไมเราต้องเรียนรู้เกี่ยวกับงานช่าง

๑ ความหมายและประโยชน์ของงานช่าง

งานช่าง หมายถึง งานที่เกี่ยวข้องกับการสร้าง ซ่อมแซม บำรุงรักษา หรือดัดแปลงวัสดุหรือเศษวัสดุให้เป็นสิ่งของเครื่องใช้ต่าง ๆ ทำให้สิ่งของเครื่องใช้มีอายุการใช้งานยาวนานขึ้น และช่วยประหยัดค่าใช้จ่ายภายในบ้าน งานช่างที่เราพบเห็นมีหลายประเภท เช่น ช่างปูน ช่างไม้ ช่างประปา ช่างไฟ ช่างก่อสร้าง

ตัวอย่าง งานช่าง

สื่อ Digital

ศึกษาเพิ่มเติมเกี่ยวกับการซ่อมแซมสิ่งของเครื่องใช้ในบ้าน จากคลิปอักษรเรียนสรุป เรื่อง การซ่อมแซมสิ่งของเครื่องใช้ในบ้าน (1) <https://www.aksorn.com/qrcode/TMAOLCAP40004>

คลิปอักษรเรียนสรุป

ข้อสอบเน้น การคิด

การปฏิบัติงานช่างในบ้านด้วยตนเอง มีประโยชน์ในข้อใดมากที่สุด

1. เพิ่มเงินออม
2. ลดการใช้ไฟฟ้า
3. ทำให้บ้านสวยงาม
4. มีทักษะการทำงานด้วยตนเอง

วิเคราะห์คำตอบ การทำงานช่างด้วยตนเองได้ ผู้ทำงานต้องมีความรู้ในงานช่าง และฝึกทำงานช่างจนสามารถทำงานช่างในบ้านได้ด้วยตนเอง ซึ่งจะทำให้มีทักษะการทำงานช่างติดตัว สามารถนำไปประยุกต์ในการทำงานช่างอื่นๆ ต่อไป หรือเป็นทักษะในการประกอบอาชีพในอนาคตได้ ดังนั้น ข้อ 4. จึงเป็นคำตอบที่ถูกต้อง

การทำงานช่าง มีประโยชน์ ดังนี้

ประโยชน์

๑. ใช้เครื่องมือช่างแต่ละชนิดได้อย่างถูกวิธี และเหมาะสมกับงาน
๒. ซ่อมแซมของที่ชำรุดแล้ว ให้นำกลับมาใช้ใหม่ได้
๓. ทำให้เข้าใจคุณสมบัติของวัสดุต่าง ๆ ได้ดี ง่ายต่อการเปลี่ยนหรือดูแลรักษา
๔. ตรวจสอบของใช้ภายในบ้านที่ชำรุดและเสียหายได้
๕. ลดค่าใช้จ่ายในครอบครัว และประหยัดทรัพยากรธรรมชาติ
๖. เพิ่มรายได้ให้กับตนเองและครอบครัว โดยประกอบเป็นอาชีพเสริมควบคู่กับการเรียนหรือการทำงานประจำ
๗. ทำให้รู้จักใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ และเกิดความภูมิใจในตนเองที่สามารถซ่อมแซมของใช้ หรือคิดสร้างสรรค์ผลงานใหม่ ๆ ได้

การเรียนรู้งานช่างพื้นฐาน จะทำให้นักเรียนสามารถนำความรู้มาใช้ซ่อมแซม สร้างสิ่งของง่าย ๆ สามารถตรวจสอบ บำรุงรักษาอุปกรณ์ที่ใช้ในชีวิตประจำวันได้ เช่น การต่อท่อประปาภายในบริเวณบ้าน ซ่อมโต๊ะ เก้าอี้ที่ชำรุด และเมื่อนักเรียนพัฒนาความรู้เรื่องงานช่างจนเกิดความชำนาญก็จะสามารถสร้างรายได้เสริมให้กับตนเอง และครอบครัวได้อีกด้วย

ซ่อมใช้จักรยานที่หลุดเองได้ ทำให้เกิดความปลอดภัย

คุณสื่อนักเรียนสามารถดูคลิปสื่อประกอบการสอนเรื่อง การซ่อมแซมของใช้ได้ที่ <https://www.aksorn.com/qrcode/4t10401>

ชั้นสอน

วางแผนปฏิบัติ

4. ครูถามนักเรียนต่อไปว่า
  - การใช้เครื่องมือช่างให้ปลอดภัยสามารถทำได้อย่างไร
(แนวตอบ ใช้ให้ถูกวิธีและไม่นำเครื่องมือช่างมาเล่นกัน)
  - เมื่อใช้เครื่องมือช่างเสร็จแล้วควรทำอะไร
(แนวตอบ ทำความสะอาดและจัดเก็บเข้าที่ให้เรียบร้อย)
5. ครูให้นักเรียนดูคลิปสื่อประกอบการสอน เรื่อง เครื่องมือช่าง แล้วนำตัวอย่างเครื่องมือที่ใช้ในงานช่างประเภทต่างๆ มาให้นักเรียนดู ดังนี้
  - 1) เครื่องมือที่ใช้ในการตัด
  - 2) เครื่องมือที่ใช้ในการตอก
  - 3) เครื่องมือที่ใช้ในการเจาะ
  - 4) เครื่องมือที่ใช้ในการวัดระยะ
  - 5) เครื่องมือที่ใช้ในการคืบ
6. ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มร่วมกันหาข้อมูลในประเด็น ดังต่อไปนี้
  - 1) เครื่องมือที่ใช้ในงานช่างที่ครูนำมาให้ดูมีชื่อเรียกว่าอะไร
  - 2) เครื่องมือชิ้นนั้นเป็นเครื่องมือสำหรับทำอะไร
  - 3) เครื่องมือชิ้นนั้นจัดเป็นเครื่องมือประเภทใด
  - 4) เครื่องมืออื่นๆ ที่จัดอยู่ในประเภทเดียวกันกับเครื่องมือชิ้นนั้นมีอะไรบ้าง
  - 5) เครื่องมือชิ้นนั้นมีวิธีการใช้งานให้ปลอดภัยได้อย่างไร

ข้อสอบเน้น การคิด

ในการทำงานช่าง ควรคำนึงถึงสิ่งใดเป็นลำดับแรก

1. ความรู้ในการทำงานช่าง
2. ค่าใช้จ่ายในการทำงานช่าง
3. จำนวนสมาชิกในการทำงานช่าง
4. การประหยัดทรัพยากรในการทำงานช่าง

(วิเคราะห์คำตอบ ในการทำงานช่างต้องมีความรู้ในเรื่องที่ต้องทำงานก่อน เพื่อให้สามารถวิเคราะห์และวางแผนการทำงานช่างได้ว่า จะใช้วิธีการทำงานแบบใด และทำงานอย่างไรจึงจะปลอดภัย ดังนั้น ข้อ 1. จึงเป็นคำตอบที่ถูกต้อง)

สื่อ Digital

ศึกษาเพิ่มเติมเกี่ยวกับเครื่องมือช่าง จากคลิปสื่อประกอบการสอน เรื่อง เครื่องมือช่าง <https://www.aksorn.com/qrcode/4t10401>

ชั้นสอน

ลงมือปฏิบัติ

- สมาชิกในแต่ละกลุ่มร่วมกันรวบรวมข้อมูล และศึกษาความรู้ เพื่อหาข้อมูลตามประเด็นที่กำหนด แล้วอภิปรายและสรุปคำตอบที่เป็นมติของกลุ่ม
- ตัวแทนแต่ละกลุ่มนำเสนอข้อมูลของกลุ่มตนหน้าชั้นเรียน

พัฒนาความรู้ ความเข้าใจ

- ครูนำกรณีตัวอย่างมาเล่าให้นักเรียนฟัง ดังนี้
  - เอกภพต้องการหาของขวัญวันเกิดให้พ่อ เขาจึงคิดทำป้ายแขวนประตูหน้าห้องนอนให้พ่อ โดยใช้ไม้อัดและเศษวัสดุ อุปกรณ์ที่มีในบ้าน
  - นารีเห็นฝาครอบรูปเผยออกมา เพราะตะปูที่ตรึงฝาครอบรูปหลุดออกมา
- สมาชิกในแต่ละกลุ่มช่วยกันวิเคราะห์ วิเคราะห์ว่า ต้องใช้เครื่องมือที่ใช้ในการทำงานช่างอะไรบ้าง และใช้ทำอะไร
- ครูสุ่มตัวแทนแต่ละกลุ่มนำเสนอผลการวิเคราะห์ วิเคราะห์ หน้าชั้นเรียน โดยครูและเพื่อนช่วยกันตรวจสอบความถูกต้อง
- ครูให้นักเรียนทำใบงานที่ 4.1 เรื่อง การใช้เครื่องมือซ่อมแซมสิ่งของในบ้าน แล้วนำเสนอ

๒ เครื่องมือที่ใช้ในการทำงานช่าง

เครื่องมือที่ใช้ในงานช่าง เป็น

สิ่งจำเป็น เพราะจะทำให้ช่างทำงานหรือซ่อมแซมสิ่งต่าง ๆ ได้ง่ายและสะดวกมากขึ้น เราสามารถแบ่งเครื่องมืองานช่างออกตามลักษณะการใช้งานได้ ดังนี้

หนูๆ มีวิธีใช้เครื่องมือช่างอย่างไรให้ปลอดภัย บ้างคะ

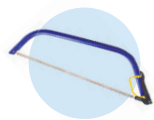
เครื่องมือช่างพื้นฐาน

๑ เครื่องมือที่ใช้ในการตัด

เครื่องมือที่ใช้ในการตัด หรือผ่าวัสดุให้แยกออกจากกัน เช่น เลื่อยยนต์ เลื่อยคั่นธนู กรรไกร มีด คัตเตอร์

เลื่อยยนต์

เลื่อยคั่นธนู

กรรไกร

มีดหรือคัตเตอร์

๒ เครื่องมือที่ใช้ในการตอกและขันเกลียว

เครื่องมือที่ใช้ในการตอกและขันเกลียว เช่น ค้อนหัวกลม ค้อนไม้ ค้อนหัวหงอน ไขควง

ค้อนหัวกลม

ค้อนไม้

ค้อนหัวหงอน

ไขควง

หนูทำได้

การเลือกใช้เครื่องมือช่างได้เหมาะสมกับงาน

ทำได้ดี

พอทำได้

ควรปรับปรุง

นักเรียนควรรู้

๑ เครื่องมือที่ใช้ในการทำงานช่าง เครื่องมือช่างมีอยู่หลายประเภท จึงควรใช้ให้ปลอดภัย ด้วยการปฏิบัติ ดังตัวอย่างต่อไปนี้

- ศึกษาวิธีการใช้ให้ละเอียดและปฏิบัติตามการใช้งานที่ถูกต้อง
- ตรวจสอบวัสดุ อุปกรณ์ และเครื่องมือช่างก่อนนำมาใช้งานทุกครั้ง ถ้าพบว่ามีตำหนิควรนำไปซ่อมแซมทันที
- สวมเสื้อผ้าให้รัดกุมเพื่อให้สะดวกต่อการเคลื่อนไหวในขณะที่ปฏิบัติงาน
- เก็บอุปกรณ์และเครื่องมือแต่ละชนิดให้เรียบร้อยหลังใช้งานเพื่อป้องกันอุบัติเหตุที่อาจเกิดขึ้น
- ไม่ควรหยอกล้อกันในขณะปฏิบัติงานเพราะอาจทำให้เกิดอุบัติเหตุ เช่น สะดุดล้ม ทิ่มแทงร่างกายได้
- ควรปฏิบัติงานในสถานที่ที่มีแสงสว่างเพียงพอ และอากาศถ่ายเทสะดวก

ข้อสอบเน้น การคิด

เครื่องมือช่างในข้อใดจัดอยู่ในประเภทเดียวกับไขควง

- สิ่ว
- ค้อน
- เลื่อยตัดเหล็ก
- ประแจปากตาย

วิเคราะห์คำตอบ ไขควงเป็นเครื่องมือที่ใช้ขันสกรูให้แน่น หรือคลายสกรูออก จัดเป็นเครื่องมือสำหรับขัน ประแจปากตายใช้ขันนอตหัวหกเหลี่ยมและหัวสี่เหลี่ยมให้แน่น หรือคลายออก จึงจัดเป็นเครื่องมือสำหรับขันเช่นเดียวกับไขควง ดังนั้น ข้อ 4. จึงเป็นคำตอบที่ถูกต้อง)

๓ เครื่องมือที่ใช้ในการเจาะ

เครื่องมือที่ใช้ในการเจาะ เป็นเครื่องมือที่ทำให้ชิ้นงานเกิดเป็นรูที่มีความเที่ยงตรง เช่น สว่าน เหล็กแหลม สว่านมือหมุน สว่านไฟฟ้า

สว่าน

เหล็กแหลม

สว่านมือหมุน

สว่านไฟฟ้า

๔ เครื่องมือที่ใช้ในการวัดระยะ

เครื่องมือที่ใช้ในการวัดระยะ ใช้เพื่อบอกระยะหรือขนาดในการกำหนดตำแหน่ง ตรวจสอบระยะหรือขนาดความกว้าง ความยาว ความสูง หรือความหนาของวัสดุชิ้นงาน เช่น ระดับน้ำ ตลับเมตร ไม้บรรทัด ฉาก

ระดับน้ำ

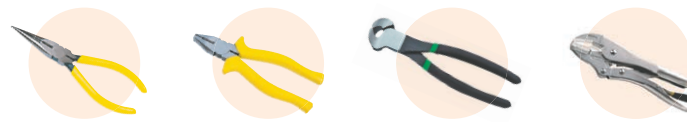
ตลับเมตร

ไม้บรรทัด

ฉาก

๕ เครื่องมือที่ใช้ในการคืบ

เครื่องมือที่ใช้ในการคืบ จับ ตัด ตัด งอโค้ง ได้แก่ คีมชนิดต่าง ๆ เช่น คีมปากแหลม คีมปากจิ้งจก คีมปากนกแก้ว คีมล็อก

คีมปากแหลม

คีมปากจิ้งจก

คีมปากนกแก้ว

คีมล็อก

!ปลอดภัยไว้ก่อน

การใช้คีม ควรให้ด้านคมด้านหนึ่งอยู่ที่ปลายนิ้วทั้ง ๔ นิ้ว แล้วใช้อุ้งมือและนิ้วหัวแม่มือกดตามคีมอีกด้าน จะทำให้มีกำลังในการจับหรือตัด และเลือกใช้คีมให้ตรงกับวัตถุประสงค์ของงาน

เครื่องมือช่าง

ขั้นสรุป

- นักเรียนตอบคำถามกระตุ้นความคิด ดังนี้
  - สิ่งที่สำคัญในการเลือกใช้เครื่องมือในการทำงานคืออะไร
(แนวตอบ การเลือกใช้เครื่องมือให้ถูกต้องเหมาะสมกับลักษณะของงาน และความปลอดภัยในการทำงาน)
- ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปความรู้ เรื่อง ความสำคัญของการทำงานช่างและเครื่องมือที่ใช้ในงานช่าง

ขั้นประเมิน

- ครูตรวจแบบทดสอบก่อนเรียน
- ครูตรวจใบงานที่ 4.1 เรื่อง การใช้เครื่องมือซ่อมแซมสิ่งของในบ้าน
- ครูสังเกตพฤติกรรมการทำงานรายบุคคล
- ครูสังเกตพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม

ข้อสอบเน้น การคิด

ถ้าต้องการเปลี่ยนขาโต๊ะไม้ใหม่แทนขาโต๊ะไม้เก่าที่หักจนซ่อมแซมไม่ได้ ควรเลือกใช้เครื่องมือในข้อใด

- สว่าน ไชควง
- ค้อน เกรียง กบไสไม้
- ค้อน กบไสไม้ ตลับเมตร
- คีมปากนกแก้ว สว่าน ไม้บรรทัด

(วิเคราะห์คำตอบ การทำงานเกี่ยวกับการติดตั้งขาโต๊ะไม้ ต้องใช้เครื่องมือ คือ กบไสไม้ในการไสไม้ให้ได้ขนาดเดียวกับขาโต๊ะเดิม ใช้ตลับเมตรในการวัดความสูงของขาโต๊ะ ใช้ค้อนในการตอกตะปูยึดติดขาโต๊ะกับแผ่นโต๊ะ ดังนั้น ข้อ 3. จึงเป็นคำตอบที่ถูกต้อง)

นักเรียนควรรู้

- เครื่องมือที่ใช้ในการวัดระยะ มีหลายชนิด เช่น
  - ฉาก ใช้วัดขนาดและความตั้งฉากของมุม ตรวจสอบฉากของงานต่างๆ ว่าได้มุมฉากตามมาตรฐาน
  - ระดับน้ำ ใช้วัดระดับน้ำตามแนวระนาบและมุม ได้ทั้ง 0, 45, 90 องศา ใช้ในงานก่อสร้าง งานติดตั้งที่ต้องการระดับองศาที่ถูกต้อง
  - ตลับเมตร ใช้ในการวัดขนาดและระยะ ส่วนใหญ่ใช้งานก่อสร้างบ้าน และใช้วัดสำหรับงานทั่วไป
  - ไม้บรรทัด ใช้วัดสิ่งของทั่วไปที่มีความยาวไม่เกิน 1 ฟุต
- เครื่องมือที่ใช้ในการคืบ มีหลายชนิด เช่น
  - คีมปากแหลม ใช้จับโลหะแบนหรือสายไฟ
  - คีมปากจิ้งจก ใช้ตัดด้านข้างและจับชิ้นงาน
  - คีมปากนกแก้ว ใช้ตัดเหล็ก เส้นลวด
  - คีมล็อก ใช้จับหรือบีบชิ้นงานที่แน่นมาก

Practice Teaching

ขั้นนำ

1. ครูยกตัวอย่างอุปกรณ์ที่ชำรุด แล้วถามว่า อุปกรณ์เหล่านี้มีวิธีการซ่อมแซมอย่างไรบ้าง
2. ครูอธิบายเพิ่มเติมว่า ในการซ่อมแซมอุปกรณ์ที่ชำรุด นักเรียนต้องเข้าใจหลักในการซ่อมแซม อุปกรณ์เครื่องมือเครื่องใช้เพื่อป้องกันอันตราย
3. นักเรียนตอบคำถามกระตุ้นความคิด
  - ถ้านักเรียนเห็นพัดลมชำรุดนักเรียนจะทำอย่างไร

(แนวตอบ พิจารณาตามคำตอบของนักเรียน โดยให้อยู่ในดุลยพินิจของครูผู้สอน)

เกร็ดแฉะครู

ครูอธิบายเพิ่มเติมว่า ถ้าพบอุปกรณ์หรือเครื่องใช้ที่ชำรุดไม่ควรนำมาใช้งาน เพราะอาจทำให้เกิดอันตรายได้ และควรซ่อมแซมทันทีที่ไม่ควรปล่อยทิ้งไว้จนไม่สามารถซ่อมแซมได้ ถ้าอุปกรณ์หรือเครื่องใช้ที่มีวงจรไฟฟ้าต้องทำให้แน่ใจว่าก่อนนำมาซ่อมแซมได้ตัดไฟฟ้าออกจากวงจรเรียบร้อยแล้ว เพื่อป้องกันไฟฟ้าดูดหรือไฟฟ้าลัดวงจร

๓ หลักในการซ่อมแซมอุปกรณ์และเครื่องมือ^๑

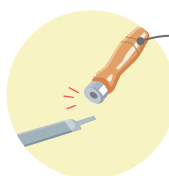
การใช้วัสดุอุปกรณ์และเครื่องมือในการทำงานช่าง ควรทำด้วยความระมัดระวัง และเมื่อพบว่าเครื่องมืองานช่างที่นักเรียนใช้เกิดการชำรุดเสียหาย ควรทำการซ่อมแซมเพื่อป้องกันอันตราย หลักในการซ่อมแซมเครื่องมือและอุปกรณ์ มีดังนี้

๑ หาสาเหตุการชำรุด

สาเหตุการชำรุดหรือขัดข้องของเครื่องมือมักจะเกิดจากการใช้งานผิดประเภทหรือถูกใช้งานเป็นเวลานาน ทำให้เกิดการบิดหักหรือสึกกร่อน อุปกรณ์บางชนิดเมื่อตรวจพบว่าชำรุดควรหยุดใช้งานทันที เพราะอาจเกิดอันตรายได้

ด้ามค้อนหลุด

ตะไบหลุดจากด้าม

ไบจอบง

๒ ศึกษาวิธีการซ่อมแซม

โดยศึกษาจากคู่มือเครื่องมืองานช่างที่ต้องซ่อมแซม หรือจากข้อมูลในอินเทอร์เน็ต เพื่อที่จะซ่อมแซมได้ถูกวิธี เช่น การลับมีดที่หมดความคมให้มีความคมมากขึ้น หรือวิธีใส่ด้ามค้อนให้แน่นเมื่อตรวจพบว่าด้ามค้อนหลวม

๓ วางแผนในการซ่อมแซม

โดยการจัดเตรียมวัสดุอุปกรณ์และเครื่องมืองานช่างต่าง ๆ ที่ต้องใช้ในขั้นตอนการซ่อม เพื่อป้องกันการเสียเวลาในการค้นหาอุปกรณ์และทำให้มีความสะดวกรวดเร็วในการทำงาน

นักเรียนควรรู้

1. การซ่อมแซมอุปกรณ์และเครื่องมือ มีประโยชน์หลายอย่าง เช่น
  1. ใช้อุปกรณ์และเครื่องมือได้เต็มความสามารถและตรงกับวัตถุประสงค์
  2. ทำให้อุปกรณ์และเครื่องมืออายุการใช้งานยาวนาน
  3. ทำให้อุปกรณ์และเครื่องมือมีมาตรฐาน ใช้งานได้อย่างเที่ยงตรง ไม่มี ความคลาดเคลื่อน
  4. ทำให้เกิดความปลอดภัยต่อผู้ใช้งานและคนรอบข้าง
  5. ลดมลภาวะของสิ่งแวดล้อม เพราะอุปกรณ์และเครื่องมือที่ชำรุด อาจทำให้เกิดปัญหาทางด้านสิ่งแวดล้อม เช่น มีฝุ่นละอองหรือไอของสารเคมีออกมา
  6. ประหยัดพลังงาน เพราะอุปกรณ์และเครื่องมือบางชนิดต้องอาศัยพลังงานในการทำงาน เช่น ไฟฟ้า น้ำมันเชื้อเพลิง ถ้าอุปกรณ์และเครื่องมือมีสภาพดีทำให้สิ้นเปลืองพลังงานน้อยลง ประหยัดค่าใช้จ่าย

ข้อสอบเน้น การคิด

ข้อใดควรทำเป็นลำดับแรกก่อนนำเครื่องมือช่างมาใช้งาน

1. ซ่อมแซมเครื่องมือช่าง
2. ลับเครื่องมือช่างให้คมอยู่เสมอ
3. ทาน้ำมันที่คมของเครื่องมือช่าง
4. ตรวจสอบสภาพของเครื่องมือช่าง

วิเคราะห์คำตอบ ก่อนใช้งานเครื่องมือช่าง หากเป็นการใช้งานเครื่องมือช่างชนิดนั้นเป็นครั้งแรก ควรศึกษาวิธีใช้งานให้เข้าใจก่อน แต่ถ้าเคยใช้งานเครื่องมือชนิดนั้นแล้วก็ให้ตรวจสอบสภาพเครื่องมือช่างทุกครั้งก่อนใช้งาน เพื่อให้รู้ว่าเครื่องมือช่างอยู่ในสภาพที่ดีพร้อมที่จะใช้งาน หากไม่ได้ตรวจสอบ แล้วเครื่องมือช่างเกิดชำรุดและนำไปใช้งานอาจทำให้เกิดอันตรายต่อตนเองและผู้อื่น ดังนั้น ข้อ 4. จึงเป็นคำตอบที่ถูกต้อง

๔ เลือกใช้วัสดุอุปกรณ์และเครื่องมือที่เหมาะสม

เมื่อวางแผนการซ่อมแซมแล้ว ควรเลือกใช้วัสดุอุปกรณ์และเครื่องมือให้เหมาะสมกับงานซ่อมแซมนั้นๆ ด้วย เช่น การเลือกชนิดค้อน ชนิดไขควง ชนิดและขนาดตะปู

๕ ซ่อมแซมอุปกรณ์และเครื่องมืองานช่าง

โดยปฏิบัติงานตามลำดับขั้นตอนที่วางแผนไว้ด้วยความระมัดระวัง และคำนึงถึงความปลอดภัยเป็นอันดับแรก โดยเฉพาะเครื่องมือช่างที่มีความคมหรือเกี่ยวข้องกับไฟฟ้าควรปรึกษาผู้ใหญ่ให้ช่วยซ่อมแซม เพราะต้องใช้ความรู้และความชำนาญในการทำงานเป็นอย่างมาก

๖ ตรวจสอบอุปกรณ์และเครื่องมืองานช่างที่ทำการซ่อมแซมแล้ว

เมื่อซ่อมอุปกรณ์และเครื่องมือเสร็จแล้ว ก่อนนำไปใช้งานต้องทดสอบว่าอุปกรณ์มีความแข็งแรงพอที่จะนำไปใช้งานหรือไม่ มีส่วนประกอบอยู่ครบทุกชิ้นหรือไม่ ซึ่งเป็นขั้นตอนสุดท้ายที่สำคัญเพื่อความปลอดภัยในการนำไปใช้งาน

ตรวจสอบค้อนที่ทำการซ่อมแซมแล้ว

ชั้นสอน

สังเกต รับรู้

- ครูแบ่งนักเรียนเป็นกลุ่ม แล้วให้แต่ละกลุ่มร่วมกันวิเคราะห์ประเด็นที่กำหนด ดังนี้
  - ทำไมเราจึงต้องหาสาเหตุการชำรุด
  - ทำไมเราจึงต้องศึกษาวิธีการซ่อมแซม
  - ทำไมเราจึงต้องวางแผนในการซ่อมแซม
  - ทำไมเราจึงต้องเลือกใช้อุปกรณ์ที่เหมาะสม
  - ทำไมเราจึงต้องตรวจสอบเครื่องมือช่างที่ทำการซ่อมแซมแล้ว
- ตัวแทนกลุ่ม 2 คน นำเสนอผลการวิเคราะห์ แล้วสรุปเป็นหลักในการซ่อมแซมอุปกรณ์เครื่องมือและเครื่องใช้
- ครูให้นักเรียนศึกษาเกี่ยวกับหลักในการซ่อมแซมอุปกรณ์และเครื่องมือ โดยใช้สื่อ PowerPoint

ข้อสอบเน้น การคิด

“หนอยเห็นหัวค้อนหลุดออกจากด้ามจับ หนอยจึงนำค้อนมาซ่อมแซมจนเสร็จ” ก่อนนำมาใช้งานอีกครั้ง หนอยควรทำอย่างไรจึงจะเหมาะสม

- สรุปค่าใช้จ่ายในการซ่อมแซม
- ทดสอบว่าค้อนสามารถใช้งานได้จริง
- ตรวจสอบว่าค้อนมีรูปร่างลักษณะอย่างไร
- นำกระดาษทรายมาขัดเหล็กที่ค้อนให้หายคม

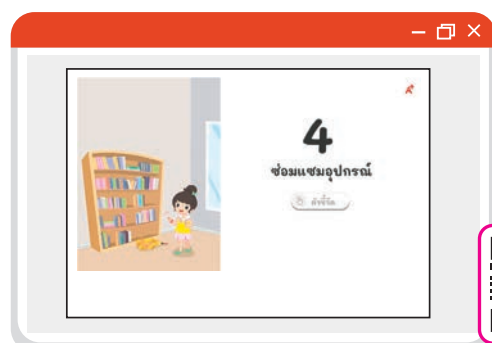
วิเคราะห์คำตอบ เมื่อค้อนชำรุดให้ตรวจสอบลักษณะการชำรุดเพื่อหาวิธีการซ่อมแซมที่เหมาะสม เมื่อซ่อมแซมเสร็จแล้ว ก่อนนำมาใช้งาน ควรทดสอบความแข็งแรงของค้อนก่อนว่า สามารถใช้งานได้จริง ถ้าพบว่ายับบกพร่องให้รีบแก้ไขให้เสร็จ แล้วจึงนำมาใช้งาน ดังนั้น ข้อ 2. จึงเป็นคำตอบที่ถูกต้อง

สื่อ Digital

PowerPoint

ศึกษาเพิ่มเติมเกี่ยวกับหลักในการซ่อมแซมอุปกรณ์และเครื่องใช้จาก PowerPoint เรื่อง การซ่อมแซมอุปกรณ์และเครื่องใช้ <https://www.aksorn.com/qrcode/TMPPCAP40>

ชั้นสอน

ทำตามแบบ

- ครูนำอุปกรณ์หรือเครื่องมือที่ชำรุดมาแสดงให้นักเรียนดู แล้วให้นักเรียนร่วมกันสังเกตลักษณะการชำรุด แล้วร่วมกันพิจารณาว่าควรซ่อมแซมอย่างไร
- ครูให้นักเรียนแต่ละกลุ่มวางแผนในการซ่อมแซมอุปกรณ์ที่ครูนำมา จากนั้นนำเสนอที่ละกลุ่ม
- ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปแผนงานการซ่อมแซมอุปกรณ์ที่ชำรุด
- ครูเรียกอสาสมัครออกมาสาธิตการซ่อมแซมอุปกรณ์ที่ชำรุดหน้าชั้นเรียนตามคำบอกของครู
- ให้เพื่อนในชั้นเรียนคอยซักถามประเด็นที่สงสัย
- ครูให้นักเรียนแต่ละกลุ่มเลือกอุปกรณ์หรือเครื่องมือที่ชำรุดมากลุ่มละ 1 ชิ้น เพื่อฝึกซ่อมแซม

ตัวอย่าง การซ่อมแซมด้ามไม้กวาดขนไก่

- วัสดุอุปกรณ์**
- กรรไกร
  - เทปใส
  - กาวร้อน
  - ไม้เสียบลูกชิ้น

จะทำอย่างไรกับด้ามไม้กวาดขนไก่นี้ดีนะ

๑ ตรวจสอบสภาพการชำรุด เช่น ด้ามหัก

๒ ทากาวตรงส่วนที่หักทั้ง ๒ ด้าน

๓ นำด้ามไม้กวาดขนไก่มาต่อกันให้สนิท

๔ ทากาวด้านข้างไม้กวาดขนไก่ ให้มีความยาวเท่ากับไม้เสียบลูกชิ้น โดยให้รอยหักอยู่จุดกึ่งกลางไม้เสียบลูกชิ้น

เกร็ดแถมครู

ครูอธิบายเพิ่มเติมว่า การทำงานแม้จะมีการวางแผนมาอย่างดี แต่ก็อาจเกิดปัญหาระหว่างการทำงานได้ เมื่อมีปัญหาก็ต้องรู้จักวิธีแก้ไข ปัญหาในการทำงาน ดังนี้

- พิจารณาปัญหาว่าเกิดจากสาเหตุใด
- วางแผนการแก้ปัญหา โดยการสืบค้นวิธีแก้ไขปัญหาและหาขั้นตอนการแก้ไข
- ลงมือแก้ปัญหาตามขั้นตอนที่วางไว้
- ตรวจสอบและปรับปรุง เพื่อดูว่าปัญหาได้แก้ไขสำเร็จจริงหรือไม่

นักเรียนควรรู้

1 การร้อย เป็นวัสดุที่ใช้สำหรับซ่อมแซมหรือเชื่อมติดวัตถุ 2 ชิ้น เข้าด้วยกัน มีคุณสมบัติที่ยึดติดกับพื้นผิวที่แตกต่างกันได้อย่างแน่นหนา เมื่อแห้งแล้วเนื้อกาวจะแข็งพอประมาณ การร้อยเหมาะสำหรับงานหลายชนิด เช่น เชื่อมยึดพื้นผิวไม้ งานเฟอร์นิเจอร์ ยางและแก้ว ยกเว้นงานที่ต้องสัมผัสน้ำ เพราะการร้อยละลายน้ำได้

การใช้การร้อย ต้องทำพื้นผิววัสดุให้สะอาด แล้วป้ายการร้อยที่ผิววัสดุด้านใดด้านหนึ่ง แล้วนำผิววัสดุอีกด้านหนึ่งมาประกบให้ติดกัน กดไว้สักครู่จนกว่าวัสดุจะยึดติดกัน

การใช้การร้อยต้องระมัดระวังขณะใช้งาน เพราะการร้อยอาจมีกลิ่นและถ้าใช้งานไม่ระวัง ทำให้การสัมผัสผิวหนังโดยตรงอาจเกิดอันตรายได้ ดังนั้นขณะใช้การร้อยจึงควรสวมถุงมือและสวมหน้ากากป้องกัน การสัมผัสการร้อยโดยตรง

ข้อสอบเน้น การคิด

ในการทำงานซ่อมแซมที่ต้องใช้หลอดกาว เมื่อใช้กาวเสร็จแล้วควรทำอย่างไร

- นำหลอดกาวไปล้างน้ำ
- ปิดฝาหลอดกาวให้สนิททันที
- ใช้แอลกอฮอล์เช็ดคราบการรอบปากหลอด
- เปิดฝากาวทิ้งไว้ให้คราบการแห้งก่อนปิดฝาหลอด

วิเคราะห์คำตอบ กาวเป็นวัสดุที่มีเนื้อเหลวใส ถ้าทากาวทิ้งไว้สักพักกาวจะแห้ง ทำให้วัสดุที่ติดกาวสามารถติดกันได้ เนื่องจากเนื้อกาวมีคุณสมบัติที่สามารถแห้งได้ เมื่อใช้งานเสร็จแล้ว จึงควรปิดฝาให้สนิท เพื่อไม่ให้เนื้อกาวในหลอดแห้งและสามารถนำมาใช้งานในครั้งต่อไปได้ ดังนั้น ข้อ 2. จึงเป็นคำตอบที่ถูกต้อง

๕ นำไม้เสียบลูกชิ้นมาติดตรงกาวที่ทาไว้

๖ นำไม้เสียบลูกชิ้นมาติดตรงกาวที่ทาไว้ อีกด้านให้ขนานกัน

๗ พันเทปใสให้รอบไม้เสียบลูกชิ้นและ ตัดไม้กวาดขนไก่

๘ ทดลองนำไปใช้ หากยังไม่แน่นให้ ปรับปรุงแก้ไขก่อนนำไปใช้งานจริง

! ปลอดภัยไว้ก่อน

- กาวร้อนมีสารที่เป็นอันตรายและล้าออกได้ยาก เมื่อถูกผิวหนังควรรีบบ้างออกด้วย สบู่ผสมน้ำอุ่น หรือใช้น้ำมันพืชหยดใส่ผ้า แล้วถูผิวหนังส่วนที่เลอะกาว กาวจะค่อยๆ ลอกออกจากผิวหนังภายในระยะเวลาไม่นาน
- ไม้เสียบลูกชิ้นมีปลายแหลม สามารถทิ่มผิวหนังหรือดวงตาได้ ก่อนนำมาใช้จึงควรหักปลาย ที่แหลมออกและใช้อย่างระมัดระวัง ไม่นำมาเล่นหรือหยอกล้อกันขณะใช้งาน

หนูทำได้ การซ่อมแซมด้ามไม้กวาดขนไก่

ทำได้ดี

พอทำได้

ควรปรับปรุง

ชั้นสอน

ทำเองโดยไม่มีแบบ

10. ให้แต่ละกลุ่มวิเคราะห์งานที่ต้องทำจาก อุปกรณ์หรือเครื่องมือที่เตรียมมา
11. ให้แต่ละกลุ่มวางแผนการซ่อมแซมอุปกรณ์ หรือเครื่องมือที่ชำรุดที่เตรียมมา แล้วบันทึก ลงในสมุด
12. แต่ละกลุ่มส่งตัวแทนออกมานำเสนอแผนงาน หน้าชั้นเรียน แล้วให้เพื่อนและครูร่วมแสดง ความคิดเห็นอย่างสุภาพ

เกร็ดแนะครู

ครูอธิบายเพิ่มเติมว่า สิ่งสำคัญที่ต้องคำนึงถึง ในการทำงานช่าง คือ การทำงานโดยใช้พลังงาน และทรัพยากรอย่างประหยัด คำนึงค่า เช่น ไม่ทิ้ง วัสดุที่อันตรายลงในสิ่งแวดล้อม นำสิ่งของ เครื่องใช้ที่ชำรุดและยังสามารถใช้งานได้มา ซ่อมแซมเพื่อให้กลับมาใช้งานได้อีกครั้ง ใช้วัสดุ อุปกรณ์ และเครื่องมือที่ไม่ทำลายสิ่งแวดล้อม ใช้พลังงานไฟฟ้าและน้ำประปาอย่างประหยัด

ข้อสอบเน้น การคิด

หลักการซ่อมแซมอุปกรณ์และเครื่องมือเครื่องใช้ข้อใด ช่วยให้ เลือกวิธีการซ่อมแซมได้เหมาะสม

1. ตรวจสอบการทำงาน
2. ประเมินผลการทำงาน
3. ปฏิบัติงานตามแผนที่วางไว้
4. วิเคราะห์สาเหตุของการชำรุด

วิเคราะห์คำตอบ การวิเคราะห์สาเหตุของการชำรุด จะทำให้เลือก วิธีการซ่อมแซมและเครื่องมือที่ใช้ซ่อมแซมได้เหมาะสมกับปัญหา การชำรุดนั้น และสามารถซ่อมแซมได้อย่างถูกต้อง ดังนั้น ข้อ 4. จึงเป็นคำตอบที่ถูกต้อง

นักเรียนควรรู้

1 ผิวน้ำส่วนที่เลอะกาว สามารถล้างออกได้หลายวิธี ดังนี้

1. ใช้วาสลีน เบบียอลล์ หรือโลชั่น ถูบริเวณที่กาวติด ถูไว้สักครู่กาวจะค่อยๆ หลุดออก
2. ใช้เกลือขัดออก โดยใส่เกลือที่ฝ่ามือ แล้วพรมน้ำเล็กน้อย จากนั้นก็ถู เกลือกับคราบกาวไปเรื่อยๆ ประมาณ 1 นาที แล้วล้างออก กาวก็จะ ค่อยๆ หลุดออก

ถ้าเกิดเหตุการณ์ไม่คาดคิด ในกรณีที่กาวติดผิวหนังและไม่สามารถดึง ผิวน้ำออกจากกันได้ ไม่ควรใช้แรงดึงให้ผิวแยกออกจากกัน เพราะอาจทำให้ เกิดแผลลึกขาดได้ แต่ให้แช่มือหรือผิวหนังที่ยึดติดกันในน้ำสะอาดเป็นเวลา นานๆ ถ้ายังไม่สามารถแยกออกได้ควรรีบไปพบแพทย์ทันที

ชั้นสอน

ทำเองโดยไม่มีแบบ

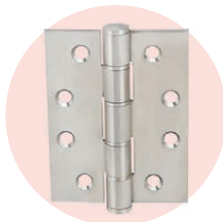
13. แต่ละกลุ่มร่วมกันทำงานซ่อมแซมของกลุ่มตนเอง โดยครูคอยเดินดูเพื่อระมัดระวังความปลอดภัยในการทำงาน
14. แต่ละกลุ่มนำผลงานที่สำเร็จแล้วออกมานำเสนอ โดยบอกเหตุผลในการทำงาน ขั้นตอนการทำงาน และความรู้สึกที่รับจากการทำงาน
15. ครูและเพื่อนร่วมกันแสดงความคิดเห็นอย่างสุภาพ
16. ครูถามนักเรียนว่า
  - การซ่อมแซมอุปกรณ์และเครื่องมือที่ชำรุดควรคำนึงถึงสิ่งใดบ้าง

(แนวตอบ การซ่อมแซมอุปกรณ์และเครื่องมือที่ชำรุดควรคำนึงถึงความรู้ทักษะที่มีในการซ่อมแซม และความปลอดภัยในการทำงาน)

เกร็ดแฉะครู

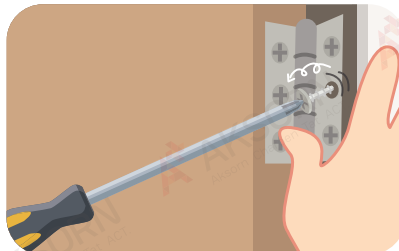
ครูอธิบายเพิ่มเติมว่า การใช้ไขควงควรใช้อย่างระมัดระวัง เช่น เลือกใช้ปากของไขควงให้เหมาะสมกับร่องของนอต สกรู หรือสลักเกลียว และความหนาของปากไขควงก็ต้องพอดีกับร่องด้วย ขณะใช้ไขควงต้องตั้งตรงหรือตั้งฉากกับหัวสกรูเมื่อใช้งาน บิดไขควงทวนเข็มนาฬิกาเพื่อคลาย และบิดไขควงตามเข็มนาฬิกาเพื่อขันเข้า

ตัวอย่าง การซ่อมแซมบานพับประตูบ้าน

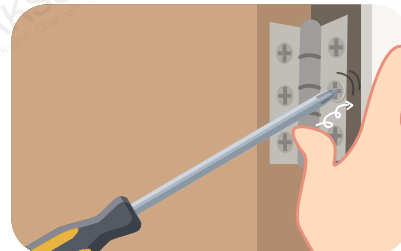

วัสดุอุปกรณ์

- ไขควง
- บานพับ
- สกรู

- ๑ เปิดประตูในแนวตั้งฉาก ๙๐ องศา กับวงกบ จากนั้นใช้ไขควงถอดสกรูออกจากบานพับที่ชำรุด

- ๒ นำบานพับอันใหม่มาใส่ที่ตำแหน่งเดิม แล้วใช้ไขควงขันสกรูกลับเข้าไปที่ตำแหน่งเดิมให้แน่น

- ๓ หากบานพับอันถัดไปชำรุด ก็ให้ทำการเปลี่ยนด้วยวิธีเดียวกัน เป็นอันเสร็จสมบูรณ์

หนูทำได้

การซ่อมแซมบานพับประตูบ้าน

- 😊 ทำได้ดี
- 😊 พอทำได้
- 😞 ควรปรับปรุง

นักเรียนควรรู้

- 1 ไขควง ควรเลือกใช้ไขควงให้ถูกต้องกับหัวสกรู โดยมีวิธีการใช้ ดังนี้
  - ใช้ไขควงคลายสกรูออก
    - 1) วางสกรูในตำแหน่งที่ต้องการ ใส่ปลายไขควงในหัวของสกรู
    - 2) ใช้แรงกดลงบนสกรู โดยจับด้ามไขควงและกดลงอย่างมั่นคงต่อเนื่อง
    - 3) หมุนไขควงไปทางซ้ายหรือหมุนทวนเข็มนาฬิกาจนกระทั่งสกรูคลายออกจากชิ้นงาน
  - ใช้ไขควงในการขันสกรู
    - 1) วางสกรูในตำแหน่งที่ต้องการ ใส่ปลายไขควงในหัวของสกรู
    - 2) กดไขควงลงบนหัวสกรูโดยจับด้ามไขควงและใช้แรงกด
    - 3) หมุนไขควงไปทางขวาหรือตามเข็มนาฬิกาจนกระทั่งสกรูผ่านวัสดุที่กำลังไขอยู่จนกระทั่งสกรูแน่น

ข้อสอบเน้น การคิด

อุปกรณ์ข้อใดใช้หมุนสกรูเพื่อซ่อมแซมบานพับประตูบ้าน

1. ไม้บรรทัด
2. ไขควง
3. สี่
4. คีม

วิเคราะห์คำตอบ ไขควงเป็นเครื่องมือสำหรับขันสกรูให้แน่นหรือคลายสกรูออก ประกอบด้วยแท่งโลหะในส่วนปลาย ใช้สำหรับยึดกับสกรู ซึ่งมีรูปร่างแตกต่างกันเพื่อให้ใช้กับสกรูชนิดต่างๆ และมีแท่งสำหรับจับคล้ายทรงกระบอกอยู่อีกด้านหนึ่งสำหรับการไขด้วยมือ ดังนั้น ข้อ 2. จึงเป็นคำตอบที่ถูกต้อง

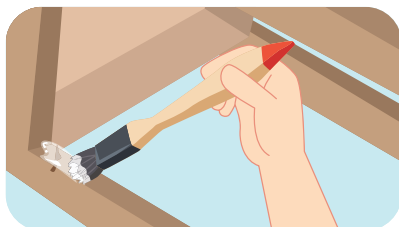

ตัวอย่าง การซ่อมแซมขาโต๊ะและขาเก้าอี้

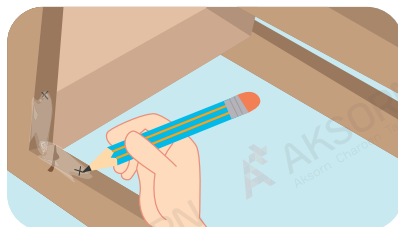

วัสดุอุปกรณ์

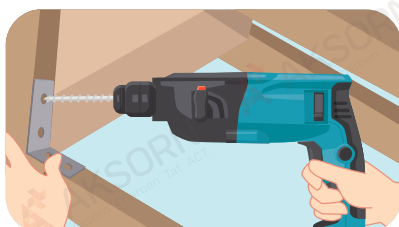
- กาวลาเท็กซ์
- ดินสอ
- เหล็กฉาก
- สว่าน
- ไขควง
- ตะปูเกลียว

๑ ใช้กาวลาเท็กซ์ทาที่รอยแตกของไม้

๒ ใช้ดินสอทำเครื่องหมายบริเวณจุดที่จะติดตั้งเหล็กฉาก แล้วใช้สว่านเจาะรูบนไม้

๓ ใช้สว่านไขตะปูเกลียวยึดเหล็กฉากให้แน่น

แข็งแรง
มากๆ เลย

๔ ทดสอบความทนทานก่อนใช้งานจริง

ปลอดภัยไว้ก่อน

การใช้สว่าน ก่อนเจาะทุกครั้งควรใช้เหล็กตอกนำศูนย์ตรงจุดที่ต้องการเจาะ เพื่อให้ดอกสว่านลงถูกตำแหน่ง และควรจับสว่านให้กระชับ เลือกใช้ดอกสว่านให้เหมาะสมกับขนาดของชิ้นงาน การเจาะต้องออกแรงกดให้สัมพันธ์กับการหมุน เพื่อความปลอดภัยของผู้ใช้ และในวัยของนักเรียนชั้น ป. 4 การใช้สว่านควรอยู่ในการดูแลของผู้ปกครอง

ขั้นสอน

ฝึกให้ชำนาญ

- ครูนำภาพการบริจาคสิ่งของให้กับผู้ยากไร้ มาให้นักเรียนดู แล้วสนทนากับนักเรียนว่า ในสังคมยังมีคนที่ยากไร้ การที่เรามีสิ่งของที่ไม่ได้ใช้ แล้วนำไปให้ผู้อื่นได้ใช้ ทำให้สิ่งของนั้นเกิดประโยชน์ทั้งกับผู้ให้และผู้รับ
- ครูให้นักเรียนทำกิจกรรม บันทึบน้ำใจให้ผู้ยากไร้ โดยให้แต่ละกลุ่มค้นหาสิ่งของเครื่องใช้ที่ไม่ได้ใช้และอยู่ในสภาพชำรุด แต่สามารถซ่อมแซมให้กลับมาอยู่ในสภาพที่ดีได้มา กลุ่มละ 5-10 ชิ้น เพื่อนำมาซ่อมแซมนำไปมอบให้กับผู้ยากไร้
- ให้แต่ละกลุ่มวางแผนในการทำงาน แล้วเขียนแผนงานลงในแบบบันทึก
- ให้แต่ละกลุ่มนำเสนอแผนงานการซ่อมแซมกับครู แล้วครูให้ข้อเสนอแนะ

เกร็ดแนะครู

ครูอธิบายเพิ่มเติมว่า การบริจาคสิ่งของเครื่องใช้ที่ไม่ได้ใช้แล้วและยังอยู่ในสภาพที่ดี มีประโยชน์ทั้งต่อผู้รับและผู้ให้ เช่น

- ผู้รับ นำสิ่งของเครื่องใช้ไปใช้ประโยชน์ และสามารถต่อชีวิต มีอนาคต มีงานทำ เลี้ยงตนเองและครอบครัวได้จากของที่ด้รับมา
- ผู้ให้ มีความสุข สงบ จากการรู้จักเสียสละสิ่งของของตนให้แก่ผู้อื่น
- สังคม เกิดความสงบสุข มีส่วนช่วยลดปัญหาอาชญากรรม การลักขโมย

ข้อสอบเน้น การคิด

ใครใช้เครื่องมือช่างผิดประเภท

1. ปานใช้มีดถากไม้เพื่อให้ปลายแหลม
2. ก้อนใช้สว่านเจาะเสา เพื่อใส่สอดยึดไม้ที่พื้น
3. ฝายใช้กรรไกรตัดไม้กระดานให้มีขนาดเท่าๆ กัน
4. แฉกใช้ค้อนกลมหตีหน้าเสียมที่แบนให้กลับมาตรงเหมือนเดิม

วิเคราะห์คำตอบ กรรไกรเป็นอุปกรณ์ที่ใช้ตัด มีหลายชนิด เช่น กรรไกรตัดผ้า กรรไกรตัดกระดาษ กรรไกรตัดเหล็ก แต่ไม่สามารถนำกรรไกรมาตัดไม้ได้ เพราะอาจทำให้คมของกรรไกรบิ่นและหักได้ ซึ่งการตัดไม้กระดานควรใช้เลื่อยมาตัดให้ขาด ดังนั้น ข้อ 3. จึงเป็นคำตอบที่ถูกต้อง)

นักเรียนควรรู้

1. เหล็กฉาก มีให้เลือกใช้งานหลายชนิด เช่น เหล็กฉากเจาะรู ใช้สำหรับทำโครงสร้างชั้นวางของเอกประสงค์ เช่น ชั้นวางของ ชั้นวางหนังสือ ชั้นวางเอกสาร โครงสร้างเหล็กฉากชนิดนี้มีให้เลือกใช้งานทั้งชนิดหน้าแคบและหน้ากว้าง มีการเจาะรูวงรีตลอดแนวยาวในระยะห่างที่เท่ากันจึงสามารถประกอบติดตั้งโดยใช้นอต สกรูยึดประกอบฉากได้ด้วยตัวเอง ทำให้ประหยัดต้นทุน รื้อถอนง่าย และยังเคลื่อนย้ายใช้งานได้สะดวกอีกด้วย
2. ตะปูเกลียว คือ อุปกรณ์สำหรับยึดติดวัสดุ 2 ชิ้น เข้าด้วยกัน มีลักษณะคล้ายกับตะปู แต่ตรงลำตัวจะเป็นเกลียวสำหรับแทรกเข้าไปในเนื้อวัสดุเพื่อช่วยเพิ่มแรงยึด ตะปูเกลียวยมีหลายรูปแบบ โดยมีลักษณะต่างกันตั้งแต่ส่วนของหัวร่อนบนหัว ส่วนลำตะปู ไปจนถึงส่วนปลาย ซึ่งแต่ละแบบจะเหมาะกับการใช้งานที่แตกต่างกันด้วย

ชั้นสอน

ฝึกให้ชำนาญ

- แต่ละกลุ่มปฏิบัติงานตามแผนที่วางไว้ พร้อมทั้งตรวจสอบการทำงานเป็นระยะ
- แต่ละกลุ่มนำเสนอผลงานที่สำเร็จแล้ว พร้อมทั้งอธิบายเหตุผลและขั้นตอนในการทำงาน
- นักเรียนนำผลงานที่สำเร็จไปมอบให้กับผู้ยากไร้ตามแผนที่วางไว้
- ครูสอบถามความรู้สึกในการมอบสิ่งของให้กับผู้ยากไร้ในครั้งนี้

การดูแลรักษาอุปกรณ์

เมื่อใช้เครื่องมือที่ใช้ในการทำงานช่างเสร็จเรียบร้อยแล้ว เราควรดูแลและบำรุงรักษา หรือซ่อมแซมให้เรียบร้อยก่อนนำไปเก็บเข้าที่ ดังนี้

วิธีการดูแลรักษาอุปกรณ์

- ถ้าเครื่องมือชำรุด ควรซ่อมแซมให้อยู่ในสภาพที่ดีก่อนนำไปใช้งาน เช่น
  - สายวัดขาด ซ่อมได้โดยใช้เทปใสพันรอบสายวัดให้ติดกัน
  - ด้ามจับไขควงหลุด ซ่อมได้โดยใช้กาวร้อนหยอดลงในรูด้าม รอจนกาวแห้ง จึงนำไปใช้งานได้
- ทำความสะอาดเครื่องมือด้วยวิธีที่เหมาะสมกับเครื่องมือแต่ละชนิด หลังจากใช้งานเสร็จแล้วทุกครั้ง เช่น
  - สายวัด ใช้ผ้าแห้งเช็ดให้สะอาด
  - คีมปากแหลม ใช้ผ้าแห้งเช็ดให้สะอาด แล้วทาน้ำมันกันสนิมตรงส่วนที่เป็นโลหะ
- เครื่องมือที่เป็นโลหะ เช่น กรรไกร มีด เลื่อย ควรทาน้ำมันเพื่อป้องกันสนิมในส่วนที่เป็นโลหะ
- จัดเก็บเครื่องมือให้เข้าที่ หรือเก็บใส่กล่องให้เรียบร้อย

! ปลอดภัยไว้ก่อน

การใช้น้ำมันกันสนิมทาเครื่องมือที่เป็นโลหะ ควรป้องกันอันตรายที่จะเกิดจากการสูดดมไอน้ำมัน โดยใช้ผ้าปิดจมูกและไม่สูดดมในระยะที่ใกล้เกินไป

หนูทำได้

การดูแลรักษาอุปกรณ์

- 😊 ทำได้ดี   😊 พอทำได้   😞 ควรปรับปรุง

เกร็ดแฉะครู

ครูอธิบายเพิ่มเติมว่า การทำความสะอาดเครื่องมือช่างทุกครั้งหลังจากการใช้งาน จะช่วยให้มีโอกาสตรวจสอบความสมบูรณ์ของเครื่องมือว่ามีชิ้นใดที่ต้องซ่อมแซม หรือกรณีที่ชำรุดมากอาจต้องทิ้ง เพื่อความสะดวกและปลอดภัยขณะปฏิบัติงาน รวมไปถึงได้มีโอกาสตรวจนับจำนวนจะช่วยให้ป้องกันการสูญหาย

นักเรียนควรรู้

- ทาน้ำมันเพื่อป้องกันสนิมส่วนที่เป็นโลหะ เพราะโลหะเมื่อพบกับสภาพอากาศ ความร้อน และน้ำกันสนิมตรงอาจส่งผลให้โลหะเกิดการผุกร่อน มีสีที่เปลี่ยนไปจากเดิม เราสามารถป้องกันสนิมบนพื้นผิวของโลหะได้ด้วยการทาน้ำมันกันสนิมที่ส่วนโลหะของเครื่องมือ แต่ในปัจจุบันมีผลิตภัณฑ์อื่นที่สามารถช่วยป้องกันเครื่องมือไม่ให้เกิดสนิมได้ เช่น

- แคปซูลกันสนิม นำแคปซูลวางลงไปในกล่องเก็บเครื่องมือหรือตู้เก็บเครื่องมือช่างจะช่วยป้องกันสนิมได้
- ถุงกันสนิม เหมาะกับการใช้เก็บอุปกรณ์เครื่องมือช่างที่มีขนาดเล็ก เช่น ไม้บรรทัดเหล็ก แผ่นเหล็กบางๆ โดยนำเครื่องมือที่มีขนาดเล็กใส่ลงในถุงกันสนิม แล้วปิดซิปล็อก

ข้อสอบเน้น การคิด

การเก็บเครื่องมือช่าง โดยนำเครื่องมือทุกชนิดมาวางเก็บรวมกันไว้ในกล่องเครื่องมือช่าง เป็นการกระทำที่เหมาะสมหรือไม่ เพราะเหตุใด

วิเคราะห์คำตอบ ไม่เหมาะสม เพราะเครื่องมือช่างแต่ละชนิดทำจากวัสดุที่แตกต่างกัน และมีวิธีใช้งานและเก็บรักษาที่แตกต่างกัน จึงควรแยกเก็บเครื่องมือแต่ละชนิดให้เหมาะสม เพื่อให้หยิบใช้งานได้ง่าย เครื่องมือไม่ชำรุดหรือเสียหาย และไม่ทำให้เกิดอันตรายต่อผู้ใช้งาน)

กิจกรรม

พัฒนาการทำงาน

ตอนที่ ๑ ถามมาหาคำตอบได้

๑. หากนักเรียนต้องการตัดลวดที่มีความหนา นักเรียนจะเลือกใช้เครื่องมือช่างชนิดใด เพราะอะไร
๒. หากหน้าปกหนังสือเรียนขาด นักเรียนจะใช้เครื่องมือใดซ่อมแซม และมีวิธีการอย่างไร
๓. นักเรียนคิดว่า การใช้เครื่องมือช่างอย่างถูกวิธีมีประโยชน์อย่างไร
๔. การซ่อมแซมของใช้ต่าง ๆ ด้วยตนเอง มีข้อดีและข้อเสียอย่างไร

ตอนที่ ๒ ฝึกทักษะการทำงาน

๑. แบ่งกลุ่ม ร่วมกันแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับวิธีใช้เครื่องมือช่าง โดยแต่ละกลุ่มจะได้เครื่องมือช่างที่ต่างชนิดกัน แล้วออกมานำเสนอเป็นแผนภาพ ดังนี้
  - ชื่อเครื่องมือ
  - ประเภทของเครื่องมือ
  - วิธีการใช้งาน
  - การซ่อมแซม บำรุงรักษา และเก็บ
๒. ให้นักเรียนนำเครื่องมือช่างที่ได้รับไปวางแผนซ่อมแซมสิ่งของที่ชำรุด กลุ่มละ ๑ อย่าง แล้วบันทึกผลลงในสมุด และนำเสนอหน้าชั้นเรียน ดังนี้
  - ชื่อของใช้
  - ลักษณะการชำรุด
  - ผลเสียที่จะเกิดขึ้นหากไม่ซ่อมแซม
  - วิธีการซ่อมแซมและบำรุงรักษา

ขั้นสรุป

1. ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปความสำคัญของการซ่อมแซมอุปกรณ์และเครื่องใช้ พร้อมทั้งบอกหลักการซ่อมแซมอุปกรณ์และเครื่องใช้
2. ครูให้นักเรียนทำแบบทดสอบหลังเรียน

เกร็ดแะครู

ครูอธิบายเพิ่มเติมว่า งานช่างมีหลากหลาย นอกจากงานซ่อมแซมแล้ว ยังมีงานบำรุงรักษา งานประกอบและติดตั้งด้วย ซึ่งงานเหล่านี้จำเป็นต้องมีความรู้ในเรื่องเครื่องมือช่าง ทักษะในการทำงานช่างเหมือนกัน ซึ่งงานช่างในชีวิตประจำวันเหล่านี้ ถ้านักเรียนฝึกฝนและทำจนชำนาญ สามารถนำไปต่อยอดในการประกอบอาชีพในอนาคตได้

กิจกรรม สร้างเสริม

ให้นักเรียนสำรวจของใช้ส่วนตัวหรือสิ่งของต่าง ๆ ภายในบ้านที่ไม่ใช่เครื่องใช้ไฟฟ้าว่ามีสิ่งใดบ้างที่ชำรุด หรือควรได้รับการดูแลรักษา แล้วจดบันทึกลงในสมุด จากนั้นหาข้อมูลการซ่อมแซมหรือดูแลรักษา แล้วนำไปแจ้งให้ผู้ปกครองทราบ

กิจกรรม ท้าทาย

ให้นักเรียนสำรวจเครื่องใช้ไฟฟ้าภายในบ้านว่ามีสิ่งใดบ้างที่ชำรุด หรือควรได้รับการดูแลรักษา แล้วสืบค้นข้อมูลการซ่อมแซมหรือดูแลรักษา วางแผนการซ่อมแซมหรือดูแลรักษา แล้วนำไปปฏิบัติงานจริง โดยคำนึงถึงความปลอดภัย

แบบตอบ ถามมาหาคำตอบได้

1. ใช้กรรไกรตัดเหล็กเส้นหรือคีมตัดสลักเกลียว
2. ใช้เทปใสและกรรไกร โดยใช้กรรไกรตัดเทปใสให้มีขนาดเท่ารอยขาด แล้วติดเทปใสลงบนบริเวณรอยขาดที่หน้าหนังสือให้เรียบร้อย
3. การใช้เครื่องมือช่างอย่างถูกวิธีจะทำให้ทำงานได้สำเร็จตามเป้าหมายและผู้ทำงานเกิดความปลอดภัย
4. ข้อดีของการซ่อมแซมของใช้ต่าง ๆ ด้วยตนเองมีหลายประการ เช่น ทำให้เกิดทักษะในการทำงาน ทำให้ประหยัดค่าใช้จ่าย ทำให้มีของใช้ไว้ใช้งาน ส่วนข้อเสีย คือ ถ้าไม่มีความรู้ในการซ่อมแซมของใช้หรือไม่ระมัดระวังในขณะที่ซ่อมแซมของใช้ อาจทำให้ได้รับอันตรายได้

ขั้นประเมิน

1. ครูตรวจแผนงานและบันทึกการทำกิจกรรม
บันทึกให้ดูยากไว้
2. ครูประเมินการนำเสนอผลงาน
3. ครูตรวจแบบทดสอบหลังเรียน
4. ครูสังเกตพฤติกรรมการทำงานรายบุคคล
5. ครูสังเกตพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม
6. ครูประเมินความสามารถในการสื่อสาร ความ
สามารถในการคิด และความสามารถในการ
ใช้ทักษะชีวิต จากการทำกิจกรรม โดยใช้แบบ
ประเมินสมรรถนะสำคัญของผู้เรียน

Active Learning

สมรรถนะสำคัญสำหรับผู้เรียน

ความสามารถด้าน	☒ การสื่อสาร
☒ การคิด	☐ การแก้ปัญหา
☒ การใช้ทักษะชีวิต	☐ การใช้เทคโนโลยี

เรื่อง ปั่นน้ำใจให้ดูยากไว้

คำชี้แจง : แบ่งกลุ่ม ให้แต่ละกลุ่มซ่อมแซมสิ่งของเครื่องใช้ที่ชำรุดและไม่ได้ใช้งานแล้ว เช่น ของเล่น
กล่องใส่ของ แก้ว เพื่อนำไปบริจาคให้ดูยากไว้ โดยปฏิบัติ ดังนี้

1. ให้สมาชิกแต่ละกลุ่มสำรวจสิ่งของเครื่องใช้ในบ้านหรือที่โรงเรียนที่ไม่ได้ใช้แล้วและอยู่ใน
สภาพชำรุด เพื่อนำมาซ่อมแซม โดยมีเงื่อนไขว่า สิ่งของเครื่องใช้นั้นต้องสามารถ
ซ่อมแซมให้อยู่ในสภาพดี สามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้ และได้รับอนุญาตจาก
เจ้าของเดิมให้นำมาซ่อมแซมและบริจาคได้ แล้วให้เลือกมากลุ่มละ ๕ - ๑๐ อย่าง
จากนั้นกำหนดความต้องการในการซ่อมแซมว่าจะมอบให้ดูยากไว้คนใด
2. สืบค้นข้อมูลเกี่ยวกับการทำงานซ่อมแซม เช่น วิธีการซ่อมแซม วิธีใช้อุปกรณ์และ
เครื่องมือ วิธีการดูแลรักษา งบประมาณ ระยะเวลาในการซ่อมแซม จากแหล่งข้อมูล
ที่หลากหลาย
3. สรุปข้อมูลเพื่อวางแผนการทำงานซ่อมแซมสิ่งของเครื่องใช้ แล้วเตรียมอุปกรณ์และ
เครื่องมือในการปฏิบัติงาน
4. ปฏิบัติงานในการซ่อมแซมสิ่งของเครื่องใช้ตามแผนที่วางไว้ และตรวจสอบให้เรียบร้อย
5. นำเสนอกระบวนการทำงานซ่อมแซมสิ่งของเครื่องใช้ ปัญหาหรืออุปสรรคที่พบ วิธีแก้ไข
ปัญหาโดยระบุสาเหตุของปัญหา วางแผนในการแก้ปัญหา และการปรับปรุงจนแก้ปัญหา
ได้สำเร็จ พร้อมทั้งบอกความรู้สึกในการบริจาคสิ่งของเครื่องใช้ที่หน้าชั้น

สำหรับนักเรียน

แบบประเมินการทำงาน

คำชี้แจง : ให้นักเรียนประเมินการทำงานของตนเองตามรายการที่กำหนด แล้วขีด ✓ ลงในช่อง
ที่ตรงกับระดับคะแนน

รายการ	ทำได้	พอทำได้	ปรับปรุง
๑. วางแผนและออกแบบชิ้นงานได้เหมาะสม			
๒. เลือกใช้วัสดุอุปกรณ์ได้เหมาะสม			
๓. ลงมือปฏิบัติตามขั้นตอนได้เหมาะสม			
๔. นำไปใช้ประโยชน์ได้เหมาะสม			
ทำได้ดี = ๓ พอทำได้ = ๒ ปรับปรุง = ๑	รวม		

นักเรียนต้องปฏิบัติตามขั้นตอนการทำงาน
อย่างถูกต้องและปลอดภัย

นักเรียนควรรู้

1. ปั่นน้ำใจให้ดูยากไว้ การนำของไปบริจาค นอกจากจะมอบให้กับบุคคล
รอบข้างหรือบุคคลที่รู้จักแล้ว ยังสามารถนำสิ่งของเครื่องใช้ไปบริจาคให้กับ
หน่วยงานหรือมูลนิธิที่มีหน้าที่รับบริจาคสิ่งของเครื่องใช้ เพื่อไปมอบให้กับบุคคล
ที่ต้องการจริงๆ เช่น

- มูลนิธิกระจกเงา เป็นองค์กรพัฒนาสังคมที่ครอบคลุมในหลายด้าน
ภายใต้แนวคิด “การแบ่งปันของคุณ เปลี่ยนแปลงสังคมได้” โดยเปิด
รับบริจาคหลายอย่าง เช่น เครื่องใช้ไฟฟ้า ของใช้ทั่วไป เสื้อผ้า เครื่อง
แต่งกาย เครื่องเขียน
- โครงการร้านปันกัน โดยมูลนิธิยุวพัฒน์ เป็นร้านค้าสร้างขึ้นภายใต้
แนวคิด “แบ่งปัน” เพื่อสร้าง “โอกาส” เปิดรับบริจาคเสื้อผ้า รองเท้า
กระเป๋า เพอร์เนเจอร์ และสิ่งของสภาพดีที่ไม่ใช้ประโยชน์แล้ว เพื่อนำ
มาเป็นสินค้าแบ่งปันในร้าน และนำเงินที่ได้ไปช่วยเหลือสังคมต่อไป

กิจกรรม 21st Century Skills

ให้นักเรียนแบ่งกลุ่ม จากนั้นให้แต่ละกลุ่มร่วมกันปฏิบัติกิจกรรม
ดังนี้

1. สำรวจบริเวณโรงเรียนว่ามีสิ่งของเครื่องใช้ใดที่ชำรุดและ
ต้องการซ่อมแซมบ้าง
2. ร่วมกันวางแผนการทำงานซ่อมแซมสิ่งของเครื่องใช้ที่ชำรุด
และแบ่งหน้าที่ให้กับสมาชิกในกลุ่ม
3. ปฏิบัติงานซ่อมแซมตามแผนที่วางไว้ แล้วตรวจสอบงาน
4. นำเสนอผลงานการซ่อมแซมหน้าชั้นเรียน โดยอธิบายเหตุผล
ในการทำงาน ขั้นตอนการทำงาน และความรู้สึกที่ได้รับจาก
การทำงาน